

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS KATEDRA**

Justinas STATKUS

Ekonomikos studijų programos studentas (-ė)

**UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS EKONOMINĖ
ANALIZĖ IR TOBULINIMO KRYPTYS**

Magistro darbas

Šiauliai, 2018

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS KATEDRA

Justinas STATKUS

UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS EKONOMINĖ
ANALIZĖ IR TOBULINIMO KRYPTYS

Magistro darbas
Ekonomika (L100)

Darbo vadovė:

Prof. dr. Zita TAMAŠAUSKIENĖ

Teigiū, kad magistro darbas, kurį teikiu Ekonomikos studijų krypties magistro kvalifikaciniam laipsniui įgyti yra originalus autorinis darbas.

(Studento parašas)

SANTRAUKA

Justinas Statkus

UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominė analizė ir tobulinimo kryptys

Magistro darbas

Magistro darbo tikslas – atlikti UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominę analizę 2012–2016 m. ir pateikti veiklos tobulinimo kryptis, siekiant didesnio įmonės pelno.

Pirmoje darbo dalyje išanalizuoti ir susisteminti Lietuvos ir užsienio autorių ekonominės analizės bei veiklos tobulinimo teoriniai aspektai. Įmonės veiklos ekonominė analizė yra naudinga siekiant įvertinti įmonės veiklą, atskleisti joje esančias problemas.

Antroje darbo dalyje, remiantis sudaryta tyrimo metodika, atlikta šakos, kurioje veikia įmonė analizė, UAB „Viking Industrier“ vidinė veiklos analizė. Šakos analizės tikslas – išanalizuoti ūkio sektorių, kuriame veikia įmonė, pristatyti jo specifiką. Didžiausia UAB „Viking Industrier“ produkcijos importuotoja – Norvegija, todėl atlikta Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos analizė. Įmonės veiklos vidinė analizė atlikta remiantis analizuotoje literatūroje pateiktais santykiniais ir absoliučiais rodikliais. Atliekant įmonės veiklos ekonominę analizę apskaičiuoti pardavimo pajamų, veiklos efektyvumo, pelno ir pelningumo, mokumo, produkcijos rodikliai, nustatyti juos įtakojantys veiksniai.

Trečioje darbo dalyje pagrįstas UAB „Viking Industrier“ veiklos tobulinimas keičiant produkcijos asortimentą. Atlikus tyrimą nustatyta, kad siekdama didesnio pelno, įmonė privalo specializuotis siauro ir pelningo asortimento gamyboje. Atliktos UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominės analizės ir veiklos tobulinimo rezultatai gali būti panaudoti siekiant didesnio tiriamos įmonės pelno.

SUMMARY

Justinas Statkus

UAB „Viking Industrier“ Economic Analysis and Activity Improvement Recommendations

Master's work

The purpose of the thesis is to carry out an analysis of UAB „Viking Industrier“ economic activity between years 2012–2016 and to provide directions for improvement in order to maximize company profitability.

The first part of the work evaluates and systematizes theoretical aspects of economic analysis and activity improvement by Lithuanian and foreign authors. The economic analysis of the company's activities is useful for assessing the activities and revealing the problems inside the company.

The second part of the work contains analysis of the market where the company operates (based on research methodology), as well as the internal activity analysis of UAB „Viking Industrier“. The

purpose of market analysis is to evaluate and present the specifics of the economic sector, where the company operates. Due to most product exports to Norway, the analysis of wood and wood production in Norway has been carried out. The internal analysis was performed on the basis of relative and absolute indicators, presented in studied literature. Throughout the economic analysis of the company, the sales revenue, operating efficiency, profit and profitability, solvency, output indicators were calculated and factors influencing them determined.

The third part of the thesis proposes improvement of activities for UAB „Viking Industrier“, by changing the range of the products. As the company seeks to achieve greater profitability, it has to specialize in the production of a narrow and profitable range of products. The study results of the economic analysis and improvement activities of UAB „Viking Industrier“ can be used to increase profitability of the company.

TURINYS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS.....	6
LENTELIŲ SĄRAŠAS	7
ĮVADAS.....	9
1. ĮMONĖS VEIKLOS EKONOMINĖS ANALIZĖS TEORINIS PAGRINDIMAS.....	11
1.1. EKONOMINĖS ANALIZĖS TURINYS IR SAMPRATA	11
1.2. SANTYKINIAI IR ABSOLIUTŪS RODIKLIAI IR JŲ NAUDOJIMAS EKONOMINĖJE ANALIZĖJE	16
1.2.1. Veiklos efektyvumo rodikliai ir jų vertinimas.....	18
1.2.2. Įmonės pelno ir pelningumo rodiklių analizė	20
1.2.3. Trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklių analizė.....	23
1.2.4. Įmonės produkcijos rodiklių analizė.....	26
1.3. ĮMONĖS VEIKLOS TOBULINIMO KRYPTYS.....	27
2. UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ 2012–2016 METAIS.....	30
2.1. TYRIMO METODIKA.....	30
2.2. UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS CHARAKTERISTIKA.....	34
2.3. ŠAKOS, KURIOJE VEIKIA UAB „VIKING INDUSTRIER“, ANALIZĖ.....	38
2.3.1. Lietuvos medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos analizė	38
2.3.2. Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos analizė	43
2.4. UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS VIDINĖ ANALIZĖ	47
2.4.1. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų analizė 2012–2016 metais.....	47
2.4.2. UAB „Viking Industrier“ veiklos efektyvumo analizė 2012–2016 metais	49
2.4.3. UAB „Viking Industrier“ pelno ir pelningumo rodiklių analizė 2012–2016 metais.....	57
2.4.4. UAB „Viking Industrier“ trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklių analizė 2012–2016 metais.....	65
2.4.5. UAB „Viking Industrier“ produkcijos analizė	68
3. UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS TOBULINIMAS	72
IŠVADOS	76
LITERATŪRA.....	79
PRIEDAI	82

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- 1 pav.** Ekonominės analizės reikšmė ir funkcijos
- 2 pav.** Įmonės veiklos ekonominės analizės turinys
- 3 pav.** Tyrimo metodikos etapai
- 4 pav.** UAB „Viking Industrier“ daugiausiai pagamintų sodo gaminių struktūra 2012–2016 m.
- 5 pav.** UAB „Viking Industrier“ darbuotojų darbo produktyvumas 2012–2016 m.
- 6 pav.** Pagrindinės UAB „Viking Industrier“ eksporto šalys pagal pardavimo pajamas 2014–2016 m.
- 7 pav.** Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos nuostolingų ir pelningų įmonių proc. dalis 2012–2015 m.
- 8 pav.** Šakos pridėtinės vertės proc. dalis apdirbamojoje gamyboje ir bendroje šalies pridėtinėje vertėje 2012–2016 m.
- 9 pav.** Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių investicijų pokytis, palyginti su praėjusiais metais 2012–2016 m.
- 10 pav.** Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių prekių eksportas ir importas, mln. Eur 2012–2015 m.
- 11 pav.** Veiksniai ribojantys šakos įmonių produkcijos gamybą
- 12 pav.** Norvegijos medienos ir medienos gaminių augimas pagal vertę 2012–2016 m.
- 13 pav.** Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas, mln. Eur 2012–2016 m.
- 14 pav.** Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas pagal šalį 2016 m.
- 15 pav.** Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūra pagal gaminių rūšį vertine išraiška 2016 m.
- 16 pav.** Produktų grupės dalis ir vidutinis produktų grupės augimas Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūroje 2012–2016 m.
- 17 pav.** UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų proc. dalis šakos pajamose ir ūkio šakos pardavimo pajamų dinamika 2012–2016 m.
- 18 pav.** UAB „Viking Industrier“ atskirų produktų pardavimo pajamų dinaminė analizė 2012–2016 m.
- 19 pav.** UAB „Viking Industrier“ bendrojo pelno proc. dalis šakos bendrajame pelne ir ūkio šakos bendrojo pelno dinamika 2012–2016 m.
- 20 pav.** UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo piramidinė analizė 2012–2016 m.
- 21 pav.** UAB „Viking Industrier“ turto pelningumo piramidinė analizė 2012–2016 m.
- 22 pav.** UAB „Viking Industrier“ pelnas uždirbtas iš gaminio per 1 valandą, Eur 2014–2016 m.

LENTELIŲ SĄRAŠAS

- 1 lentelė.** Įmonių veiklos efektyvumui vertinti taikomi turto apyvartumo santykiniai rodikliai
- 2 lentelė.** Sąnaudų lygio rodikliai
- 3 lentelė.** Įmonių veiklos efektyvumui vertinti taikomi pelningumo santykiniai rodikliai
- 4 lentelė.** Trumpalaikio mokumo rodikliai
- 5 lentelė.** Ilgalaikio mokumo rodikliai
- 6 lentelė.** Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos vidutinis metinis darbuotojų ir įmonių skaičius 2012–2016 m.
- 7 lentelė.** 9,2 m² ploto grilio namelių kiekio ir kainų pokyčių poveikio, įvertinto indeksų metodu, pardavimo pajamoms rezultatai 2012–2016 m.
- 8 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos turto efektyvumo (apyvartumo) rodiklių dinamika 2012–2016 m.
- 9 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos sąnaudų lygio rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.
- 10 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2012–2013 m.
- 11 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2013–2014 m.
- 12 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2014–2015 m.
- 13 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2015–2016 m.
- 14 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos pardavimo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.
- 15 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m. ir ūkio šakos grynojo pardavimo pelningumo kvartilai.
- 16 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos turto pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.
- 17 lentelė.** Turto pelningumą lemiančių veiksnių pagal „Bernstein“ modelį vertinimas 2012–2016 m.
- 18 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos kapitalo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.
- 19 lentelė.** Veiksnių, darančių įtaką UAB „Viking Industrier“ pastovaus kapitalo pelningumo pasikeitimui 2012–2016 m., apskaičiavimas grandininių keitimų metodu.
- 20 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos trumpalaikio mokumo rodiklių dinamika 2012–2016 m.

- 21 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ ir šakos ilgalaikio mokumo rodiklių dinamika 2012–2016 m.
- 22 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ produkcijos analizės rodikliai 2012 m., 2016 m.
- 23 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ produkcijos struktūriniai pokyčiai 2012 m., 2016 m.
- 24 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ technologinio darbo imlumo rodiklių lyginamoji dalis proc., 2012 m., 2016 m.
- 25 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ parduotų kubo formos saunų duomenys 2014–2016 m.
- 26 lentelė.** UAB „Viking Industrier“ parduotų gaminių duomenys 2014–2016 m.

ĮVADAS

Tyrimo aktualumas. Šiuolaikinės ekonomikos sąlygomis įmonės veiklos ekonominė analizė yra viena efektyviausių priemonių siekiant sėkmingos įmonės veiklos. Dauguma įmonės vadovų, siekdami priimti optimalius įmonės valdymo sprendimus, analizuoja savo įmonės veiklą. Ypač svarbu atlikti ne tik vidinę įmonės veiklos analizę, bet ir išanalizuoti rinką, kurioje įmonė veikia ir parduoda savo gaminius.

Ekonominė analizė – reikšminga įmonės būklės aiškinimo ir gerinimo bei jos valdymo racionalizavimo priemonė. Be to, ši analizė gali būti svarbi ir kaip įmonės veiklos kontrolės forma. Jos pagalba galima nustatyti, ar įmonė eina teisinga kryptimi ir siekia savo užsibrėžto tikslo. Tik savalaikė ir objektyvi veiklos ekonominė analizė gali būti naudinga tobulinant įmonės veiklą.

Kiekvienos verslo įmonės siekiamybė yra užimti kuo didesnę rinkos dalį ir gauti kuo didesnį pelną. Apie įmonės veiklos pelningumą galima spręsti iš įmonės finansinių ataskaitų, kurios suteikia nemažai informacijos vadovybei priimant tolesnius sprendimus. Svarbu tai, kad nepakanka atsižvelgti tik į metines ataskaitas, nes jos nėra pakankamai informatyvios. Norint tinkamai įvertinti įmonės veiklą, yra atliekama įmonės veiklos ekonominė analizė. Tam pasitelkiami, įvairūs absoliutūs ir santykiniai rodikliai.

Situacija rinkoje nuolatosis kinta, tai apsunkina verslo organizavimą bei jo plėtrą. Iš atliktos įmonės veiklos ekonominės analizės rezultatų galima nustatyti įmonei gresiančius pavojus ir laiku imtis veiksmų įmonės veiklai gerinti. Tokiu būdu galima užtikrinti įmonės veiklos stabilumą bei tęstinumą. Atlikus įmonės veiklos vidinę analizę ir įvertinus įmonės padėtį rinkoje, galima pradėti spręsti įmonės veikloje esančias problemas.

Tyrimo problema. Verslo sėkmė, veiklos rezultatai ir ilgalaikiškumas priklauso nuo racionalių sprendimų sekos. Atliekant įmonės veiklos ekonominę analizę, svarbu išsiaiškinti, ar buvo pasiekti maksimalūs rezultatai, kaip galima juos pagerinti siekiant didesnio įmonės pelningumo. Ekonominė analizė yra atliekama remiantis praėjusių metų duomenimis, reali situacija įmonėje jau gali būti pasikeitusi. Šiandieniniai įmonės veiklos tobulinimo rezultatai yra sprendimų, priimtų prieš 1–2 metus arba net anksčiau, pasekmė. Kiekvienas priimtas sprendimas teigiamai arba neigiamai įtakoja įmonės veiklos rezultatus. Vieni sprendimai yra svarbūs ir esminiai, tokie kaip įmonės modernizavimas ar investavimas į naujas veiklos sritis, kiti – kasdieninio visų verslo grandžių valdymo pasekmė. Priimant sprendimus svarbu, palyginti gaunamą naudą su patiriamais kaštais. Natūralu, kad kiekviena įmonė tobulindama savo veiklą siekia pagrindinio tikslo – didesnio pelno.

Tik labai išsami ekonominė analizė gali parodyti įmonės veiklos rezultatą lemiančius veiksnius, kurių neatskleidžia finansiniai rodikliai. Atliekant ekonominę analizę svarbu išskirti išorinius ir vidinius įmonės veiklos rezultatą įtakančius veiksnius. Išorinių veiksnių analizė yra bendresnė, pateikia daugiau kokybinės informacijos. Jos metu galima daryti tam tikras prielaidas apie išorinių

veiksnių įtaką vidiniams. Vidinių veiksnių analizė yra konkretesnė, susijusi su įmonės viduje vykstančiais procesais, jos turimais ištekliais ir jų panaudojimu. Remiantis šakos, kurioje veikia įmonė, ir įmonės vidinės veiklos analizės rezultatais galima surasti būdų, kaip patobulinti įmonės veiklą siekiant didesnio pelno.

Tyrimo objektas – UAB „Viking Industrier“ įmonės veikla 2012–2016 m.

Tyrimo tikslas – Atlikti UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominę analizę 2012–2016 m. ir pateikti veiklos tobulinimo kryptis, siekiant didesnio įmonės pelno.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atskleisti pagrindinius ekonominės analizės ir veiklos tobulinimo teorinius aspektus.
2. Sudaryti tyrimo metodiką UAB „Viking Industrier“ ekonominei analizei ir veiklos tobulinimui atlikti.
3. Pristatyti UAB „Viking Industrier“ veiklos charakteristiką.
4. Atlikti šakos, kurioje veikia, UAB „Viking Industrier“ analizę.
5. Atlikti UAB „Viking Industrier“ veiklos vidinę analizę.
6. Pateikti UAB „Viking Industrier“ veiklos tobulinimo kryptis, siekiant didesnio įmonės pelno.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, sintezė, abstrahavimas, sisteminimas, lyginimas, grupavimas, detalizavimas, duomenų dinamikos ir struktūros vertinimo, santykinųjų rodiklių analizės, grandininių keitimų, indeksų, absoliučių skirtumų metodai, kvartilų metodai.

Praktinis rezultatų reikšmingumas. Atliktos UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominės analizės ir veiklos tobulinimo rezultatai gali būti panaudoti siekiant didesnio tiriamos įmonės pelno.

1. ĮMONĖS VEIKLOS EKONOMINĖS ANALIZĖS TEORINIS PAGRINDIMAS

1.1. Ekonominės analizės turinys ir samprata

Žodis analizė, išvertus iš graikų kalbos žodžio „analysis“, reiškia sudėtingų reiškinių suskirstymą į jo sudėtines dalis. Plačiau prasme analizę galima apibūdinti kaip mokslinį reiškinių bei jų tarpusavio ryšių ir priklausomybių nagrinėjimą (Mackevičius, Valkauskas, 2010). Įvairiose mokslo kryptyse analizės turinys yra nevienodas. Įmonės ekonominės veiklos analizė – ūkinio vyksmo tyrimas naudojant mokslo ir praktikos sukurtus būdus. Įmonės veiklos rodikliai nagrinėjami siekiant objektyviai atsakyti į pagrindinius klausimus: kokie verslo rezultatai buvo pasiekti per analizuojamą laikotarpį, kodėl būtent tokie rezultatai ir kokie rezultatai galėjo būti pasiekti efektyviau naudojant turimus išteklius (Hausman, McPherson, Satz, 2017). Ekonominiai analizei keliami tokie reikalavimai:

1. objektyviai įvertinti įmonės veiklos rezultatus;
2. išsiaiškinti iškeltų planinių užduočių įvykdymo rezultatus atskirų padalinių ir įmonės mastu;
3. susisteminti analitinę informaciją, pateikti išvadas ir galimus sprendimus ūkinei veiklai gerinti;
4. suteikti išsamią informaciją, kuria remiantis būtų galima numatyti veiklos perspektyvas ir daryti racionalius valdymo sprendimus susijusius tiek su vidine tiek su išorine įmonės veikla.

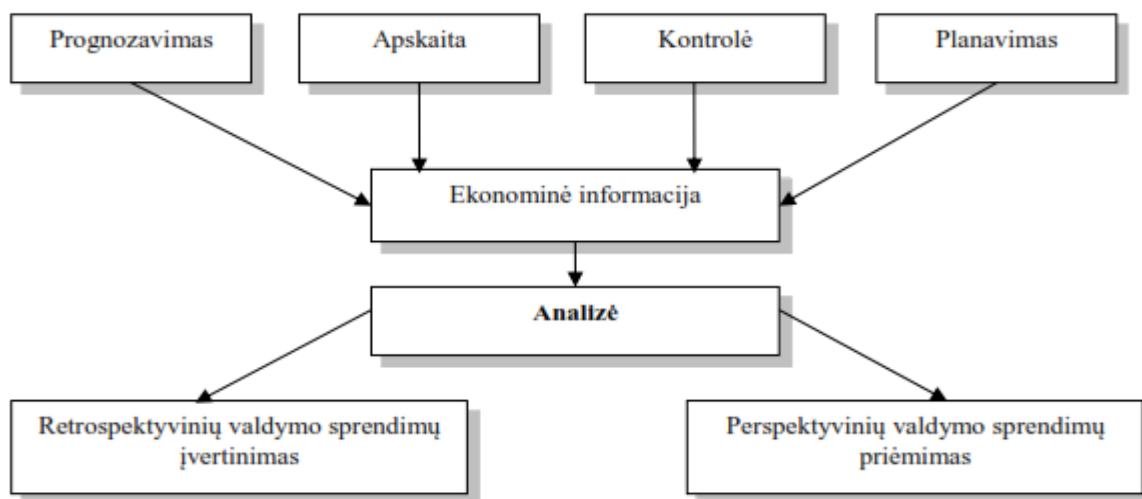
Ekonominė analizė – ūkinių procesų pažinimo priemonė, kurios pagrindinis tikslas yra objektyviai įvertinti esamą įmonės ekonominę būklę, siekiant priimti racionalius įmonės valdymo sprendimus, bei numatyti verslo plėtros perspektyvų galimybes (Aleksnevičienė, 2011). Pasak Kancerevyčiaus (2009), ekonominė analizė gali būti naudojama kaip išankstinio numatymo priemonė pasirinkti tinkamą investavimo objektą. Ji gali būti ir kaip prognozavimo, diagnozės priemonė ateities veiklos valdymo rezultatams pasiekti. Lazauskas (2005) teigia, kad įmonės ekonominės analizės pagrindas yra pritaikyti žinias, kurios apima ekonominės analizės organizavimą įmonėje. Taip pat svarbus analizės būdų ir jų metodologinių pagrindų, analizės tikslų ir uždavinių pritaikymas. Pasak Gronsko (2008), ekonominė analizė yra specialių žinių sistema, kuri apima:

- įmonėje vykstančių procesų ir ekonominių reiškinių sąveikos tyrimus;
- teigiamų ir neigiamų veiksnių pateikimą, jų poveikį įvertina kiekybiškai;
- nepanaudotų ekonominių rezervų numatymą;
- pažangaus ekonominio patyrimo apibendrinimą, kuris leidžia priimti racionalius įmonės valdymo sprendimus;
- verslo planų pagrindimą moksliai, jų įgyvendinimo įvertinimą.

Chrisman (2008) teigia, kad ekonominė ir finansų analizės negali būti suvienodinamos, nors jas rengiant yra naudojami tie patys duomenys. Finansų analizė yra tik sudėtinė ekonominės analizės dalis. Bekaert, Harvey, Lundblad, Siegel (2017) pažymi, kad ekonominė analizė apima iš viso net tris analizės rūšis.

- Finansų analizę. Pagrindinis jos tikslas – atskleisti įmonės finansinės veiklos rezultatus ir įmonės būklę, remiantis sudaryta finansine atskaitomybe. Tokia analizė apima tik finansinių rodiklių tyrimą, kurie yra pateikiami įmonės finansinėje atskaitomybėje.
- Veiklos analizę. Jos metu yra įvertinama ir nustatoma technologinių, techninių, darbo organizavimo veiksnių įtaką įmonės veiklos rodikliams.
- Funkcinę – vertinę analizę. Jos pagrindinis tikslas yra įvertinti ir nustatyti, kokį poveikį įmonės veiklos finansiniams rodikliams daro įmonės produktų, kainos, žaliavų ir kiti rodikliai.

Ekonominė veiklos analizė – visapusiškas ir objektyvus įmonės veiklos rezultatų finansinės būklės ir pinigų srautų tyrimas, naudingas įmonės vadovams siekiant užsibrėžtų tikslų (Mackevičius, Valkauskas, 2010). Būtina pabrėžti, kad ekonominė analizė – nėra statinis tyrimas. Tokia analizė apima pasiektų veiklos rodiklių įvertinimą, prognozuojamų veiklos rodiklių įvertinimą, buvusių įmonės finansinių rezultatų įvertinimą ir lyginimą su esama įmonės padėtimi. Kitaip sakant, ekonominė analizė gali būti retrospektyvinė (kai analizuojami praeities ar dabarties duomenys) arba perspektyvinė (ateities priimtų sprendimų pagrindimas analizės rezultatais). Pasak Bagdžiūnienės (2006), dabartiniai įmonės valdymo sprendimai turi būti grindžiami jau esamų ar įvykusių sprendimų rezultatais, tokiu pačiu pagrindu turi būti planuojami ateities sprendimai. Tokiu būdu prieinama prie pagrindinių vadybos principų – valdymas, kontrolė ir planavimas. Toks ryšys atsiranda natūraliai, tai patvirtina ekonominės analizės būtinumą visiems valdymo sprendimams pagrįsti. Buškevičiūtė ir Mačerinskienė (2009) pateikia tokį ekonominės analizės apibrėžimą: ekonominė analizė yra kompleksinis ūkio subjektų finansinės bei ūkinės veiklos ir jos rezultatų tyrimas, siekiant tobulinti tiriamojo subjekto valdymą ir didinti jo veiklos efektyvumą bei pelningumą. Toks tyrimas atliekamas pasinaudojant duomenimis apie buvusią veiklą, vykdomą dabar ir perspektyvoje.

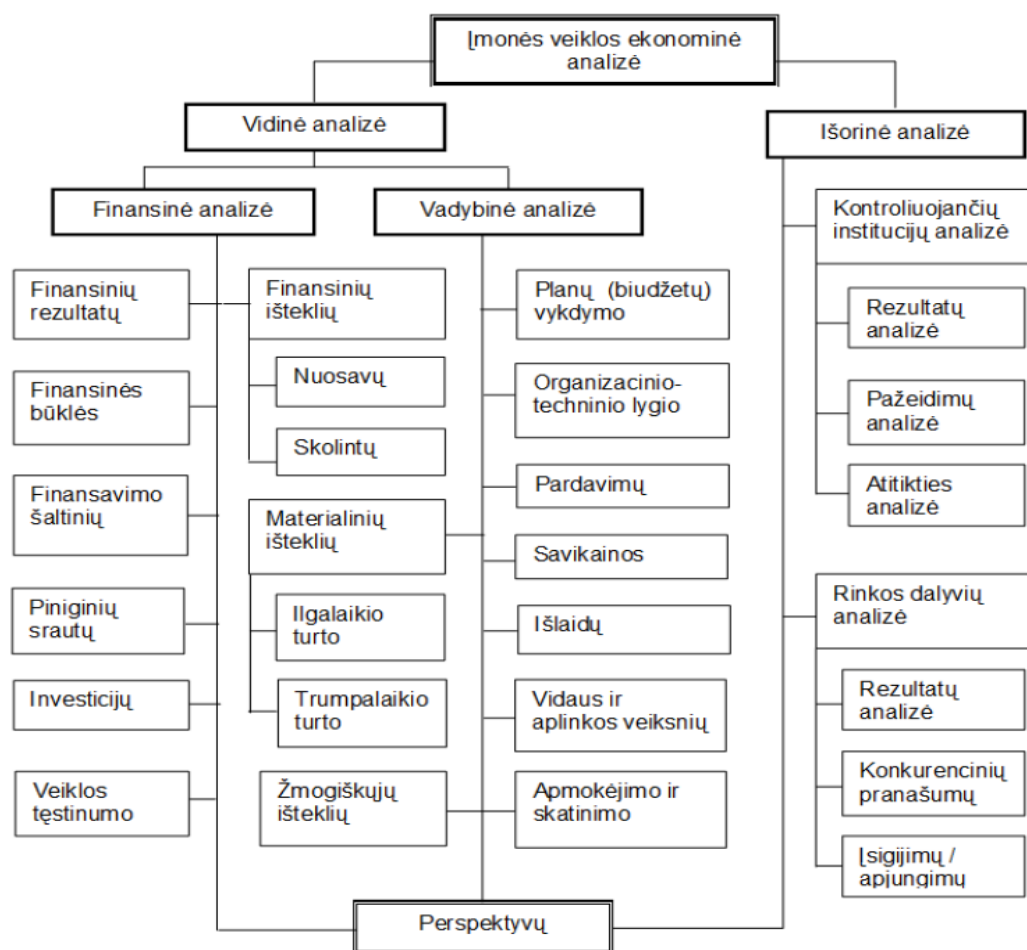

1 pav. Ekonominės analizės reikšmė ir funkcijos

Šaltinis: Mackevičius, J. 2005. Įmonių veiklos analizė, Vilnius: TEV leidykla.

Demartino, McCloskey (2016) teigia, kad ekonominė analizė leidžia nustatyti įmonės veiklos valdymo aspektus, įvertinti dabartinę padėtį ir galimas ateities perspektyvas. Šiuolaikiniam verslui visa tai yra labai svarbu. Atliktos analizės rezultatai leidžia įvertinti ar praeityje priimti sprendimai buvo teisingi, nustatyti esamus ir būsimus įmonės valdymo sprendimus. Vienas iš ekonominės analizės privalumų – įmonės stipriųjų pusių atskleidimas ir galimybių jas dar labiau išgryninti ir efektyviau išnaudoti išgryninimas.

Įmonės veiklos ekonominė analizė – įmonės veiklos rezultatų, procesų, išteklių ir perspektyvų tyrimas, kurio tikslas aprūpinti valdymo procesų subjektus informacija, kuri reikalinga racionaliems sprendimams priimti (Machin, 2017). Įmonės veiklos ekonominę analizę sudaro vidinė ir išorinė analizė (2 pav.). Analizuoti įmones gali ir išoriniai įmonės analizės subjektai, tokie kaip kontroliuojančios institucijos, kurie turi galimybę analizuoti įmones ne tik viešai prieinamos finansinės atskaitomybės pagrindu. Įmones kontroliuojančios institucijos turi priėjimą prie bet kokios jas dominančios įmonių informacijos ir ją analizuoti, kurių tikslas surasti neatitikimus ar pažeidimus. Prie išorinės analizės priskiriama ir rinkos dalyvių analizė, ją dažniausiai rengia konsultacinės įmonės ir rečiau pačios verslo įmonės. Konkurencinių pranašumų analizės tikslas yra išanalizuoti savo pagrindinių konkurentų arba šakoje veikiančių lyderių veiklą. Vienas iš pagrindinių verslo įmonių tikslų yra jos vykdomos veiklos plėtra, kurią galima pasiekti skirtingais būdais, tačiau vienas iš efektyviausių būdų yra rinkos dalyvių apsjungimas arba netgi jų įsigijimas. Šiuo atveju yra atliekama įsigijimų arba apjungimų analizė. Verslo įmonės, siekdamos įsigyti konkurentą, pirmiausia atlieka išorinę konkurentų veiklos rezultatų analizę. Svarbu pabrėžti, kad visos išorinės analizės sudedamosios dalys suformuoja išvadas, leidžiančias nustatyti analizuojamų objektų veiklos ir jos rezultatų perspektyvas (Law, Singh, 2014).

2 pav. Įmonės veiklos ekonominės analizės turinys

Šaltinis: Kazakevičius, A. 2015. Įmonių veiklos ekonominės analizės turinys vadybiniu aspektu, Kaunas.

Vidinė analizė yra skaidoma į finansinę ir vadybinę analizes. Pagrindinis finansinės analizės tyrimo tikslas yra įmonės finansų valdymo poreikių tenkinimas. Vadybinės analizės informacijos vartotojai dažniausiai būna įmonės valdymo subjektai (Girdzijauskas, Jefimovas, 2006). 2 paveiksle pateiktos finansinės analizės sudedamosios dalys apima visas įmonei svarbiausias finansų valdymo sritis, o vadybinės analizės – didžiajai daugumai įmonių svarbius valdymo klausimus. Planų (biudžetų) vykdymo analizė svarbi dėl planavimo įmonės valdyme, kuri nepriklauso nuo įmonės planavimo sistemos sudėtingumo ir tobulumo Tokioje analizėje privalo būti pateiktas planas ar rodiklių įvykdymo vertinimas. Pardavimų, savikainos ir išlaidų analizės išskaidytos į atskiras dalis, siekiant pabrėžti jų objektyvų poreikį ir svarbą įmonės veikloje. Kiekviena iš šios analizės dalių yra svarbi įmonės valdyme. Dar viena svarbi kiekvienai įmonei analizės dalis yra darbo apmokėjimas ir skatinimas. Nuo darbo apmokėjimo ir skatinimo sistemos priklauso darbuotojų darbo našumas, įmonės veiklos rezultatai (Mackevičius, Valkauskas, 2010).

Finansinės analizės sudėtyje išskirtos finansinių rezultatų ir finansinės būklės dalys gali būti išskaidomos į atskiras potemes, kurios gali priklausyti nuo analizę atliekančio ekonomisto požiūrio į santykinį finansinių rodiklių grupavimą arba į finansinę būklę atspindinčių sričių sudėtį.

Finansinių išteklių analizės dalis šiuo metu priskirta prie finansinės analizės turinio temų, tačiau jos rezultatai yra svarbūs ir vadybinei analizei. Finansavimo šaltinių analizė yra labai panaši į finansinių išteklių analizę, tačiau yra labiau susijusi su įmonės finansų valdymo klausimais. Finansavimo šaltinių analizė yra reikalinga siekiant priimti finansų valdymo sprendimus, todėl ji ir yra atskira finansinės analizės dalis.

Piniginių srautų ir investicijų analizės taip pat yra reikalingos valdant įmonės finansus. Šios analizės yra panašios, nes investicijų analizė yra realiai neįmanoma be piniginių srautų analizės, skiriasi analizių įtaka einamajai veiklai ir atlikimo poreikio periodiškumas. Investicinė analizė yra reikalinga tada, kai yra sprendžiami investavimo klausimai. Tuo tarpu, piniginių srautų analizė privalo būti atliekama periodiškai, tiek planuojant įmonės veiklą finansiniam laikotarpiui, tiek kontroliuojant veiklos rezultatus. Veiklos tęstinumo analizė yra išskirtinė tuo, kad gali būti tiek vidinė, tiek išorinė įmonės veiklos ekonominės analizės dalis (Martišius, 2008).

Pasak Subramanyam, Wild (2013), perspektyvų analizė nėra skirstoma į atskiras dalis, jai taip pat nepriskiriamas joks žemesnio klasifikavimo lygio turinys. Šiuolaikinei verslo įmonei nebeužtenka atlikti buvusios ir esamos padėties analizės. Svarbiausios yra ateities prognozės, kuriomis siekiama išsiaiškinti, kas nutiks, jeigu verslas bus vykdomas atsižvelgiant į prognozuojamus parametrus arba kaip turi elgtis įmonė, kad pasiektų prognozuojamus rodiklius. Tik gerai parengtoje analizėje yra atlikta perspektyvų analizės dalis, kuri yra paskutinis ir baigiamasis kiekvienos analizės rūšies etapas. Kiekvienai verslo įmonei, visose verslo valdymo srityse, svarbu turėti objektyviais būdais ir metodais gautą perspektyvų įvertinimą (Martišius, 2008).

Apibendrinant galima teigti, kad įmonės veiklos ekonominė analizė – įmonės veiklos rezultatų, procesų, išteklių ir perspektyvų tyrimas, kuriuo siekiama aprūpinti valdymo procesų subjektus informacija, reikalinga racionaliems sprendimams priimti. Įmonės veiklos ekonominę analizę sudaro vidinė ir išorinė analizė. Įmonės vidinę analizę sudaro finansinė ir vadybinė analizės. Vykdam išorinę analizę svarbiausia išanalizuoti rinką, kurioje veikia įmonė. Šios analizės yra atliekamos remiantis santykiniais ir absoliučiais rodikliais.

1.2. Santykiniai ir absoliutūs rodikliai ir jų naudojimas ekonominėje analizėje

Siekiant objektyviai įvertinti įmonės veiklos rezultatus, finansinę padėtį, ir pinigų srautus naudojami santykiniai finansiniai rodikliai. Autoriai skirtingai vadina, vertina ir grupuoja finansinius santykinius rodiklius, taip pat pateikia skirtingas finansinių santykinių rodiklių skaičiavimo formules. Finansiniai santykiniai rodikliai naudojami atsižvelgiant į atliekamos analizės tikslą. Svarbiausia yra naudoti matematiškai ir logiškai susijusius finansinius santykinius rodiklius (Bebera, Brandt, Luisie, 2015).

Santykiniai rodikliai duoda didžiausią naudą, kai yra palyginami su:

- analizuojamos įmonės praėjusio laikotarpio rodikliais;
- ūkio šakos rodikliais, kurioje veikia įmonė;
- svarbiausių konkurentų rinkoje rodikliais;
- numatytais tam tikrais parametriniais rodikliais;
- agreguotais šalies ekonomikos rodikliais.

Peterson ir Fabozzi (2012) teigia, kad skiriasi finansinių santykinių rodiklių panaudojimo tikslai ir svarba. Skirtingi finansiniai santykiniai rodikliai reikalingi skirtingai funkcionuojančioms įmonėms ar ūkio šakoms. Naudojantis finansiniais santykiniais rodikliais galima: spręsti operatyvias įmonės problemas, užtikrinti trumpalaikę įmonės veiklą, prognozuoti įmonės veiklą ir numatyti ilgo laikotarpio perspektyvas, priimti strateginius sprendimus. Atsižvelgiant į atliekamos analizės tikslą kiekvienas analitikas turi pasirinkti, labiausiai analizei tinkančius rodiklius. Atliekant analizę galima pasinaudoti daugiau nei šimtu reikšmingų santykinių rodiklių (Palepu, Healy, Bernard, 2004).

Visiškai neprasminga yra apskaičiuoti kuo daugiau finansinių santykinių rodiklių. Svarbiausia yra išsirinkti tuos rodiklius, kurie būtų naudingi atliekant analizę. Siekiant įvertinti įmonės veiklos rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus svarbu sudaryti finansinių santykinių rodiklių sistemą, o ne apskaičiuoti du ar tris santykinius rodiklius. Tokią finansinių santykinių rodiklių sistemą, kuri įvertintų įmonės veiklą turi sudaryti analitikas ar įmonės vadovybė. Sudaryta finansinių rodiklių sistema bus efektyvi tada, kai įmonės vadovybei padės priimti racionalius sprendimus esant nuolat besikeičiančioms ekonominės aplinkos sąlygoms (Miyano, Kaizoji, 2017).

Finansių santykinių rodiklių yra daugiau nei šimtas, todėl tikslinga būtų juos susisteminti ir apjungti į atskiras grupes (Jonaitienė, Dzikevičius, 2015). Toks finansinių santykinių rodiklių susistemimas palengvina įmonės vadovybės ir analitikų darbą, galima pamatyti, kurie rodikliai tinkamesni operatyviniams ar perspektyviniams įmonės valdymo sprendimams priimti. Lietuvos ir užsienio autoriai skirtingai klasifikuoja finansinius santykinius rodiklius. Dažniausios klasifikacijos pateikiamos žemiau.

- Dažniausiai naudojamos pelningumo ir likvidumo rodiklių grupės. Autoriai skirtingai įvardina finansinių santykinų rodiklių grupių pavadinimus. Dažnai kalbama apie tuos pačius dalykus, tačiau finansinių santykinų rodiklių grupės įvardijamos nevienodai.
- Autoriai skirtingai nurodo finansinių santykinų rodiklių grupių skaičių. Vieni finansinius santykinus rodiklius sugrupuoja į penkias ar šešias grupes, kiti tik į dvi. Visiškai netikslinga yra visus finansinius santykinus rodiklius sujungti į dvi ar tris grupes, nes jie reikalingi skirtingoms įmonės veiklos sritims ir operacijoms apibūdinti.
- Autoriai nevienodai eilės tvarka išdėsto finansinius santykinus rodiklius. Vieni autoriai finansinius santykinus rodiklius pradeda analizuoti nuo pelningumo, kiti nuo rinkos vertės ar įmonės veiklos efektyvumo, dar kiti nuo likvidumo. Tokia netolygi finansinių santykinų rodiklių analizė neleidžia nustatyti jų priklausomybės ir tarpusavio ryšių, atskleisti juos nulemiančius veiksniai.

Pasak Mackevičiaus, Giriūno ir Valkausko (2014), skirtingų autorių finansinių santykinų rodiklių pavadinimų ir grupių neatitikimus galima paaiškinti tokiais priežastimis: kiekviena šalis turi nevienodas finansinių ataskaitų formas, nevienodai vadinami kai kurie balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų ataskaitų straipsniai; skirtingi autoriai turi nevienodas profesines kompetencijas ir atstovauja skirtingiems mokslams (ekonomikos, statistikos, apskaitos, vadybos, finansų); skirtingi finansiniai santykiniai rodikliai gali būti skirti įvairioms vartotojų grupėms (įmonių vadovams, investuotojams, tiekėjams ir kt.). Autoriai dažniausiai analizuoja tam tikros ūkio šakos finansines ataskaitas, kurios atskleidžia tik tos ūkio šakos veiklos subtilybes (Karaca, Cigdem, 2012).

Mackevičius, Giriūnas, ir Valkauskas (2014) nurodo, kad santykinus finansinius rodiklius galima suskirstyti ir į dvi grupes: išorės santykinus rodiklius ir vidaus santykinus rodiklius. Santykinų finansinių rodiklių skaičiavimas viena ar kita kryptimi priklauso nuo išsikeltų analizės tikslų. Siekiant kuo tiksliau ir objektyviau išnagrinėti įmonės veiklos rezultatus, pinigų srautus ir finansinę būklę, apskaičiuotus santykinus finansinius rodiklius reikia nuodugniai išanalizuoti, ieškoti jų priklausomybės ir tarpusavio ryšių. Vienas iš svarbiausių analizės elementų yra apskaičiuotų santykinų finansinių rodiklių įvertinimas ir lemiančių veiksnių nustatymas. Buškevičiūtės ir Mačerinskienės (2009) teigimu, įmonės vadovybė arba analitikas atlikdamas analizę turi pasirinkti tokius metodus, kurie padėtų atskleisti analizės metu išsikeltus tikslus.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad Lietuvos ir užsienio autoriai santykinus finansinius rodiklius įvardija gana skirtingai, skiriasi jų apskaičiavimo metodika ir grupių klasifikacija. Reikšmingai skiriasi analizės metu panaudojamų santykinų finansinių rodiklių skaičius. Dažniausiai nurodomos santykinų finansinių rodiklių grupės yra pelningumo, veiklos efektyvumo ir likvidumo arba mokumo rodikliai. Atsižvelgiant į tai, kad įmonės veiklos ekonominė analizė

susideda iš vidinės ir išorinės analizės, naudojami santykiniai rodikliai taip pat gali skirtis. Pagal analizės metu išsikeltus tikslus pasirenkamos santykinių finansinių rodiklių grupės ir jų skaičius.

1.2.1. Veiklos efektyvumo rodikliai ir jų vertinimas

Efektyvumas gali būti paaiškinamas kaip tikslingas lėšų cirkuliavimas gamybos procese, jis duoda teigiamą rezultatą gamybai ir atneša naudą įmonei. Jis sukuria greitą gamybos proceso ciklą, dėl kurio yra ne tik uždirbamas pelnas, bet ir sukuriamas pinigų srautas, jis yra reikalingas įmonės gamybos proceso tęstinumui išsaugoti (Baltes, Dragoe, Ardelean, 2015). Smith (2016) teigia, kad veiklos efektyvumo rodiklių grupė ekonominėje literatūroje gali būti vadinama ne vien įmonės veiklos efektyvumu. Autoriai įvairiai vadina šią rodiklių grupę, pavyzdžiui apyvartinio kapitalo aktyvumo, veiklos efektyvumo, fondų valdymo ar apyvartumo rodiklių grupė. Nuo to priklauso, kokie rodikliai yra panaudojami atliekant veiklos efektyvumo rodiklių analizę (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011). Dėl skirtingo požiūrio į įmonėje vykstančius ekonominius procesus ir ryšį tarp jų susiformuoja nevienodas požiūris į veiklos efektyvumo rodiklius, kuriais galima atskleisti tam tikrą įmonės veiklos ypatybę (Smith, 2016).

Pasak Gronsko (2008), įmonės veiklos ekonominį efektyvumą galima įvertinti keturiomis skirtingomis rodiklių grupėmis: 1) trumpalaikio turto efektyvumo (apyvartumo) rodikliai; 2) ilgalaikio turto efektyvumo (apyvartumo) rodikliai; 3) viso turto efektyvumo (apyvartumo) rodikliai; 4) sąnaudų lygio rodikliai. Panašios nuomonės yra ir kiti užsienio autoriai, kurie savo darbuose naudoja veiklos efektyvumo rodiklius.

Dažniausiai išskiriami pagrindiniai turto efektyvumo (apyvartumo) rodikliai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė

Įmonių veiklos efektyvumui vertinti taikomi turto apyvartumo santykiniai rodikliai

Rodiklis	Rodiklio						
	apskaičiavimas	apibūdinimas	Vertinimo lygis				
			labai geras	geras	patenkinamas	nepatenkinamas	blogas
1. Viso turto apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Viso turto vertė}}$	Rodiklis rodo, kiek efektyviai įmonė panaudoja turtą pardavimo procesui užtikrinti.	Didesnė rodiklio reikšmė rodo aukštesnį efektyvumo lygį.				
			>2.0	>1.0	1.0	<1.0	
2. Viso turto apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Viso turto vertė} \times 365}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Rodiklis rodo, kiek trunka viena viso turto apyvarta.					
3. Ilgalaikio turto apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Ilgalaikio turto vertė}}$	Parodo, kiek ilgalaikis turtas uždirbo pajamų, apibūdina gebėjimą naudoti ilgalaikį turtą.	Kuo didesnė šio rodiklio reikšmė, tuo aukštesnį efektyvumo lygį turi įmonė.				
			>2.0	>1.0	1.0	<1.0	
4. Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Trumpalaikis turtas}}$	Rodiklis rodo trumpalaikio turto naudojimo efektyvumą uždirbant pajamas.					

5. Atsargų apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo savikaina}}{\text{Atsargų vidutinė vertė}}$	Rodiklis rodo, kiek kartų per metus atnaujinamos atsargos.	Įvairių veiklos sričių atsargų apyvartumo rodikliai skiriasi. Teigiamai vertinamas didelis atsargų apyvartumas. Tačiau didelį atsargų apyvartumo rodiklį lemia ne tik parduotų (sunaudotų) atsargų vertė, bet ir vidutinis atsargų dydis. Kai atsargų vidurkis nedidelis, tam tikru laikotarpiu gali susidaryti jų trūkumas. Esant mažam rodikliui reikia atkreipti dėmesį į jų asortimentą, tiekimo būklę.					
6. Atsargų apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Atsargų vidutinė vertė} \times 365}{\text{Pardavimo savikaina}}$	Rodiklis rodo, per kiek dienų atsargos padaro vieną apyvartą, t.y. kiek dienų šios atsargos būna įmonėje.						
7. Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Debitorinis įsiskolinimas (gautinos sumos)}}$	Rodiklis rodo, kiek kartų per metus įmonė surenka savo lėšas atsiskaitymų procese.	Rodiklis turi būti kuo didesnis, tačiau ypač aukštas rodiklis gali liudyti, kad neišnaudojamas visas pelningumo potencialas ribojant prekių pardavimą skolon.					
8. Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Debitorinis įsiskolinimas (gautinos sumos)} \times 365}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Rodiklis rodo, per kiek dienų visi debitoriai sugrąžina įsiskolinimus.	Jei rodiklis didesnis nei praėjusiame laikotarpyje arba žymiai viršija kitų tos pačios ekonominės veiklos rūšių įmonių analogiškus rodiklius tai reiškia, kad įmonė pernelyg priklauso nuo pavėluotai atsiskaitančių pirkėjų, ir kad ji gali patirti didelių nuostolių.					
			<table border="1"> <tr> <td><30</td> <td><45</td> <td><60</td> <td>>60</td> <td>>90</td> </tr> </table>	<30	<45	<60	>60	>90
<30	<45	<60	>60	>90				
9. Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	$\frac{\text{Savikaina}}{\text{Prekybos ir kitos mokėtinos sumos}}$	Rodiklis parodo, per kiek kartų įmonė apmokėjo skolas tiekėjams.	Kuo rodiklio reikšmė didesnė, tuo geriau.					
10. Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	$\frac{\text{Prekybos ir kitos mokėtinos sumos} \times 365}{\text{Savikaina}}$	Parodo, per kiek dienų įmonė apmokėjo skolas tiekėjams.	Kuo rodiklio reikšmė didesnė, tuo geriau, tačiau įmonė neturi delsti atsiskaityti su tiekėjais.					

Saltinis: sudaryta autoriaus, remiantis autorių (Gronsko, 2008; Kancerevyčiaus, 2009; Peterson, Fabozzi, 2012; Mackevičiaus ir kt., 2014; Baltas, Dragoe, Ardelean, 2015) išskirtais turto apyvartumo rodikliais.

Pirmoje lentelėje pateikti santykinų veiklos efektyvumo rodiklių vertinimo lygiai yra tik orientacinės reikšmės, kurios padeda įvertinti įmonės veiklos efektyvumą. Veiklos efektyvumo rodiklių dydžiai priklauso nuo to, kokia yra įmonės veiklos specifika ir kokioje ūkio šakoje ji veikia. Pasak Peterson, Fabozzi (2012), vieni iš pagrindinių rodiklių įmonės veiklos efektyvumui nustatyti yra turto efektyvumo (apyvartumo) rodikliai, kurie parodo ar efektyviai įmonė išnaudoja savo turimą turtą. Skaičiuojant šiuos rodiklius galima nustatyti kiek įmonė investavo į trumpalaikį ar ilgalaikį turtą, ir po to palyginti su pajamomis gautomis iš to turto. Pasinaudojant turto efektyvumo rodikliais galima pamatyti, kaip įmonė paskirsto savo išteklius ir koks yra turto struktūros efektyvumas (Janovič, 2012).

Kiekviena įmonė vykdo skirtingas veiklas, dėl to gali skirtis gamybos ciklo trukmė. Gamybos ciklo trukmė daro įtaką į turtą investuotų lėšų panaudojimo efektyvumui ir įmonės turimo turto apyvartumui (Aleksnevičienė, 2011). Įmonės vadovai privalo žinoti kapitalo apytakos ciklą, jis parodo laikotarpį nuo faktinių lėšų panaudojimo gamybiniais resursais iki pirkėjų įsiskolinimo susidarymo pardavus jiems pagamintą produkciją. Visas ciklas gali sutrumpėti kreditorinio įsiskolinimo vidutine trukme, nes įmonė dažniausia apmoka tiekėjų sąskaitas tik po kažkurio laiko.

Pasak Gurskij, Liučvaitienės (2016), kapitalo apytakos ciklą galima sutrumpinti uždelsiant kreditorinį įsiskolinimą, trumpinant debitorinį įsiskolinimą arba tobulinant gamybos procesą.

Įmonės veiklos efektyvumas taip pat yra priklausomas nuo patiriamų sąnaudų lygio. Atliekant įmonės veiklos efektyvumo analizę, svarbu apskaičiuoti sąnaudų lygio rodiklius, kadangi jie yra svarbūs priimant įmonės valdymo sprendimus (Šepetienė, Čiubrinskienė, Ruževičius, 2017). Apskaičiuoti sąnaudų lygio rodikliai įmonės vadovybei leidžia įvertinti sugebėjimą taupiai naudoti turimus įmonės išteklius. Autoriai nurodo tokius sąnaudų lygio rodiklius, kurie yra pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė

Sąnaudų lygio rodikliai

RODIKLIO PAVADINIMAS	FORMULĖ	RODIKLIO REIKŠMĖ IR VERTINIMAS
Pardavimo savikainos lygis	<u>Pardavimo savikaina</u> Pardavimo pajamos	Iš šio rodiklio galima daryti išvadas apie įmonės veiklos efektyvumą, sugebėjimą kontroliuoti išlaidas. Šio rodiklio ribos yra nuo 50 proc. iki 90 proc.
Veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	<u>Pagrindinės veiklos sąnaudos</u> Pardavimo pajamos	Šio rodiklio kitimo ribos 10–15 proc. Šio rodiklio mažėjimo tendencija gali rodyti, jog pakankamai gerai veikia taikoma išlaidų mažinimo politika.
Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	<u>Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos</u> Pardavimo pajamos	Vertinant rodiklį, svarbu išanalizuoti, kokios sąnaudos parodomos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudose

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis autorių (Gronsko, 2008; Slavinskaitės, 2012; Mackevičiaus ir kt., 2014;) išskirtais sąnaudų lygio rodikliais.

Apibendrinant galima teigti, kad siekiant tikslingos ir visapusiškos įmonės veiklos efektyvumo analizės, reikia įvertinti ir išanalizuoti tam tikrą grupę rodiklių. Atskiri rodikliai neparodys tikrojo įmonės veiklos efektyvumo. Atliekant įmonės veiklos efektyvumo analizę, svarbu apskaičiuoti ir sąnaudų lygio rodiklius, jie yra svarbūs priimant sprendimus, susijusius su įmonės valdymu.

1.2.2. Įmonės pelno ir pelningumo rodiklių analizė

Mokslinėje literatūroje atskleidžiami skirtingi pelno kaip ekonominės kategorijos ir įmonės veiklos rodiklio, aspektai. Pasak Janovič (2012), pelnas yra įmonės gaunamų pajamų ir patiriamų sąnaudų skirtumas. Pelnas yra apibūdinamas kaip įmonės didžiausia finansinė nauda, veiksnys nulemiantis ekonominį vystymąsi, ilgalaikio finansavimo šaltinis, veiklos vertinimo kriterijus, svarbiausias reiškinys, dėl kurio vyksta konkurencija rinkoje perkant ir parduodant prekes (Fridson, Alvarez, 2011). Įmonės pelnas priklauso nuo visų įmonės veiklos rodiklių: pajamų, sąnaudų, turto, kapitalo, įsipareigojimų ir kt. Pelnas parodo įmonės viduje vykstančių ūkinių reiškinų tarpusavio ryšius (Mackevičius, Valkauskas (2010). Einav, Levin (2014) teigia, kad pelno suvokimas buhalteriniu ir ekonominiu požiūriu yra skirtingas. Buhalterinėje apskaitoje pelnas yra griežtai nurodomas kaip skirtumas tarp pajamų ir sąnaudų, o ekonominėje literatūroje apibūdinamas kaip

bendrųjų pajamų ir ekonominių kaštų skirtumas. Bet kurios šakos įmonė gauna ekonominį pelną, jeigu jos pajamos didesnės už ekonominius kaštus. Savininkai visada tikisi didesnių pajamų, todėl tai juos skatina perkelti savo resursus į pelningesnę ūkio šaką. Rinkos ekonomikoje ekonominis pelnas padeda nustatyti resursų perskirstymą kitoms ūkio šakoms.

Pasak Gronsko (2008), įmonės vykdomos veiklos sėkmė nusakoma jos uždirbtu pelnu, jis priklauso nuo produkcijos pardavimo apimčių, savikainos lygio, darbuotojų skaičiaus, naudojamo kapitalo dydžio ir kt. Visų įmonių ūkinės veiklos pagrindinis tikslas yra gauti kuo didesnę pelną. Todėl jo apskaičiavimas tiek įmonės vadovybei, tiek ir analitikams tampa svarbiu uždaviniu. Be to, vienas iš svarbiausių pelno didinimo šaltinių yra nuolatinė ir išsami jo analizė.

Analizuojant pelną ir jo kitimo tendencijas bei įtaką įmonės veiklai reikėtų skaičiuoti ir įvertinti pelno dydį ir sudėtį bei veiksnius, kurie turėjo įtakos pelno pokyčiui (Juozaitienė, 2008). Taip pat svarbu ieškoti tam tikrų rodiklių tarpusavio ryšių, kurie padėtų nustatyti vykstančių procesų priežastingumą ir rezultatus.

Atliekant pelno analizę, svarbu atkreipti dėmesį į analizuojamos įmonės apskaitos politiką. Pelnas gali skirtis, jeigu jis yra apskaičiuotas pagal skirtingą apskaitos politiką (Aleknevičienė, 2011). Pelno apskaičiavimui įtakos gali turėti tokie apskaitos politikos dalyviai: sunaudotų atsargų savikainos formulės, ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo būdai, ilgalaikio turto minimali vertė, atidėjimai (Bagdžiūnienė, 2006).

Pasak Mackevičiaus, Giriūno ir Valkausko (2014), daugeliui pelnas tiesiogiai asocijuojasi su įmonės sėkme – kuo aukštesnė pelno norma, tuo verslas atrodo patrauklesnis ir sėkmingesnis. Kad ir kaip būtų ne visada nuostolingumas ar žema pelno norma parodo, kad analizuojama įmonė yra nestabili ar nepatikima. Apskaičiuotas pelningumo rodiklis bus reikšmingas tik tada, kai jis bus palygintas su bendru šakos, kurioje veikia įmonė, pelningumo rodikliu. Atskirai paimtas pelningumo rodiklis yra išvestinis dydis, jis nesuteikia jokios informacijos (Abraham, Glynn, Murphy, Wilkinson, 2008). Tik atlikus įmonės pelningumo palyginamąją analizę galima daryti išvadą, ar įmonė dirba pelningiau, efektyviau nei konkurentai.

Absoliutinių pelno rodiklių analizės nepakanka, jeigu norima detaliai įvertinti įmonės veiklos efektyvumą, jos konkurencingumą (Abraham, Glynn, Murphy, Wilkinson, 2008). Išsami informacija gaunama tada, kai apskaičiuoti pelningumo rodikliai yra palyginami su ankstesnių metų rodikliais, su vidutiniais šakos rodikliais, kitų įmonių rodikliais. Abraham, Glynn, Murphy, Wilkinson (2008) teigia, kad pelningumo rodikliai yra santykinų finansinių rodiklių viršūnėje, nes jie parodo bendrą įmonės finansinės veiklos rezultatą.

Atlikus mokslinės literatūros pelningumo rodiklių teorinę analizę, 3 lentelėje pateikiami susisteminti ir apibendrinti pelningumo rodikliai, reikalingi įmonės veiklos efektyvumui įvertinti.

Įmonių veiklos efektyvumui vertinti taikomi pelningumo santykiniai rodikliai

Rodiklis	Rodiklio												
	apskaičiavimas	apibūdinimas	vertinimo lygis										
			labai geras	geras	patenkinamas	nepatenkinamas	blogas						
Bendras pelningumas (%)	$\frac{\text{Bendrasis pelnas (nuostolis)} \times 100}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Bendrojo pelningumo rodiklis pinigine išraiška rodo kiek 1 pardavimų eurui tenka bendrojo pelno. Rodiklis leidžia lengvai palyginti konkurentų veiklos rezultatus. Žemas rodiklio dydis gali reikšti problemas įmonės kainodaroje, negalėjimą kontroliuoti gamybos kaštų.	Rodiklio kitimo ribos 10 – 35 %. Rodiklio lygis žemesnis negu 10 rodo, kad įmonė turi ūkininkavimo išlaidų padengimo sunkumų, o didesnis negu 35 % – rodo didelį gamybos pelningumą. <table border="1"> <tr> <td>>35</td> <td>>15</td> <td><15</td> <td><7</td> <td>neigiam.</td> </tr> </table>					>35	>15	<15	<7	neigiam.	
>35	>15	<15	<7	neigiam.									
Įprastinės veiklos pelningumas (%)	$\frac{\text{Įprastinės veiklos pelnas (nuostolis)} \times 100}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Tai labiausiai apibendrinantis valdymo efektyvumo rodiklis. Jis rodo įmonės vadovybės sugebėjimą kontroliuoti veiklos sąnaudų formavimąsi. Jis stebimas sąryšyje su pardavimų augimu ir pelno kitimu.	Rodiklis gali būti lyginamas tik tarp tų pačių ekonominės veiklos rūšių įmonių. Rodiklis mažesnis negu 5 % laikomas nepatenkinamu. <table border="1"> <tr> <td>kuo didesnis, tuo geriau</td> <td><5</td> <td>neigiam.</td> <td colspan="3"></td> </tr> </table>					kuo didesnis, tuo geriau	<5	neigiam.			
kuo didesnis, tuo geriau	<5	neigiam.											
Grynasis pelningumas (%)	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostolis)} \times 100}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Rodiklis rodo, kokia dalis grynojo pelno tenka vienai daliai pajamų, t.y. kiek pelno liko įmonėje po visų kaštų.	Išsivysčiusios rinkos sąlygomis jis svyruoja nuo 10 iki 25 %. <table border="1"> <tr> <td>>25</td> <td>>10</td> <td><10</td> <td><5</td> <td>neigiam.</td> </tr> </table>					>25	>10	<10	<5	neigiam.	
>25	>10	<10	<5	neigiam.									
Turto grynas pelningumas (%)	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostolis)} \times 100}{\text{Vidutinė metinė turto vertė}}$	Rodiklis rodo, kaip įmonės vadovai sugeba panaudoti turtą ir gauti pelną, nepriklausomai nuo to, ar nuosavybė yra kreditorių ar savininkų. Jis rodo visų įmonės išteklių panaudojimo efektyvumą.	Įmonės būklė vertinama labai gerai, jei rodiklis yra didesnis kaip 20%, gera – kai rodiklis didesnis negu 15%, patenkinama – jei rodiklis didesnis negu 8%. <table border="1"> <tr> <td>>20</td> <td>>15</td> <td>>8</td> <td><8</td> <td>neigiam.</td> </tr> </table>					>20	>15	>8	<8	neigiam.	
>20	>15	>8	<8	neigiam.									
Nuosavo kapitalo grynas pelningumas (%)	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostolis)} \times 100}{\text{Vidutinis metinis nuosavas kapitalas}}$	Rodiklis įvertina gryno pelno gavimo efektyvumą naudojant kapitalą, kurį savininkai investavo į įmonę. Jis rodo, kaip greitai atsiperka investuotas kapitalas ir vadovavimo kokybę.	Kuo rodiklis didesnis, tuo geriau. <table border="1"> <tr> <td>>30</td> <td>>20</td> <td>>10</td> <td><10</td> <td>neigiam.</td> </tr> </table>					>30	>20	>10	<10	neigiam.	
>30	>20	>10	<10	neigiam.									

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis autorių (Bagdžiūnienės, 2006; Mackevičiaus, 2006; Gronsko, 2008; Aleknevičienės, 2011; Mackevičiaus ir kt., 2014) išskirtais pelningumo rodikliais.

Slavinskaitė (2012) teigia, kad įmonės pelningumo rodikliai, kaip ir kiti finansiniai rodikliai, priklauso nuo įmonės vykdomos veiklos ypatybių ir nuo šakos, kurioje ji veikia. Dar sudėtingiau yra palyginti grynąjį pardavimo pelningumo rodiklį su kitų pasaulio šalių įmonių pelningumu. Skirtingose pasaulio šalyse yra taikomi nevienodi pelno mokesčio tarifai.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad įmonės veiklos pelningumas yra įmonės gebėjimas gauti pelną, stengiantis uždirbti kuo daugiau iš investicijų. Ekonomistams svarbus yra ekonominis pelnas, jis lieka iš bendrųjų pajamų atėmus visus kaštus, tarp jų ir alternatyviuosius t.y. bendrųjų pajamų ir ekonominių kaštų skirtumas. Bet kurios šakos įmonė gauna ekonominį pelną, jeigu jos pajamos didesnės už ekonominius kaštus. Savininkai visada tikisi didesnių pajamų, todėl tai juos skatina perkelti savo resursus į pelningesnę ūkio šaką. Rinkos ekonomikoje ekonominis pelnas

padeda nustatyti resursų perskirstymą kitoms ūkio šakoms. Iš visų santykinų rodiklių grupių labiausiai apibendrinantys įmonės veiklą yra pelningumo rodikliai, nes jie atskleidžia ne tik finansinį įmonės veiklos rezultatą, bet ir jos efektyvumą.

1.2.3. Trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklių analizė

Pasak Peterson, Fabozzi (2012), įmonės vadovai, siekdami, kad įmonė būtų moki, privalo tinkamai valdyti, kaupti ir paskirstyti įmonės finansinius išteklius. Savininkai, stebėdami ir analizuodami įmonės pajamų ir sąnaudų pasikeitimus bei kitus finansinius rodiklius gali paskatinti verslo augimą. Siekiant efektyvaus įmonės mokumo valdymo, svarbi yra įmonės valdymo organų kompetencija bei jų atliekama veikla. Reikia analizuoti rinkoje vykstančius procesus, kurie gali nulemti įmonės mokumo gerėjimą ar blogėjimą ir atkreipti dėmesį į potencialias nemokumo priežastis (Lixin, Long, 2015).

Anot Castellucci, Podolny (2016), visos įmonės siekia konkuruoti rinkoje išsaugant savo autoritetą, todėl joms svarbu atsakingai vykdyti savo turimus įsipareigojimus. Mokumas gali būti apibūdinamas kaip būtina įmonės gyvavimo sąlyga, nes nuo jo priklauso įmonės veiklos rezultatai ir finansinė būklė. Tik moki įmonė gali tikėtis savo veiklos plėtros ateityje. Įmonės mokumas gali būti apibūdinamas ir kaip pajėgumas, gebėjimas mokėti ir padengti mokestinius įsipareigojimus (Delen, Kuzey, Uyar, 2013).

Įmonės mokumą galima apibūdinti kaip sugebėjimą turimomis mokėjimo priemonėmis padengti savo ilgalaikius ir trumpalaikius įsipareigojimus. Mackevičius, Valkauskas (2010) teigia, kad įmonės mokėjimo priemonės gali būti:

- atsargos;
- pinigai ir jų ekvivalentai;
- išankstiniai apmokėjimai;
- per vienerius metus gautinos sumos;
- prekės skirtos perparduoti;
- nebaigtos vykdyti sutartys;
- kitas ilgalaikis turtas.

Įmonės mokumo rodikliai yra skirstomi ilgalaikius ir trumpalaikius. Ilgalaikiai mokumo rodikliai parodo, ar įmonė gali padengti savo turimus įsipareigojimus, kuriuos turi sumokėti vėliau nei per vienus metus nuo balanso sudarymo dienos. Trumpalaikiai mokumo rodikliai parodo ar įmonė gali apmokėti savo turimus įsipareigojimus, už kuriuos privalo atsiskaityti per vienus metus nuo balanso sudarymo datos (Volpe, 2017).

Pasak Taulli (2004), apskaičiuoti įmonės mokumo rodikliai parodo, ar įmonės vykdoma veikla nėra per daug rizikinga, kuri galėtų sukelti įmonei per daug sunkumų. Pasak Mackevičius, Poškaitės, Villio (2011), atliekant įmonės mokumo rodiklių analizę, reikia nuoseklumo skaičiuojant

santykius rodiklius ir vertinant jų duomenis. Jeigu apskaičiuoti mokumo rodiklių rezultatai yra žemi, tai yra rimtas signalas įmonės vadovams apie esančias problemas įmonėje. Taigi, analizuojant trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklius galima pamatyti ne tik esamą įmonės situaciją, bet ir ateityje įmonę galinčius ištikti sunkumus.

Pasak Lixin, Long (2015), įmonės trumpalaikio mokumo analizė yra viena iš finansinės analizės sudedamųjų dalių. Atliekant tokią analizę galima nustatyti įmonės sugebėjimus sutartu laiku atsiskaityti su savo kreditoriais. Nes įmonė, kuri nevykdo įsipareigojimų yra nepatraukli tiekėjams, jai yra sunku sudaryti sandorius, taip prarandamas partnerių pasitikėjimas bei pasidaro sudėtinga konkuruoti rinkoje.

Mott (2005) teigia, kad norint įmonėms išlikti konkurencingoms rinkoje, reikia stebėti savo likvidumo padėtį. Moki įmonė bus tada kai jos trumpalaikis turtas bus didesnis už trumpalaikes skolas. Įmonės visada bankrutuoja ir pasitraukia iš rinkos, kai jos nebesugeba sumokėti skolų bankams, tiekėjams ar savo darbuotojams.

Atlikus mokslinės literatūros analizę sudėtinga rasti bendrą trumpalaikio mokumo rodiklių klasifikaciją. Dėl šios priežasties nelengva pasirinkti kokiais trumpalaikio mokumo rodikliais naudotis atliekant veiklos ekonominę analizę (4 lentelė).

4 lentelė

Trumpalaikio mokumo rodikliai

RODIKLIO PAVADINIMAS	FORMULĖ	RODIKLIO REIKŠMĖ IR VERTINIMAS
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	$\frac{\text{Trumpalaikis turtas}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo, kiek kartų įmonės trumpalaikis turtas didesnis už jos trumpalaikius įsipareigojimus. Priimtinas rodiklio kitimas 1,2–2,0 intervalo ribose.
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	$\frac{\text{Trumpalaikis turtas - atsargos}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo, ar įmonė galėtų greitai sumokėti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Rodiklį skaičiuojant įtraukiamos tik realios ir mobilios mokėjimo priemonės. Rodiklis turėtų svyruoti apie 1.
Absolūtus trumpalaikio mokumo koeficientas	$\frac{\text{Pinigai}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo, kaip įmonė galėtų padengti visus savo trumpalaikius įsipareigojimus.
Grynasis apyvartinis kapitalas	$\frac{\text{Trumpalaikis turtas - trumpalaikiai įsipareigojimai}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo įmonės trumpalaikį mokumą. Tai absoliutus įmonės trumpalaikio mokumo rodiklis.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis autorių (Tauli, 2004; Mott, 2005; Gronsko, 2008; Mackevičiaus ir kt., 2014; Castellucci, Podolny, 2016) išskirtais trumpalaikio mokumo rodikliais.

Atlikus trumpalaikio mokumo rodiklių analizę svarbu išanalizuoti ir ilgalaikio mokumo rodiklius. Įmonės plėtra dažniausia yra pasiekama per ilgesnį laikotarpį, todėl įmonės vadovams svarbu žinoti, ar įmonė sugebės padengti savo įsipareigojimus po dviejų ar daugiau metų. Pasak Volpe (2017), remiantis ilgalaikio mokumo rodiklių analize galima pamatyti įmonės galimybes kuo skubiau apmokėti skolas, įmonės finansavimo šaltinius, palūkanų padengimo greitį, finansinio stabilumo ir veiklos tęstinumo prognozes.

Mott (2005) teigia, kad atlikus įmonės ilgalaikio likvidumo analizę, svarbu įvertinti, ar įmonė neturi daug skolų, nes tai yra pavojinga. Jeigu įmonės didžioji kapitalo dalis yra praskolinta, tai gana didelė pelno dalis yra atiduodama palūkanoms apmokėti.

Atliekant įmonės ilgalaikio mokumo analizę, svarbūs tampa du veiksniai:

1. skolų lygis;
2. nuosavo kapitalo ir skolų santykio pasikeitimas analizuojamu laikotarpiu.

Pasinaudojant skolų rodikliais, galima nustatyti verslo rizikos lygį ir pamatyti, ar įmonė sugebės išlikti rinkoje (Castellucci, Podolny, 2016). Apskaičiuoti skolų rodikliai parodo, iš kokių finansavimo šaltinių yra vykdomas verslas: savų ar skolintų. Mokumo analizės tikslas yra atskleisti įmonės skolos dinamiką (ar ji mažėja ar didėja) ir nustatyti, kaip tai veikia įmonės finansinę būklę. Tokiai analizei atlikti ilgalaikio mokumo rodikliai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė

Ilgalaikio mokumo rodikliai

RODIKLIO PAVADINIMAS	FORMULĖ	RODIKLIO REIKŠMĖ IR VERTINIMAS
Bendrasis skolos rodiklis	$\frac{\text{Visi įsipareigojimai}}{\text{Turtas}}$	Parodo, kokia dalis skolintų lėšų yra naudojama formuojant įmonės turtą. Mažesnė šio rodiklio reikšmė yra laikoma geresne.
Ilgalaikių skolų apdraustumo koeficientas	$\frac{\text{Ilgalaikis turtas}}{\text{Ilgalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo, kiek ilgalaikiai įsipareigojimai yra apdrausti turimu turtu.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis (Mott, 2005; Taulli, 2004; Castellucci, Podolny, 2016; Gronsko, 2008; Mackevičiaus ir kt., 2014) išskirtais ilgalaikio mokumo rodikliais.

Apibendrinant galima teigti, kad siekiant pagerinti įmonės mokumą, reikia sugebėti valdyti įmonės finansinius išteklius: nuolatos analizuoti įmonės piniginių išteklių naudojimą, kaupimą ir paskirstymą. Tik puikiai valdomi įmonės finansiniai ištekliai gali padidinti įmonės pelną, kartu bus padidintas ir įmonės turtas. Efektyvus įmonės mokumo valdymas priklauso nuo įmonės valdymo organų kompetencijos, rinkos sąlygų. Atlikus įmonės mokumo analizę, svarbu išgryninti įmonės nemokumo priežastis. Įmonės stabilią veiklą leidžia išlaikyti tikslingas lėšų paskirstymas trumpalaikiam ir ilgalaikiam turtui, kadangi per didelis lėšų skyrimas ilgalaikiam įmonės turtui gali ženkliai sumažinti apyvartinį kapitalą.

1.2.4. Įmonės produkcijos rodiklių analizė

Gamybinėms įmonėms svarbiausia pagaminti ir parduoti savo produkciją. Gamyba – jų pagrindinė veikla, iš kurios yra uždirbamos pajamos, gaunamas pelnas. Įmonės vadovybei svarbu atlikti produkcijos analizę. Atliekant produkcijos analizę apskaičiuojami ir analizuojami tokie rodikliai:

1. bendrojo produkto rodiklis;
2. prekinės produkcijos rodiklis;
3. grynosios produkcijos rodiklis.

Bendrojo produkto rodiklis parodo bendrą pagamintų materialinių vertybių kiekį. Jis yra apskaičiuojamas sudedant pagamintų produktų ir pusgaminių vertę, kitos veiklos vertinę apimtį. Remiantis bendrojo produkto rodikliu yra nustatomas įmonės mastas. Šio rodiklio pagalba nustatomas įmonės bendrasis pelnas, bendrosios pajamos ir kiti įmonės veiklos rezultatai (Girdzijauskas, Jefimovas, 2006).

Skaiciuojant bendrojo produkto rodiklį susiduriama su keliomis problemomis. Pirma, bendrojo produkto rodiklio dydis priklauso nuo žaliavų vertės. Kuo daugiau kartų įmonė savo gamyboje perdirba žaliavą, tuo didesnė bus bendroji įmonės apyvarta. Antra, kuo brangesnę žaliavą įmonė apdoroja, tuo jos bendrojo produkto rodiklis bus aukštesnis. Šias problemas galima išspręsti apskaičiuojant prekinės produkcijos rodiklį. Prekinė produkcija – galutinė produkcija, kuri skirta parduoti. Tai yra įmonės gautos pajamos tik iš pagamintos produkcijos.

Skaiciuojant grynosios produkcijos rodiklį iš prekinės produkcijos atimamas ilgalaikio turto nusidėvėjimas – amortizacija ir visos materialinės sąnaudos, tokios kaip medžiagos, žaliavos. Šio rodiklio analizė atskleidžia tikrąjį įmonės indėlį gaminant produktus, naudojant jį galima ištirti darbo našumo ir gamybos apimčių dinamiką. Apskaičiavus grynosios produkcijos rodiklį ir pridėjus ilgalaikio turto nusidėvėjimą – amortizaciją, galima nesunkiai sužinoti įmonės sąlyginę grynąją produkciją.

Prekinės produkcijos rodiklis priklauso nuo grynosios produkcijos (N_{gr}) ir dar kelių veiksnių. Apskaičiavus šią lygtį, galima nustatyti, koku laipsniu grynosios produkcijos materialinių sąnaudų, nusidėvėjimo – amortizacijos rodiklių pokyčiai susiję prekinės produkcijos prieaugiu: $N_p = N_{gr} \times K_S \times K_m$, kur N_p – prekinė produkcija; K_S – grynosios produkcijos santykis su pridėtine verte; K_m – dydis atvirkščias produkcijos medžiagų imlumo rodikliui. Rodiklis apskaičiuojamas, kaip prekinės produkcijos santykis su pridėtine verte.

Grynoji produkcija priklauso nuo šios rodiklių lygties, kur pirmi du sandaugos rodikliai parodo produkcijos apimties kitimo įtaką, o trečias lyginamosios dalies pasikeitimo įtaką: $N_{gr} = R \times r_n \times K_d$, kur R – gamybinis personalas; r_n – darbo našumas; K_d – grynosios produkcijos lyginamoji dalis prekinėje produkcijoje.

Pasak Girdzijausko, Jefimovo (2006), atliekant analizę, svarbu žinoti, kokią įtaką gamybos rezultatams daro atskiri gaminiai. Tai galima įvertinti palyginus atskirų gaminių pokyčius produkcijos struktūroje darbo sąnaudų ir vertine išraiška. Atskiro gaminio santykinis darbo imlumo rodiklis apskaičiuojamas kaip santykis jo vertės ir darbo imlumo. Norint apskaičiuoti bendrą struktūrinių pokyčių įtaką, reikia padauginti prekinės produkcijos apimtį vertine išraiška iš darbo sąnaudų ir vertės dinamikos indeksų skirtumo $[N_p \times (K_v - K_d)]$, kur N_p – prekinė produkcija; K_d – darbo sąnaudų indeksas; K_v – vertės indeksas.

Taigi naudojant produkcijos rodiklius galima nustatyti įmonės bendrąsias pajamas, priekinę ir grynąją produkciją, darbo našumą ir kitus įmonės veiklos rezultatus, įvardinti kokią įtaką gamybos rezultatams daro atskiri gaminiai.

1.3. Įmonės veiklos tobulinimo kryptys

Kiekvienos įmonės vykdoma veikla yra skirtinga ir turi tam tikrų specifinių faktorių. Patobulinti įmonės veiklą galima skirtingais būdais. Visų pirma, būtina atlikti įmonės veiklos analizę ir išsiaiškinti, kur yra didžiausia vykdomos veiklos problema ir koku būdu tai būtų galima pagerinti. Įmonės veiklą galima tobulinti tokiais veiksmais: didinti gamybos apimtį, gerinti produkcijos kokybę, kurti inovatyvius gaminius, mažinti produktų savikainą, ieškoti naujų rinkų, kuriose būtų galima realizuoti pagamintą produkciją. Dar vienas iš veiklos tobulinimo būdų – optimizuoti įmonės veiklą mažinant gamybos išlaidas. Pasak Castellucci, Podolny (2016), įmonės veiklos tobulinimas gali būti atliekamas gerinant ilgalaikio turto panaudojimą. Geresnis ilgalaikio turto panaudojimas didina gamybos efektyvumą ir darbo našumą. Tai galima padaryti gerinant pačią ilgalaikio turto struktūrą, t. y. padidinti įrengimų dalį arba gerinti turto panaudojimą laiko ir našumo atžvilgiu.

Gana efektyvus būdas tobulinti įmonės veiklą siekiant didesnio pelno yra keisti parduodamos produkcijos asortimentą ir struktūrą. Reikia siekti parduoti kuo daugiau pelningesnės produkcijos ir mažiau tos, kuri duoda nedidelį pelną ir visiškai atsisakyti gaminių, kurie yra nuostolingi (Baltes, Dragoe, Ardelean, 2015). Vienas iš pagrindinių įmonės tikslų yra gaminti tokius produktus, kurie būtų pelningi ir patenkintų vartotojų poreikius. Gaminių asortimento suformavimo tikslas yra didinti įmonės apyvartą ir jos veiklos rezultatus. Todėl įmonė privalo pritaikyti savo gaminius prie rinkos paklausos. Pasak Federgruen, Hu (2015), įmonės gaminių gamybos apimtis priklauso nuo planuojamų gaminti gaminių specifikacijos ir jų imlumo darbui ir medžiagoms. Pagrindiniai veiksniai formuojantys įmonės gaminių asortimentą yra jos turimi įrengimai, ištekliai, žaliavos, darbo jėga ir kt.

Siekdamos atskleisti savo gaminių pelno, realizavimo ir vartotojų kitimo tendencijas, gamybinės įmonės labai dažnai naudojasi produkto gyvavimo ciklo teorija (Jonsson, Rinaldi, 2017). Produkto gyvavimo ciklo teorija yra naudinga analizuojant gaminių asortimentą, kuriant įmonės

produkcijos asortimento strategiją. Įmonės, kurios siekia užimti kuo didesnę rinkos dalį turi labai platų gaminių asortimentą. Tačiau, jeigu įmonės veiklos pagrindinis tikslas yra didelis pelningumas, ji specializuojasi siauro ir pelningo asortimento gamyboje (Jonsson, Rinaldi, 2017).

Gamybinės įmonės paskirtis – gaminti vartotojų poreikius tenkinančią produkciją, todėl gamybos proceso organizavimas yra viena svarbiausių veiklos grandžių. Naujas vartotojų požiūris, inovacijų sparta, naujos tendencijos, aukštas rinkos prisotinimo lygis priverčia reorganizuoti gamybos procesą. Todėl gamybos proceso reorganizavimas turi būti nukreiptas į: išlaidų mažinimą, kokybės gerinimą, gamybinių operacijų trukmės trumpinimą, lankstumo didinimą. Įmonės gaminių asortimentas yra sudaromas remiantis tokiais reikalavimais (Federgruen, Hu, 2015):

- maksimaliai išnaudoti gamybinius pajėgumus ir darbo jėgą;
- atsisakyti pernelyg gilaus ir plataus gaminių asortimento, kurie nepasiteisina esamu laikotarpiu;
- pagrindiniai ir standartiniai gaminiai turi būti keičiami labai retai, atsižvelgiant į vartotojų poreikius;
- formuoti racionalius, šiuolaikiškus ir pažangius vartotojų poreikius;
- ne sezono metu į gamybą įtraukti pagalbinį asortimentą – nestandartinius gaminius.

Tinkamai suformuotas gaminių asortimentas gali ženkliai pagerinti gamybinės įmonės rezultatus ir patenkinti augančius vartotojų poreikius. Gaminių asortimentas gali būti keičiamas keliais būdais:

- didinant (vykdoma plėtra: įtraukiami nauji, bet labai panašūs į esamus gaminiai);
- mažinant (vykdomas asortimento siaurinimas, išimami nepelningi, vartotojų poreikių netenkinantys gaminiai);
- pakeičiant (įtraukiami nauji, nestandartiniai, inovatyvūs gaminiai).

Efektyviausias ir dažniausiai naudojamas įmonės veikloje yra gaminių struktūros mažinimas – siaurinimas. Galima pateikti tokias gaminių struktūros mažinimo – siaurinimo priežastis (Ladaniuk, Ivashchuk, Kisała, Askarova, Sagymbekova, 2015):

- mažėjanti paklausa;
- didėjanti konkurencija;
- sezoniškumas;
- gaminio perėjimas į gyvavimo ciklo smukimo stadiją;
- gaminio nesutapimas su įmonės tikslais.

Kai gaminys pereina į gyvavimo smukimo stadiją, jo pelnas labai greitai sumažėja, todėl, bet kokie bandymai padidinti šios produkcijos pardavimus įmonei yra nuostolingi. Gana dažnai įmonės tikisi, kad situacija pagerės ir nekeičia gaminių asortimento. Tačiau toks poelgis nėra palankus

įmonei. Kai gaminys yra smukimo stadijoje įmonė gali taip pat tikėtis ir to gaminio pardavimo apimčių padidėjimo dėl to, kad bus nutrauktas konkuruojančių gaminių pardavimas. Tačiau tokia situacija yra laikina ir pelno lygio padidėjimas yra trumpalaikis. Didėjanti konkurencija turi nemažai įtakos gaminio pašalinimui iš produkcijos asortimento. Šiuolaikinė rinka yra labai plati, įmonės tokią pačią produkciją gali gaminti įvairiose pasaulio šalyse, tų pačių gaminių gamybos kaštai ir kokybė gali labai ženkliai skirtis. Dėl šių priežasčių konkurencija yra labai stipri. Kita gaminio išėmimo iš produkcijos asortimento priežastis yra, kad gaminys nesutampa su įmonės tikslais. Ilgai gaminamas gaminys gali trukdyti keisti įmonės profilį, gamybos liniją ar specifiką. Toks gaminys yra nesuderinamas su bendru gaminių asortimentu.

Įmonės gaminių asortimentas gali būti keičiamas keliais būdais.

- Periodiškai: atsisakoma gaminio be didelių pakeitimų įmonės gamybos procese, vis mažinant šios prekės gamybą ir pardavimus;
- Palaipsniui: dar kurį laiką yra gaminamas gaminys ir išnaudojamos jo stipriosios savybės. Išlaikant gaminio pardavimus neretai yra sumažinama jo kaina;
- Staigiai: kai gaminys pasiekia gyvavimo ciklo smukimo stadiją ir yra nuostolingas įmonei, jis yra pašalinamas staigiai.

Galima daryti išvadą, kad gaminių asortimento keitimas yra nuolatos vykstantis procesas, kuriame nepertraukiamai keičiasi gaminių pasiūla ir paklausa rinkoje. Kiekviena įmonė privalo atlikti gaminių analizę ir nustatyti, kurie gaminiai yra naudingi, pelningi įmonei, o kuriuos reikia pašalinti. Toks procesas užtikrina efektyvią įmonės veiklą ir perspektyvią ateitį.

2. UAB „VIKING IDUSTRIER“ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ 2012–2016 METAIS

2.1. Tyrimo metodika

Norint atlikti detalią UAB „Viking Industrier“ veiklos ekonominę analizę bei siekiant tobulinti įmonės veiklą, buvo atliktas tyrimas, kurį sudaro 9 etapai (3 pav.).

3 pav. Tyrimo metodikos etapai

Šaltinis: sudaryta autoriaus.

1 etapas. Pristatoma įmonės veiklos specifika. Norint išsiaiškinti, kokie gaminiai yra gaminami, atliekama įmonės gaminamų sodo gaminių asortimento analizė. Siekiant efektyvesnio gamybos valdymo atliekama UAB „Viking Industrier“ darbuotojų darbo produktyvumo analizė. Siekiant atskleisti gaminių eksporto kryptis, atliekama įmonės eksporto šalių analizė.

2 etapas. Siekiant išsiaiškinti, kokioje šakoje veikia įmonė, kokia yra jos specifika, atliekama Lietuvos medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos analizė. Analizės metu atskleidžiama, koks yra šakos dydis, kiek dirba pelningų ir nuostolingų įmonių, kokia yra šakos sukuriama pridėtinė vertė, koks importas ir eksportas, išanalizuojama, kaip keitėsi šakos įmonių investicijos, kokie veiksniai riboja šakos produkcijos gamybą.

3 etapas. Atliekama Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos analizė. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Viking Industrier“ daugiausia savo gaminių eksportuoja į Norvegiją, tikimasi, kad eksportas į šią šalį augs. Dėl šios priežasties svarbu išanalizuoti Norvegijos medienos ir medienos gaminių šaką, kurioje ir yra parduodama įmonės produkcija. Šakos importas analizuojamas vertine išraiška pagal atskiras šalis, gaminius ir gaminių importo augimą.

4 etapas. Atliekama pardavimo pajamų analizė, kurios tikslas – išsiaiškinti kokias pajamas gauna įmonė, kokią dalį įmonės pardavimo pajamos užima šakos pardavimo pajamose. Siekiama išsiaiškinti iš kokių produktų įmonė gauna daugiausia pajamų, kokia yra tų produktų pardavimo pajamų dinamika, kokią įtaką daro pagrindinio produkto (9,2 m² ploto grilio namelio) kiekio ir kainų pasikeitimai bendroms įmonės pajamoms. Naudojant indeksų metodą, nustatoma parduotos produkcijos kiekio ir kainų pokyčių įtaka pardavimo pajamoms. Indeksų metodas remiasi tokia formule:

$\Delta N = (\sum q_1 p_0 - \sum q_0 p_0) + (\sum q_1 p_1 - \sum q_1 p_0)$: ΔN – įmonės pardavimo pajamų pokytis dėl parduotų prekių kiekio ir jų kainų pasikeitimo; q_0 – bazinio laikotarpio parduotų prekių kiekis; q_1 – ataskaitinio laikotarpio parduotų prekių kiekis; p_0 – bazinio laikotarpio prekės kaina; p_1 – ataskaitinio laikotarpio prekės kaina; $(\sum q_1 p_0 - \sum q_0 p_0)$ – pardavimo pajamų pokytis dėl parduotų prekių kiekio pasikeitimo; $(\sum q_1 p_1 - \sum q_1 p_0)$ – pardavimo pajamų pokytis dėl parduotų prekių kainos pasikeitimo.

5 etapas. Atliekama veiklos efektyvumo analizė yra svarbi priimant įmonės valdymo sprendimus, siekiant tobulinti įmonės veiklą. Šiame etape svarbiausia yra išsiaiškinti įmonės turto panaudojimo efektyvumą ir vykdomos veiklos patiriamas sąnaudas. Apskaičiuojami turto efektyvumo rodikliai, kurie objektyviai apibūdina įmonės veiklos efektyvumą, viso turto apyvartumas, nuosavo kapitalo apyvartumas, ilgalaikio ir trumpalaikio turto apyvartumas, atsargų apyvartumas, debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas, kapitalo apytakos ciklas. Analizuojant įmonės veiklos efektyvumą, taip pat svarbu atlikti sąnaudų lygio rodiklių analizę. Analizei atlikti naudojami tokie rodikliai: finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam

pardavimo pajamų piniginiam vienetui, veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui, pardavimo savikainos lygis. Sąnaudų lygio analizėje svarbiausias rodiklis yra pardavimo savikainos lygis, todėl reikia atlikti detalią šio rodiklio analizę. Pasinaudojant grandininio keitimų metodu įvertinama 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtaka parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui. Remiantis sudarytomis funkcijomis pirmojo laikotarpio veiksniai aprašomi funkcija $f = (x_1y_1)$, o antrojo laikotarpio – $f = (x_2y_2)$, tuomet:

x veiksnio įtaka: $(x_2y_1) - (x_1y_1)$;

y veiksnio įtaka: $(x_1y_2) - (x_1y_1)$.

6 etapas. Atliekama UAB „Viking Industrier“ pelno ir pelningumo rodiklių analizė. Tik žinant bendrą įmonės pelningumą, galima tobulinti įmonės veiklą. Visų pirma atliekama UAB „Viking Industrier“ bendrojo pelno 2012–2016 m. dinamikos analizė. Siekiant dar efektyvesnio įvertinimo, įmonės bendrojo pelno rodikliai apskaičiuoti išreiškiant procentinę dalį šakos bendrajame pelne. Atliekant UAB „Viking Industrier“ pardavimo pelningumo analizę, apskaičiuojami bendrojo pardavimo pelningumo, veiklos pelningumo, grynojo pardavimo pelningumo rodikliai. Siekiant efektyvesnio įmonės grynojo pardavimo pelningumo rodiklių įvertinimo, panaudojamas kvartilų metodas. Skaičiuojant kvartilius naudojamos tokios formulės:

1 – as kvartilis (Q_1) – apatinės dalies mediana, jis parodo įmonės, atitinkančios poziciją, $(n+2)/4$, rodiklio reikšmę; n – įmonių skaičius.

Mediana dalina variacinę eilutę į dvi lygias dalis ir parodo įmonės, atitinkančios poziciją, $(n+1)/2$, rodiklio reikšmę; n – įmonių skaičius.

3 – ias kvartilis (Q_3) – viršutinės dalies mediana, jis parodo įmonės, atitinkančios poziciją, $(3n+2)/4$, rodiklio reikšmę; n – įmonių skaičius.

Siekiant detalesnės grynojo pardavimo pelningumo analizės, sudaryta grynojo pardavimo pelningumo piramidinė analizė. Ja remiantis, galima išanalizuoti veiksnius, kurie 2012–2016 m. lėmė grynojo pardavimo pelningumo pokytį. Įmonės turto pelningumo analizė atliekama siekiant išanalizuoti įmonės naudojamo trumpalaikio ir ilgalaikio turto efektyvumą. Svarbu žinoti, kaip yra panaudojamas įmonės turtas ir kiek iš jo yra gaunama pelno. Įvertinant grynojo pardavimo pelningumo ir turto apyvartumo pokyčių įtaką įmonės turto pelningumui, panaudotas „Bernstein“ modelis. Svarbu yra išsiaiškinti skirtingų veiksnių įtaką įmonės turto pelningumui. Siekiant detalesnės turto pelningumo analizės, sudaryta turto pelningumo piramidinė analizė. Remiantis ja galima išanalizuoti veiksnius, kurie 2012–2016 m. lėmė turto pelningumo pokytį. Siekiant įvertinti kapitalo panaudojimo efektyvumą, darbe apskaičiuojami nuosavo ir pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai. Naudojant grandininio keitimų metodą, apskaičiuojama grynojo pelno ir nuosavo kapitalo pokyčių įtaka UAB „Viking Industrier“ pastovaus kapitalo pelningumo pasikeitimui.

7 etapas. Panaudojant trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklius, atliekama UAB „Viking Industrier“ mokumo rodiklių analizė. Mokumas yra svarbus kiekvienai įmonei, nes nuo jo priklauso įmonės finansinė padėtis, pasiekti veiklos rezultatai, jos ateities perspektyvos. Analizuojant įmonės mokumą, apskaičiuojami tokie trumpalaikio mokumo rodikliai: bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas, greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas, absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas, manevringumo koeficientas. Analizuojant įmonės mokumą, apskaičiuoti tokie ilgalaikio mokumo rodikliai: bendrasis skolos rodiklis, bendrojo mokumo rodiklis.

8 etapas. Siekiant pakeisti įmonės gaminių asortimentą ir gauti didesnę pelną, atliekama UAB „Viking Industrier“ produkcijos analizė. Atliekant produkcijos analizę apskaičiuojami ir išanalizuojami tokie rodikliai: bendrojo produkto rodiklis, prekinės produkcijos rodiklis, grynosios produkcijos rodiklis. Skaičiuojant veiksmų lemiančių prekinės produkcijos padidėjimą naudojama tokia funkcija $f(x,y)$, kur x – darbuotojų skaičius, y – darbo našumas. Pagal funkciją $f(x,y,z)$, kur x – prekinė produkcija, y – materialinės sąnaudos, z – nusidėvėjimas (amortizacija) apskaičiuojama veiksmų daroma įtaka grynajai produkcijai. Taip pat analizės metu įvertinama atskirų gaminių įtaka gamybos rezultatams, lyginant produkcijos pokyčius struktūroje darbo sąnaudų ir vertine (pinigine) išraiška.

9 etapas. Atliekamas UAB „Viking Industrier“ produkcijos asortimento keitimas siekiant didesnio pelno. Veiklos tobulinimas atliekamas remiantis sudarytomis prielaidomis:

- prognozės laikotarpis – 3 metai;
- gaminių paklausa elastinga kainos atžvilgiu – visi pagaminti gaminiai bus parduoti ir paklausa išliks tokia pati ateinančius trejus metus;
- gaminių asortimentas nepildomas naujais gaminiais;
- kadangi gaminių asortimentas yra platus, mažai pelningų gaminių bus visiškai atsisakoma;
- gaminiai keičiami atsižvelgiant į jų gamybos specifikaciją ir gamybos cechą;
- jei gaminio paklausa mažėja, jis bus keičiamas į tą gaminį, kurio paklausa yra auganti.
- gamybiniai pajėgumai visiškai išnaudojami – tiek darbuotojai tiek įrengimai dirba visu pajėgumu, gamybos efektyvumas 100 proc.;
- technologinis darbo imlumas nesikeičia.

Remiantis šiomis prielaidomis, bus apskaičiuotas įmonės pelno padidėjimas sumažinus produktų asortimentą, atsisakant nepelningų gaminių. Padidėjusi pelningų gaminių gamyba padidins įmonės pelną. Taip pat apskaičiuotas ir pesimistinis variantas: jei, pakeitus produkcijos asortimentą, gaminių kainos dėl konkurencijos ir pasikeitusių rinkos sąlygų sumažėtų 10 proc.

2.2. UAB „Viking Industrier“ veiklos charakteristika

UAB „Viking Industrier“ yra Norvegijos kapitalo įmonė, įkurta 2006 m. Ventos mieste, Akmenės rajone. UAB „Viking Industrier“ priklauso „NorDan As“ įmonių grupei. Administracinės ir gamybinės įmonės patalpos dabar apima beveik 10 000 m² ploto. Įmonės veikla – medinių sodo gaminių gamyba. Įmonės vykdoma veikla priskiriama medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos ūkio sektoriui.

UAB „Viking Industrier“ pagal darbuotojų skaičių yra vidutinė įmonė, analizuojamu laikotarpiu vidutiniškai dirbo daugiau nei 50 darbuotojų. Bendrovėje vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius buvo: 2012 m. – 40 darbuotojų, 2013 m. – 49 darbuotojai, 2014 m. – 58 darbuotojai, 2015 m. – 57 darbuotojai, 2016 m. – 59 darbuotojai.

Įmonė yra padalinta į tris cechus – grilio, saunų, ir langų. Juose gaminamos skirtingos produkcijos dalys. Gaminių asortimentas yra labai platus, jį sudaro 8 gaminių grupės: grilio nameliai, paviljonai, saunos, kubilai, sodo kubai, gaminiai vaikų pramogoms, kempingo nameliai ir kiti produktai. Iš viso įmonė gamina daugiau nei 80 skirtingų gaminių. 2015 m. įmonė pagamino 1947 gaminius. Per metus UAB „Viking Industrier“ vidutiniškai sukuria po 12 naujų gaminių. 2015 m. buvo sukurta 13 naujų gaminių: 9,2 m² ploto grilio namelis su saunos priestatu, dvigubas 9,2 m² ploto grilio namelis, dvigubas 16,5 m² ploto grilio namelis, vaikų žaidimo namelis, trijų rūšių šuns būdos ir kt. 2016 metais buvo sukurta dar 12 naujų gaminių. Vieni sėkmingiausių ir daugiausia klientų dėmesio sulaukiantys gaminiai yra sodo kubai, kurie gali būti įvairių išmatavimų ir skirtingų komplektacijų. Taip pat buvo sukurtas 4,5 m² ploto grilio namelis, 4,5 m² ploto sauna, apšiltintas kempingo namelis ir kt. Norėdama išlikti konkurencinga rinkoje, įmonė privalo ieškoti naujų sprendimų kaip sudominti ir pritraukti klientus. Ne visi nauji gaminiai pasiteisina, ne visi atrodo patrauklūs klientams. Daug išlaidų įmonei kainuoja sukurti naujus produktus ir pateikti juos į rinką, tačiau tai yra puiki ateities investicija. Kiekvienais metais įmonė auga ir jos apyvarta didėja, išskyrus 2016 metus: 2012 m. – 2950,99 tūkst. Eur, 2013 m. – 3481,70 tūkst. Eur, 2014 m. – 3606,27 tūkst. Eur, 2015 m. 4054,58 tūkst. Eur, 2016 m. 3886,30 tūkst. Eur.

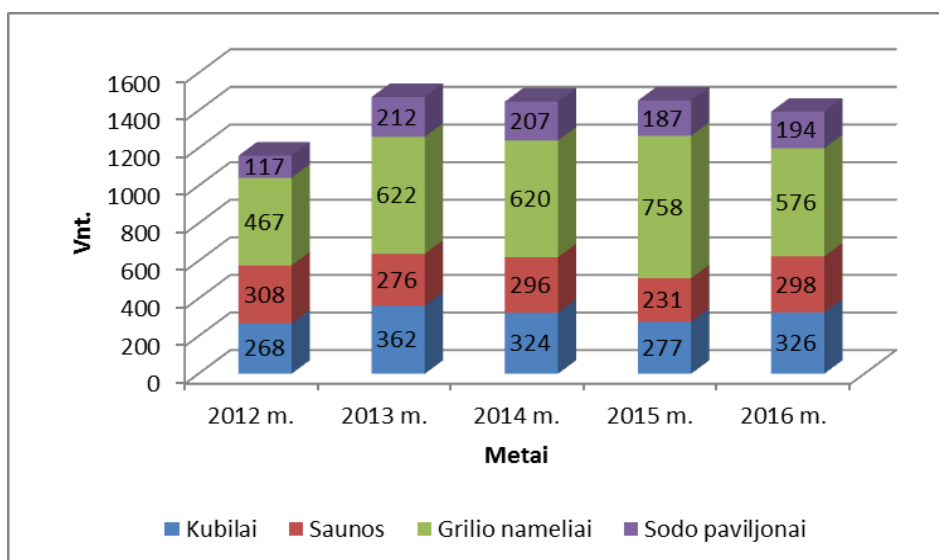
Analizuojamu 2012–2016 m. laikotarpiu UAB „Viking Industrier“ nuolat atnaujino savo gamybinius įrengimus, stakles. Įmonėje vyko renovacija, kurios metu buvo pakeistas gamybinių pastatų stogas, pakeistos naujos grindys. 2013 m. įgyvendintas projektas „UAB „Viking Industrier“ konkurencingumo ir eksporto didinimas diegiant integruotas vadybos sistemas“. Projekto metu įmonė gavo sertifikata, kad jos vadybos sistema atitinka standartų reikalavimus: (EN ISO 9001:2015); (EN ISO 14001:2015); (BS OHSAS 18001:2007). 2015 m. UAB „Viking Industrier“ gavo FSC sertifikata. Sertifikavimas pagal FSC apima visus gamybos, apdorojimo, platinimo ir transportavimo etapus, kuriais produktas iš miško patenka pas galutinį vartotoją. FSC sertifikavimas užtikrina, jog pirma, sertifikuotas produktas yra pagamintas iš medienos, kuri yra

gauta iš miško, kuriame yra laikomasi griežtai nustatytos plėtos taisyklių, antra, gaminant produktą nėra viename iš etapų nebuvo priemaišų iš nesertifikuotų miškų. 2016 m. vykdytas projektas „UAB „Viking Industrier“ žmoniškųjų išteklių kompetentingumo didinimas“, kurio metu buvo keliama darbuotojų kvalifikacija.

UAB „Viking Industrier“ yra vykdoma savaitinė sodo gaminių gamyba. Visos reikalingos gamybai medžiagos, žaliavos yra užsakomos kiekvieną savaitę. Kiekvieną savaitę yra planuojama gamyba. Pagaminti gaminiai yra išvežami savaitės pabaigoje, tai yra ketvirtadienį arba penktadienį. Įmonės gamybos valdymas vyksta 4 pagrindiniais etapais.

1. **Naujo gaminio kūrimas.** Viskas prasideda nuo idėjos ar pasiūlymo, kurį gali pateikti tiek darbuotojai, tiek klientai. Tuomet kuriamos vizualizacijos, skaičiuojama pirminė savikaina. Gavus vadovybės patvirtinimą, ruošiami brėžiniai, pagaminamas gaminio pavyzdys. Vėliau vyksta galutinis vadovybės vertinimas, realios savikainos skaičiavimas, marketingo informacijos kūrimas ir gaminio įtraukimas į nuolatinę gamybą.
2. **Užsakymo vykdymas. Gamybos planavimas.** Viskas prasideda nuo kliento užsakymo priėmimo, jo užklausos analizės. Toliau vyksta transporto kainos skaičiavimas ir galutinis patvirtinimas klientui. Po patvirtinimo prasideda gamybos planavimas, yra nustatomas gamybos terminas, sudaromas savaitinis planas ir paskiriamos savaitės užduotys darbuotojams. Gamybos metu vykdoma gamybos užsakymo vykdymo stebėseną.
3. **Gamybos etapai.** Gamyba vykdoma 4 etapais: skersavimas, obliavimas, šlifavimas ir surinkimas. Skersavimo metu vyksta nupjovimo kampo tikrinimas ir tikrintų detalių atžyma spaudu. Obliavimo etape vyksta obliuotos detalės vizuali patikra ir detalės storio patikra. Vėliau yra šlifuojamos detalės. Ir galiausiai vyksta gaminio surinkimas ir partijos surinkimo mazgo tikrinimas.
4. **Tarpinis kokybės parametrų tikrinimas.** Šiame etape yra tikrinama žaliavų kokybė, detalių ilgis, storis, obliavimo bei šlifavimo kokybė. Įvertinama bendra pagaminto gaminio kokybė. Galiausiai vyksta neatitikimų ir problemų fiksavimas ir jų analizė.

Gamybos procese – dėmesys skiriamas kiekvienos gaminio detalės kokybei išgauti. Gamyba yra lanksti, kuri remiasi detaliais projektuotojų brėžiniais. Lankstumas ir orientacija į klientą vienas didžiausių gamybos prioritetų. Įmonė nuolat tobulina savo gamybą ir įrangą, tikrina darbo kokybę, tam kad galėtų pasiūlyti geriausiai klientų poreikius atitinkantį gaminį. Siekiant išanalizuoti UAB „Viking Industrier“ gamybą, svarbu žinoti kiek ir kokių produktų buvo pagaminta kiekvienais metais. Analizei atlikti buvo pasirinktos keturios didžiausios gaminių grupės: kubilai, saunos, grilio nameliai ir sodo paviljonai. Tai standartiniai įmonės gaminiai, gaminami keletą metų. Jie tarp klientų yra itin populiarūs. Įmonės pagamintų gaminių struktūra pavaizduota 4 pav.

4 pav. UAB „Viking Industrier“ daugiausiai pagamintų sodo gaminių struktūra 2012–2016 m.

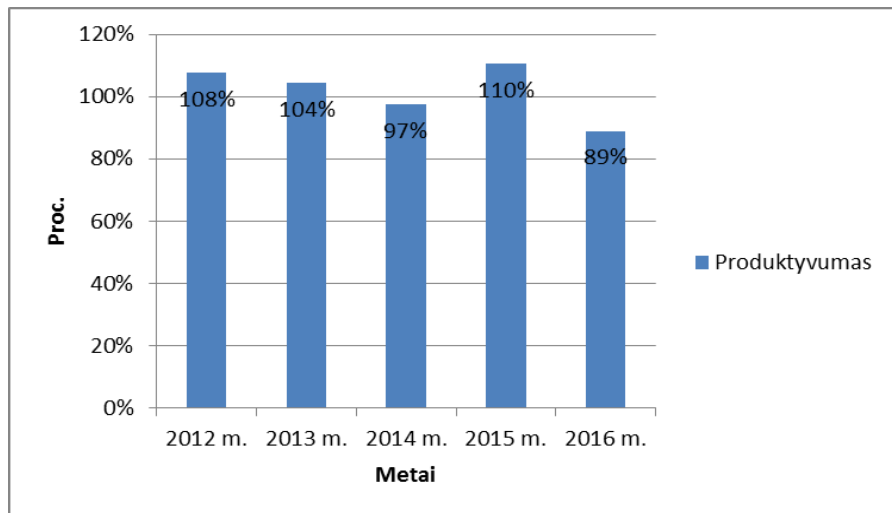
Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Iš 4 paveikslu duomenų galima teigti, kad analizuojant šias pagrindines UAB „Viking Industrier“ pagamintų gaminių grupes, mažiausiai gaminių buvo pagaminta 2012 m. Taip nutiko todėl, kad įmonė turėjo mažiau užsakymų nei vėlesniais metais, jos gamybiniai pajėgumai buvo mažesni. Kiekvienais metais daugiausia buvo pagaminama grilio namelių. 2015 m. jų pagaminta net 758 vienetai. Iš jų 526 vienetai buvo 9,2 m² ploto grilio nameliai ir 114 vienetų 16,5 m² ploto grilio namelių. Daugiausia sodo paviljonų buvo pagaminta 2013 m. tai yra 212 vienetų. Iš jų 85 vienetai buvo 9,2 m² ploto paviljonai ir 82 vienetai 10 m² ploto paviljonai. Nors 2012 m. įmonė pagamino mažiausiai gaminių, tačiau daugiausia buvo pagaminta saunų. Daugiausia buvo pagaminta 3 m. ir 2,5 m. ilgio kubilų formos saunų, atitinkamai 99 ir 80 vienetų. Kubilų daugiausia pagaminta 2013 m. – 362 vienetai.

Gamyboje labai svarbu yra žinoti, kokie yra gamybos pajėgumai, kaip juos tinkamai išnaudoti. Vienas iš svarbiausių faktorių – darbuotojų darbo produktyvumas. Darbo produktyvumas įmonėje matuojamas darbo laiku produkto vienetui pagaminti. Darbo produktyvumas tiesiogiai priklauso nuo:

- darbo sąlygų;
- darbo ir gamybos organizavimo lygio;
- darbuotojų kvalifikacijos;
- gamybos technikos ir technologijos lygio.

UAB „Viking Industrier“ turi nustatytas normatyvines valandas, per kurias vienas darbuotojas turi pagaminti tam tikrą pusgaminių ar produktą. Taip yra apskaičiuojamos normatyvinės valandos ir jos palyginamos su faktinėmis valandomis. Darbuotojų darbo produktyvumas 2012–2016 m. pateiktas 5 paveiksle.

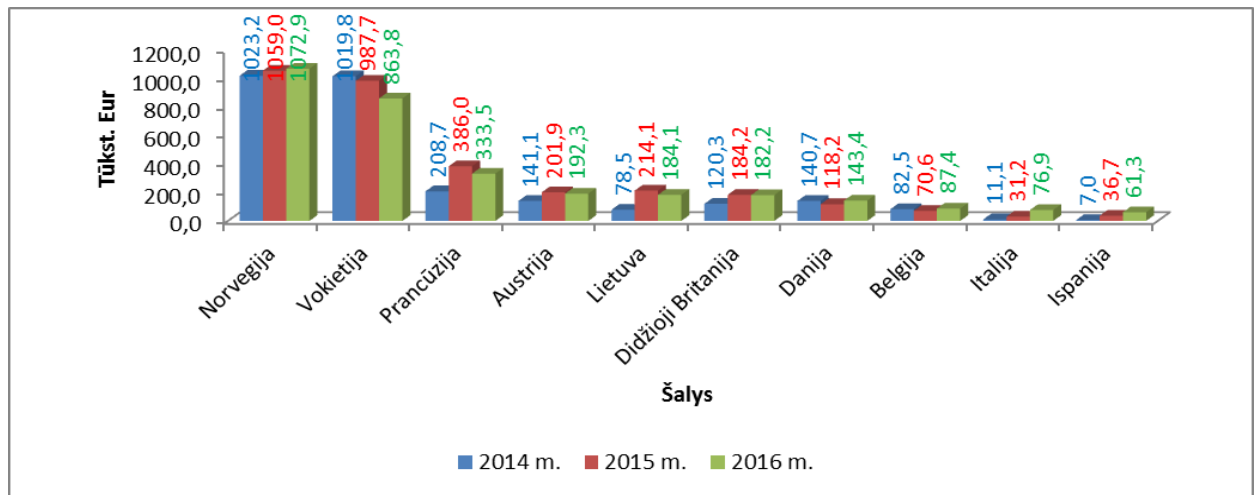
5 pav. UAB „Viking Industrier“ darbuotojų darbo produktyvumas 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Analizuojamu 2012–2016 m. laikotarpiu UAB „Viking Industrier“ darbuotojų produktyvumas buvo didžiausias 2015 m. ir jis siekė net 110 proc. Tai reiškia, kad darbuotojai viršydavo jiems nustatytas darbo normas. 2015 m. įmonė pagamino net 758 grilio namelius. Grilio nameliai yra pagrindinis įmonės produktas. Tai yra standartinis įmonės gaminys, kurį gaminant yra pasiekiamas didžiausias produktyvumas. Didesnis darbuotojų darbo produktyvumas nei 100 proc. buvo 2012–2013 m. Tais metais buvo mažesnės darbuotojų darbo normos, gaminama daugiau standartinių gaminių, buvo sukuriama mažiau naujų gaminių. 2014 m. darbuotojų darbo normos buvo padidintos 20 proc., dėl to darbuotojų darbo produktyvumas sumažėjo. Žemiausias darbuotojų darbo produktyvumas buvo 2016 m. ir jis siekė 89 proc. Tai lėmė, kad 2016 m. grilio namelių buvo pagaminta 182 vienetais mažiau nei 2015 m. Taip pat 2016 m. padaugėjo klientų užsakymų nestandartiniams gaminiams. Pradėti gaminti sodo kubai, kurių per metus buvo pagaminta 12 vnt. Nestandartiniai gaminiai reikalauja daugiau darbuotojų darbo laiko, todėl jų produktyvumas sumažėja. Taip pat buvo sukurta daug naujų gaminių, o naujų gaminių kūrimas ir testavimas užima nemažai laiko.

UAB „Viking Industrier“ pagamintą produkciją eksportuoja į 23 skirtingas pasaulio šalis: Airiją, Austriją, Belgiją, Čekiją, Daniją, Didžiąją Britaniją, Estiją, Farerų salas, Islandiją, Ispaniją, Italiją, Latviją, Lenkiją, Naująją Zelandiją, Norvegiją, Portugaliją, Prancūziją, Rusiją, Slovėniją, Švediją, Šveicariją, Vengriją, Vokietiją. Pardavimai taip pat yra vykdomi ir Lietuvoje.

Siekiant išsiaiškinti, į kokias šalis eksportuojama daugiausiai produkcijos, buvo atlikta pardavimų į skirtingas šalis dinaminė analizė 2014–2016 m. Toks laikotarpis pasirinktas ne atsitiktinai. UAB „Viking Industrier“ nuo 2014 m. savo veikloje pradėjo naudoti programą „Microsoft Dynamics NAV“, todėl duomenys apie parduotą produkciją į skirtingas šalis yra renkami būtent nuo 2014 m. Pagrindinės UAB „Viking Industrier“ eksporto šalys pateiktos 6 paveiksle.

6 pav. Pagrindinės UAB „Viking Industrier“ eksporto šalys pagal pardavimo pajamas 2014–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Iš 6 paveikslo matyti, kad UAB „Viking Industrier“ didžiausią pagamintos produkcijos dalį eksportuoja ir tik apie 5 proc. produkcijos parduoda Lietuvoje. 2014 m. pardavimai Lietuvoje siekė 78,5 tūkst. Eur, 2015 m. jie išaugo iki 214,1 tūkst. Eur., nes atsirado naujas klientas UAB „Marko grupė“ (2015 m. nupirko produkcijos už 153,2 tūkst. Eur). 2016 m. pardavimai Lietuvoje sumažėjo ir siekė 184,1 tūkst. Eur. Antra pagal UAB „Viking Industrier“ eksporto dydį šalis yra Vokietija. Analizuojamu 2014–2016 m. laikotarpiu pagamintos produkcijos pardavimai šioje šalyje turėjo tendenciją mažėti. 2014 m. pardavimai Vokietijoje siekė 1019,8 tūkst. Eur, 2015 metais – 987,7 tūkst. Eur ir 2016 m. pardavimai į Vokietiją siekė 863,8 tūkst. Eur. Pardavimų mažėjimą Vokietijoje lėmė, kad daugiau užsakymų buvo iš kitų šalių ir Vokietijos medienos gaminių rinka šiek tiek susitraukė. Didžiausia UAB „Viking Industrier“ produkcijos importuotoja yra Norvegija. Analizuojamu laikotarpiu 2014–2016 m. pardavimai šioje šalyje tik didėjo. 2014 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamos šioje šalyje siekė 1023,2 tūkst. Eur. 2015 metais eksportas į šią šalį padidėjo ir siekė 1059 tūkst. Eur, o 2016 m. parduota produkcijos už 1072,9 tūkst. Eur. Norvegijos medienos ir medienos gaminių šaka yra auganti ir didėjanti. Todėl UAB „Viking Industrier“ turėtų išanalizuoti šią šaką ir padidinti eksportą į šią šalį.

2.3. Šakos, kurioje veikia UAB „Viking Industrier“, analizė

2.3.1. Lietuvos medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos analizė

Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos analizė atliekama siekiant išsiaiškinti, kokioje šakoje veikia įmonė. Analizuojant įmonės veiklą ir siekiant ją patobulinti, svarbu žinoti, kokia yra įmonės pozicija ūkio šakoje, kokios ateities perspektyvos veikiant šioje šakoje. Medienos gaminių gamybos sektorius priklauso apdirbamajai gamybai (C sekcija). Atsižvelgiant į atskirų sektoriaus veiklų specifiką ir jų tarpusavio sąsajas, sektorius suskirstytas į šiuos posektorius:

- medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos posektorius, C sekcijos 16 skyrius;
- popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos posektorius, C sekcijos 17 skyrius;
- baldų gamybos posektorius, C sekcijos 31 skyrius.

Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos posektoriuje gaminama: surenkamieji gaminiai, medinės grindų dangos, medinės santvaros, medinė tara, sluoksniuotoji ir padarinė mediena, lukštas. Gaminant gaminius atliekamos tokios veiklos kaip medienos gaminių surinkimas, obliavimas, sluoksniavimas, drožimas, pjaustymas. Pjautinė ar kitokios formos mediena vėliau gali būti džiovinama, gręžiama, šlifuojama ir iš jos visiškai pagaminami gaminiai. Posektorius neapima baldų gamybos veiklų, kurios dėl savo specifikos išskirtos į atskirą posektorių.

Atliekant analizę, reikia išsiaiškinti, koks yra šakos dydis, tai yra kiek įmonių joje veikia, kiek jos turi darbuotojų. Įmonių skaičius ir vidutinis darbuotojų skaičius pateiktas 6 lentelėje. 2012–2016 m. laikotarpiu šakos įmonių skaičius ir vidutinis metinis darbuotojų skaičius augo. 2012 m. vidutinis metinis darbuotojų skaičius buvo 17816 darbuotojų, o jau 2016 m. šakoje dirbo 20263 darbuotojai. 2012 m. medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakoje buvo 929 įmonės, o jau 2016 m. veikė 1057 įmonės. 2012–2016 m. įsikūrė 128 įmonės naujos įmonės.

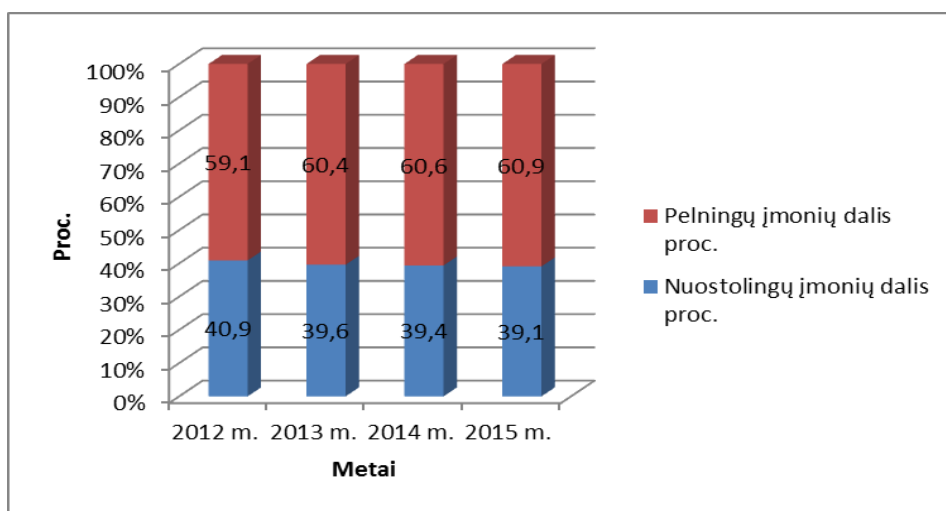
6 lentelė

Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos vidutinis metinis darbuotojų ir įmonių skaičius 2012–2016 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Vidutinis metinis darbuotojų skaičius	17816	18174	19816	19981	20263
Įmonių skaičius	929	984	1057	1062	1057

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

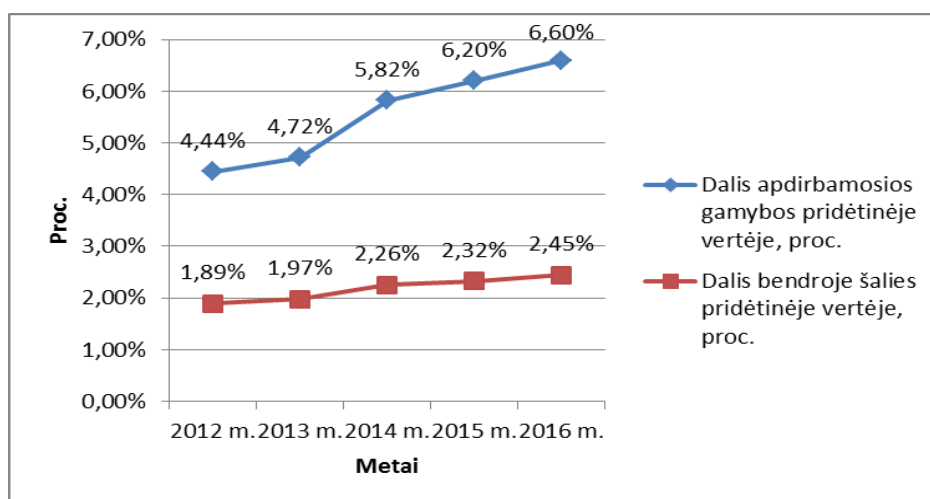
Iš 7 paveikslo matoma, pelningai ir nuostolingai veikusių įmonių dalis, kurios veikė 2012–2015 m. medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakoje. Būtina paminėti, kad Lietuvos statistikos departamentas nepateikia duomenų apie 2016 m. pelningai ir nuostolingai veikusias įmones. Analizuojamu laikotarpiu 60,2 proc. įmonių veikė pelningai ir 39,8 proc. nuostolingai. Daugiausia pelningų įmonių buvo 2015 m., tai yra 60,9 proc. Jų pelnas sudarė 41459 tūkst. Eur. Tais pačiais metais šakoje veikė 39,1 proc. nuostolingų įmonių. Tokių įmonių nuostolis siekė 18121 tūkst. Eur. Mažiausiai pelningų įmonių veikė 2012 m., tai yra 59,1 proc. ir jų pelnas buvo 30081 tūkst. Eur. 2012 m. šakoje veikė daugiausia nuostolingų įmonių, tai yra 40,9 proc. ir jų nuostolis siekė 13468 tūkst. Eur.

7 pav. Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos nuostolingų ir pelningų įmonių proc.dalis 2012–2015 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Rengiant medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos analizę, svarbu žinoti kokia pridėtinė vertė yra sukuriama šioje šakoje. Šakos pridėtinės vertės dalis apdirbamosios gamybos ir bendroje šalies pridėtinėje vertėje matoma 8 paveiksle. Šakos pridėtinės vertės dalis apdirbamojoje gamyboje 2012–2016 m. laikotarpiu vidutiniškai sudarė 5,56 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu šakos pridėtinės vertės dalis apdirbamosios gamybos pridėtinėje vertėje didėjo. Pokytis 2012–2016 m. buvo 2,16 proc. punkto. Analizuojant šakos pridėtinę vertę bendroje šalies pridėtinėje vertėje, pastebima panaši tendencija – kiekvienais metais pridėtinės vertės dalis didėjo. Šakos pridėtinės vertės dalies padidėjimas bendroje šakos pridėtinėje vertėje 2012–2016 m. buvo 0,56 proc. punkto. Galima daryti išvadą, kad medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šaka yra auganti ir didėjanti, kiekvienais metais joje yra pagamina vis daugiau produkcijos ir jos pridėtinė vertė užimą vis didesnę dalį bendroje šalies pridėtinėje vertėje.

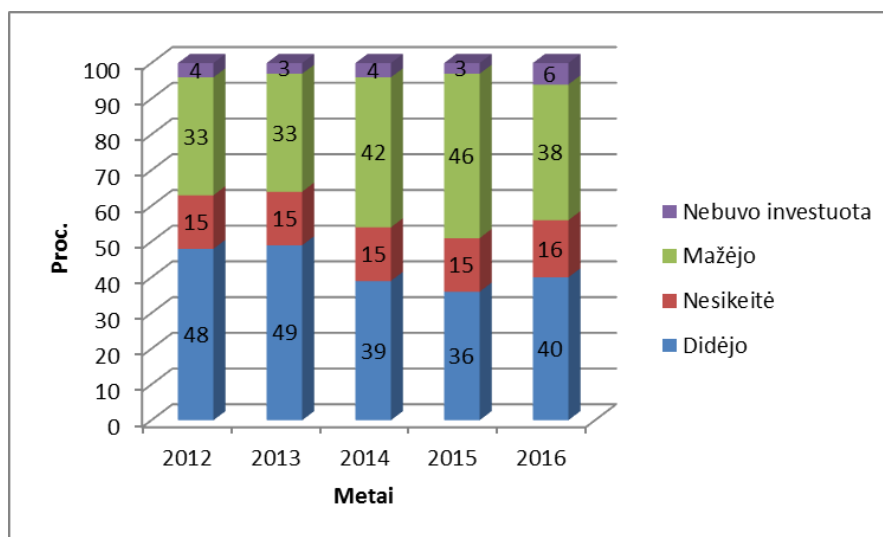

8 pav. Šakos pridėtinės vertės proc. dalis apdirbamojoje gamyboje ir bendroje šalies pridėtinėje vertėje 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

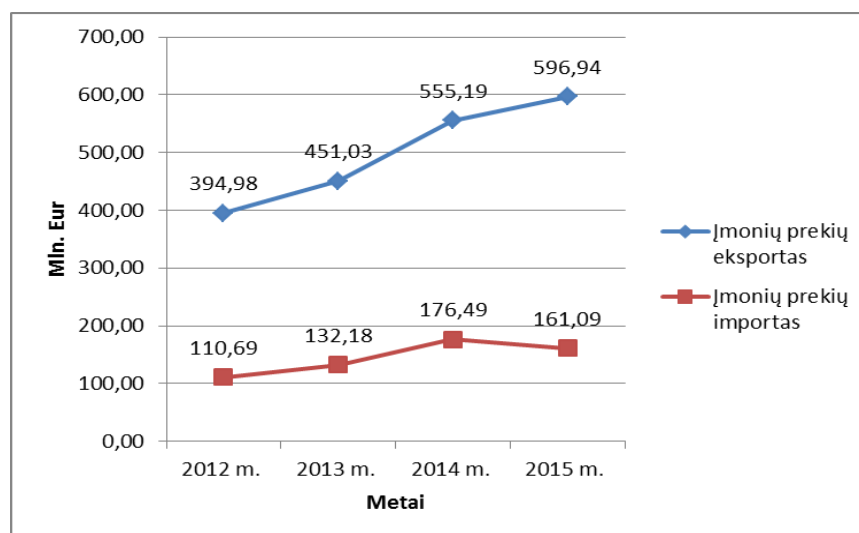
Verslo investicijos yra reikalingos kiekvienai įmonei, kuri plečia ar atnaujina savo vykdomą veiklą, siekdama uždirbti didesnę pelno dalį. Investuotojai investuoja savo kapitalą tam, kad ateityje jis atsipirktų ir uždirbtų pelno. Investicijos įmonės lygiu yra skirtos įmonės veiklos plėtrai, įrenginiams įsigyti, gatavų prekių atsargoms pirkti ir kt. Siekiant išanalizuoti įmonių situaciją, kurios veikia šakoje, svarbu žinoti įmonių investicijų pokytį. Įmonių investicijų pokytį, lyginant su praėjusiais metais, galima pamatyti 9 paveiksle.

9 pav. Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių investicijų pokytis, palyginti su praėjusiais metais 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

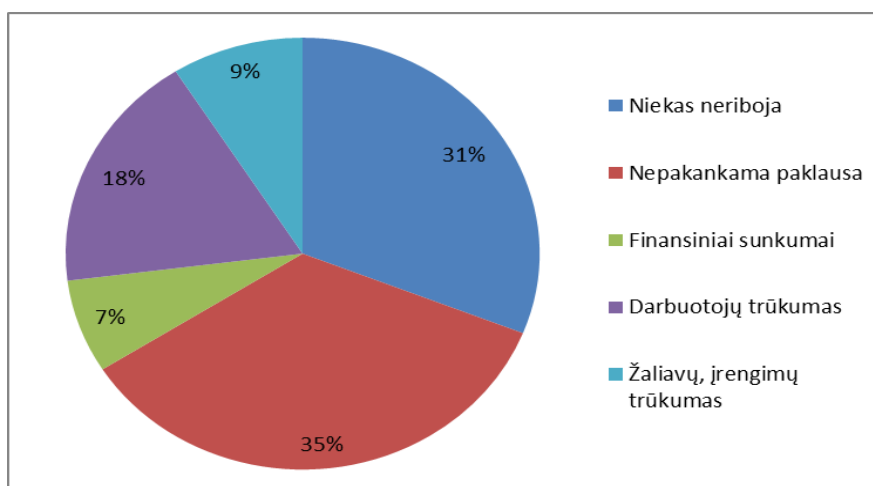
Iš 9 paveikslo matyti, kad 2012–2016 m. vidutiniškai 4 proc. šakos įmonių neinvestavo. Visu analizuojamu laikotarpiu 15,2 proc. įmonių investicijos nesikeitė lyginant su praėjusiais metais. 2013 metais 33 proc. įmonių investicijos sumažėjo lyginant su praėjusiais metais, tais pačiais metais buvo daugiausia įmonių t. y. 49 proc., kurių investicijos didėjo. Daugiausia įmonių, kurių investicijos mažėjo, lyginant su praėjusiais metais, buvo 2015 m. ir jos sudarė 46 proc. visų šakos įmonių. Tais pačiais metais 36 proc. įmonių investavo daugiau nei praėjusiais metais. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012–2016 m. šakos įmonės investavo: 33,2 proc. įmonių investavo į senų įrengimų pakeitimą, 25,8 proc. įmonių plėtė savo gamybinius pajėgumus, 18,8 proc. įmonių mechanizavo ir automatizavo savo gamybos procesą, diegė naujas technologijas ir 22,2 proc. šakos įmonių investavo į kitas kryptis. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis buvo išsiaiškinta, kokie veiksniai įtakoja šakos įmonių investicijas: 31 proc. šakos įmonių investuoti skatina numatomas pelnas arba finansiniai ištekliai, 33,6 proc. šakos įmonių teigė, kad jų investicijas skatina techniniai veiksniai, ir 35,4 proc. svarbiausiu veiksmu skatinančiu investuoti nurodė gaminamos produkcijos paklausą.

10 pav. Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių prekių eksportas ir importas, mln. Eur 2012–2015 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Įmonėms labai svarbu yra ne tik pagaminti, bet ir realizuoti jau pagamintą produkciją. Ją galima parduoti vietinėje rinkoje arba eksportuoti į kitas rinkas. 10 paveiksle matyti, kokia yra šakos įmonių prekių eksporto ir importo dinamika 2012–2015 m. Įmonių prekių eksporto dinamika visu analizuojamu laikotarpiu didėjo. Mažiausias įmonių prekių eksportas buvo 2012 m., jis siekė 394,98 mln. Eur, didžiausias – 2015 m. (596,94 mln. Eur). Šakos įmonių eksporto padidėjimas per visą analizuojamą laikotarpį buvo 201,96 mln. Eur. Įmonių prekių importas 2012–2014 m. didėjo, 2015 m. pradėjo mažėti. 2015 m. įmonių prekių eksportas sumažėjo 15,4 mln. Eur. Visu analizuojamu 2012–2015 m. laikotarpiu įmonių prekių eksportas 3,4 karto buvo didesnis nei importas. Tai reiškia, kad šakos įmonių pagaminti gaminiai daugiausia yra parduodami užsienio rinkose. Įmonėms svarbu žinoti, kokia yra jų produkcijos eksporto paklausa. Remiantis Lietuvos statistikos duomenimis 0,17 proc. medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių teigė, kad produkcijos eksporto paklausa yra per didelė, 73,83 proc. šakos įmonių teigė, kad produkcijos eksporto paklausa yra pakankama ir 26 proc. šakos įmonių teigė, kad produkcijos eksporto paklausa yra per maža.

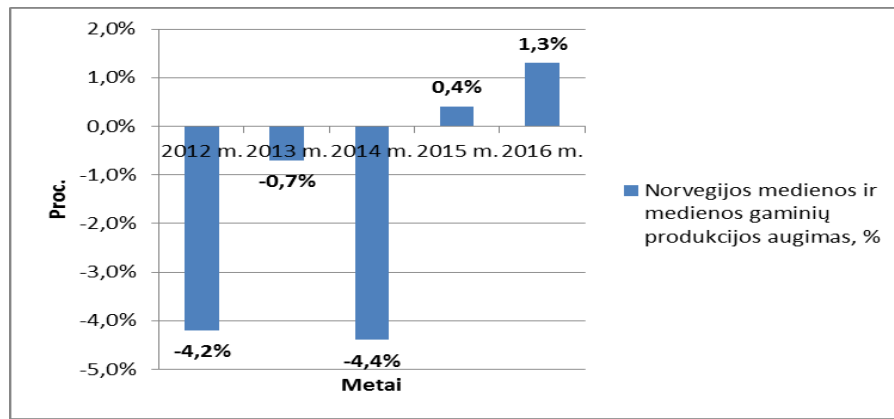
11 pav. Veiksniai ribojantys šakos įmonių produkcijos gamybą

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Įmonėms, gaminančioms produkciją, svarbu išanalizuoti savo gamybą ir žinoti, kokie veiksniai riboja jų produktų gamybą. Tik žinant esmines problemas ir jas sprendžiant, gali būti padidinta produkcijos gamyba. 11 paveiksle matyti, kokie veiksniai labiausiai riboja įmonių produkcijos gamybą. 31 proc. įmonių teigia, kad jų produkcijos gamybos niekas neriboja. 35 proc. medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos įmonių kaip pagrindinį veiksnį, ribojantį produkcijos gamybą, nurodo nepakankamą paklausą. 7 proc. šakos įmonių teigia, kad jų produkcijos gamybą riboja finansiniai sunkumai. Darbuotojų trūkumą kaip pagrindinį, veiksnį ribojantį produkcijos gamybą, nurodo 18 proc. šakos įmonių. 9 proc. šakos įmonių teigia, kad produkcijos gamybą riboja žaliavų, įrengimų trūkumas.

2.3.2. Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos analizė

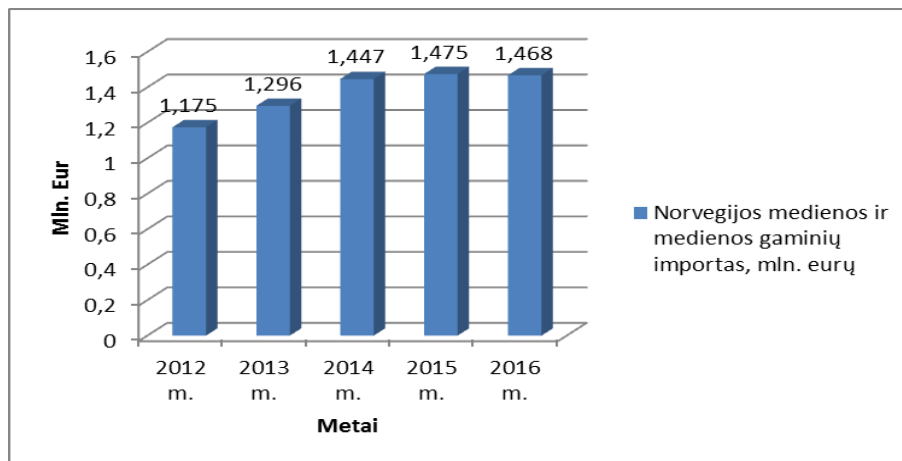
UAB „Viking Industrier“ daugiausia savo gaminių eksportuoja į Norvegiją. Dėl šios priežasties šiame darbe svarbu išanalizuoti Norvegijos medienos ir medienos gaminių šaką, kurioje ir yra parduodama įmonės produkcija. 2016 m. Norvegijos medienos ir medienos gaminių vertė siekė 2,9 mlrd. Eur, o apyvarta siekė 3,2 mlrd. Eur. Didžiausią dalį produkcijos vertės sudarė gaminių ir dirbinių iš medienos, kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamybos posektorius (65 proc. arba 1,9 mlrd. Eur). 2016 m. pelnas iš veiklų, susijusių su medienos ir medienos gaminių gamyba buvo 187,5 mln. Eur. Tai yra 10 proc. daugiau nei 2015 m. 2016 m. šioje šakoje veikė 1770 įmonių, kuriose dirbo 12,7 tūkst. darbuotojų. 2016 m. medienos bei medienos gaminių augimas siekė 1,3 proc. (12 pav.). Žemiausias Norvegijos medienos ir medienos gaminių augimas buvo 2014 m., jis buvo neigiamas ir siekė -4,4 proc. Nėgana to, 2012–2016 m. vidutinis metinis augimas buvo neigiamas ir siekė -1,5 proc. Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos eksportas 2016 m. buvo 325,6 mln. Eur, o importas 1468,4 mln. Eur. Galima daryti išvadą, kad šioje šakoje importas buvo 4,5 karto didesnis už eksportą, todėl ši rinka eksportuojančioms šalims yra labai svarbi.

12 pav. Norvegijos medienos ir medienos gaminių augimas pagal vertę 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Eurostat duomenimis.

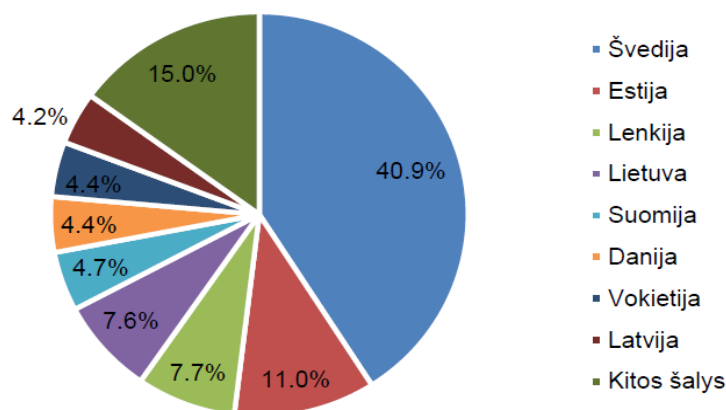
Norvegija yra viena didžiausių medienos ir medienos gaminius importuojančių šalių Skandinavijos regione. Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo dinamika 2012–2016 m. pavaizduota 13 paveiksle. 2012 m. į Norvegiją importuota medienos ir medienos gaminių už 1,175 mln. Eur. Kiekvienais metais Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas augo. Visgi 2016 m. sektorius susitraukė apie 1 proc., o bendra medienos ir medienos gaminių importo vertė smuko apie 17,1 mln. Eur. 2016 m. į šalį importuota medienos bei medienos gaminių už beveik 1,5 mlrd. Eur, o tai sudarė 2,1 proc. visos tais metais į šalį importuotų gaminių vertės. 2012–2016 m. laikotarpiu Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas padidėjo 0,293 mln. Eur.

13 pav. Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas, mln. Eur 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Eurostat duomenimis.

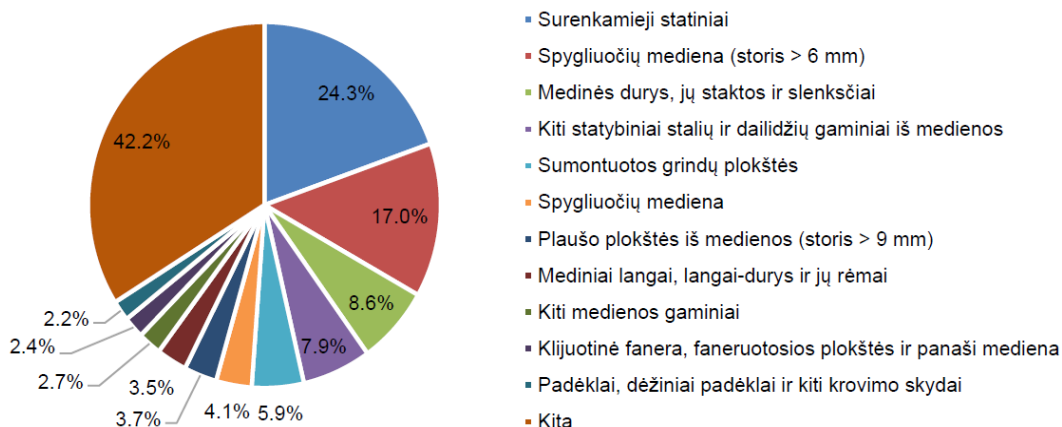
Analizuojant Norvegijos medienos ir medienos gaminių importą, svarbu žinoti, iš kokių šalių Norvegija importuoja daugiausiai produkcijos. Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas pagal šalį pavaizduotas 14 paveiksle. Daugiausia medienos ir medienos gaminių 2016 m. importuota iš Švedijos (40,9 proc.), Estijos (11 proc.), Lenkijos (7,7 proc.) ir Lietuvos (7,6 proc.). Lietuvos medienos gaminių produkcija užima ne mažą dalį Norvegijos importe. 2016 m. Norvegijos importe Baltijos šalių mediena ir medienos gaminiai sudarė 23 proc. Tai reiškia, kad Baltijos šalių produkcija yra paklausi ir vertinama Norvegijoje.

14 pav. Norvegijos medienos ir medienos gaminių importas pagal šalį 2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Eurostat duomenimis.

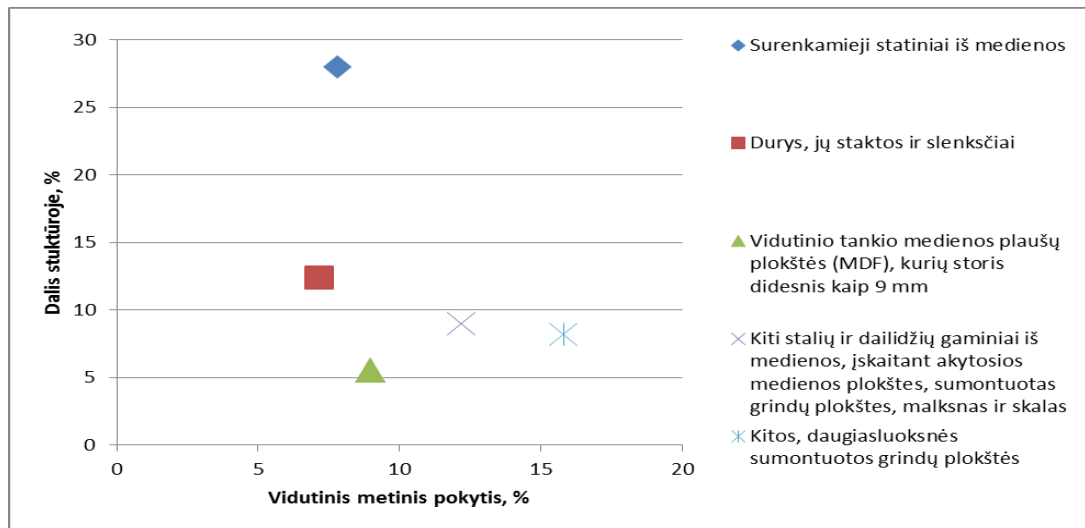
Taip pat svarbu išsiaiškinti, kokia yra Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūra pagal gaminių rūšį vertine išraiška (15 pav.). Atsiželgiant į tai, kad Norvegijos medienos ir medienos gaminių šaka yra gana plati, tikslinga ją suskaidyti į atskiras gaminių rūšis. Norvegijos importuojamos medienos ir medienos gaminių struktūroje 42,2 proc. sudarė spygliuočių mediena, 24,3 proc. – surenkamieji statiniai, kurių vertė buvo 390 mln. Eur. Gana didelę dalį importo struktūroje užėmė storesnė nei 6 milimetrų spygliuočių mediena, kuri sudarė 17 proc. importuotos sektoriaus produkcijos dalies. Didelės medinių surenkamųjų statinių importo apimtys tik įrodo, kad tokia produkcija yra paklausi šalyje.

15 pav. Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūra pagal gaminių rūšį vertine išraiška 2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Eurostat duomenimis.

Siekiant atskleisti Norvegijos medienos ir medienos gaminių sektoriui priskiriamas produktų rūšis, kurios galėtų būti perspektyviausios Lietuvos eksportuotojams, toliau analizuojamos skirtingų produktų grupių 2012–2016 m. importo apimtys ir šių apimčių pokytis (16 pav.). Lietuvos eksportuotojams patraukliausios yra tokios Norvegijos importuojamos produktų grupės, kurių paklausa yra didelė ir nuolat auganti, o Lietuvoje šios produkcijos gamintojai konkurencingi ir stiprūs. Šiam tikslui pasirenkamos didžiausios bei sparčiausiai augančios produktų grupės.

16 pav. Produktų grupės dalis ir vidutinis produktų grupės augimas Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūroje 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Eurostat duomenimis.

Svarbiausi Norvegijos medienos ir medienos gaminių importo struktūroje surenkamieji statiniai. Ši produkcija 2012–2016 m. kasmet vidutiniškai sudarė daugiau nei 28 proc. sektoriaus importuojamų gaminių. Importo vertė vidutiniškai kasmet pasiekdavo 260 mln. Eur. Šios produkcijos importo vertė šalyje taip pat vidutiniškai augo 7,8 proc. per metus. Nors 2016 m. surenkamųjų statinių iš Lietuvos į Norvegiją įvežta tik 11 proc., Lietuvos medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakoje tai yra didžiausią eksporto vertę sukurianti produkcija, kurios vertė 2016 m. siekė 82,6 mln. Eur. Lietuvos surenkamųjų statinių eksportuotojams Norvegija yra svarbi eksporto valstybė, Norvegijos importo paklausa auga, auga ir lietuviškos produkcijos eksporto pasiūla. Galima teigti, kad potencialo didinti surenkamųjų statinių eksporto apimtį į Norvegiją yra gana daug.

Antra svarbiausia Norvegijos medienos ir medienos gaminių sektoriaus importo struktūroje – durų, jų staktų ir slenksčių produktų grupė. Ši produktų grupė importo struktūroje 2012–2016 m. vidutiniškai sudarė 12,3 proc. ir augo vidutiniu 7,2 proc. metiniu augimu. Iš Lietuvos šios produkcijos 2016 m. buvo importuota 8,2 proc. Lietuvos eksportuotojai jau dirba Norvegijos rinkoje, šalyje importuojamos produkcijos paklausa auga, o taip pat auga ir Lietuvos eksportuotojų pasiūla, potencialo didinti eksporto apimtį į Norvegiją tikrai yra. Lietuvos eksportuotojai turėtų daug dėmesio skirti konkurencijai su 50 proc. šios produkcijos įvežančia Švedija.

Antra pagal importo vertės augimo potencialą Norvegijos medienos ir medienos gaminių sektoriaus importo struktūroje – kitų stalių ir dailidžių gaminių iš medienos produktų grupė. Ji 2012–2016 m. laikotarpiu vidutiniškai sudarė 9 proc. importo struktūroje ir pagal importo vertę augo vidutiniškai 12,2 proc. kasmet. 2016 m. Norvegijos importo struktūroje šios grupės produkcija

iš Lietuvos sudarė 13 proc. Dėl tvirtų šių gaminių pozicijų Norvegijos rinkoje ir importo paklausos augimo, potencialo eksportuoti į Norvegiją dar daugiau šios produktų grupės gaminių tikrai yra.

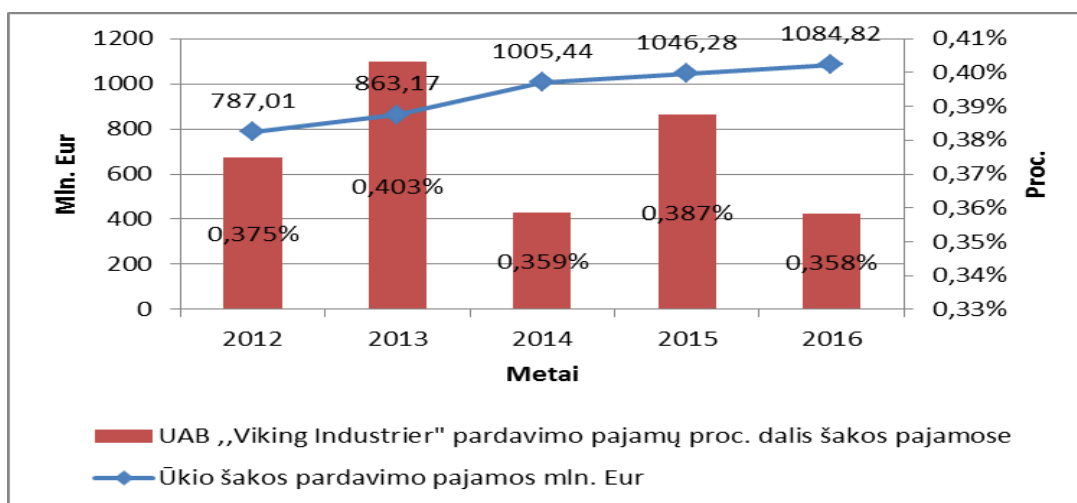
Potencialiausias pagal importo vertės augimą Norvegijoje kitos daugiasluoksnės sumontuotos grindų plokštės. Šios produkcijos importo vertė vidutiniškai augo 15,8 proc. per metus. Iš Lietuvos 2016 m. buvo įvežta 19 proc. šios produktų grupės gaminių. Kadangi Lietuviškos produkcijos pozicijos Norvegijos importo struktūroje yra reikšmingos, auga tiek paklausa šalyje, tiek Lietuvos eksportuotojų pasiūla, tad potencialo šios produkcijos pardavimų augimui Norvegijoje galima tikėtis.

2.4. UAB „Viking Industrier“ veiklos vidinė analizė

2.4.1. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų analizė 2012–2016 metais

Pajamų analizės tikslas yra išsiaiškinti kokias pajamas gauna įmonė, kokią dalį įmonės pardavimo pajamos užima šakos pardavimo pajamose. Siekiama išsiaiškinti iš kokių produktų įmonė gauna daugiausia pajamų, kokia yra tų produktų pardavimo pajamų dinamika. Ir kokią įtaką daro pagrindinio produkto 9,2 m² ploto grilio namelio kiekio ir kainų pasikeitimai bendroms įmonės pajamoms.

Pajamų analizę galima pradėti nuo UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų proc. dalies šakos pajamose dinaminės analizės 2012–2016 m. (17 pav.)

17 pav. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų proc. dalis šakos pajamose ir ūkio šakos pardavimo pajamų dinamika 2012–2016 m.

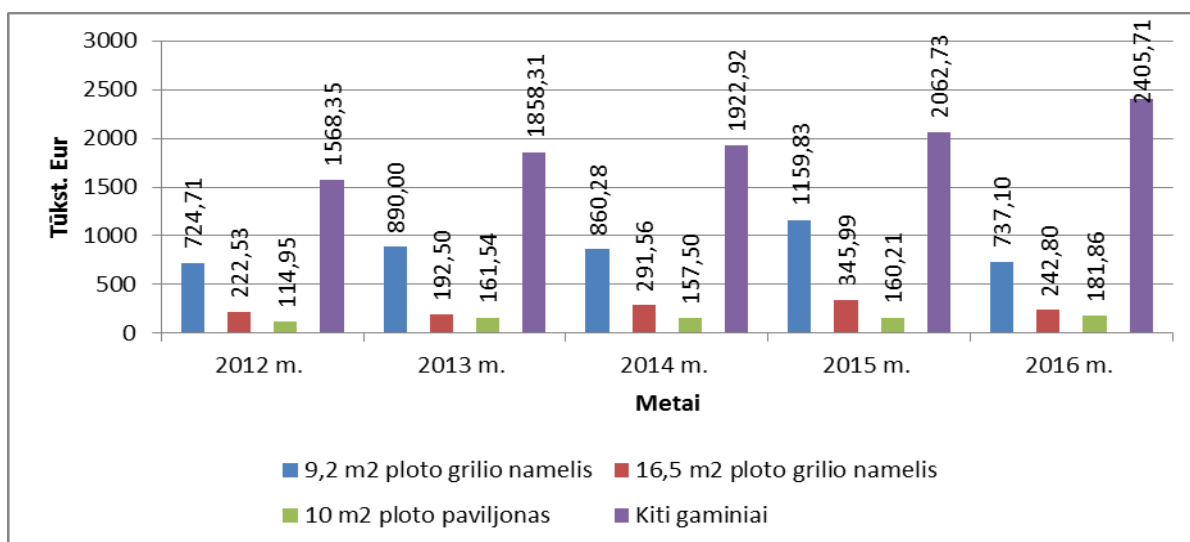
Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Tyrimo metu buvo analizuojamos 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamos. Mažiausios pardavimo pajamos buvo 2012 m. ir jos siekė 2,95 mln. Eur, tai sudarė 0,375 proc. šakos pardavimo pajamose. 2012–2015 m. įmonės pardavimo pajamos padidėjo iki 4,05 mln. Eur ir sudarė 0,387 proc. šakos pardavimo pajamose. Šiuo laikotarpiu pajamos paaugo 1,1 mln. Eur. Pagrindinė pajamų augimo priežastis – įmonės pardavimų 2012–2015 m. augimas. 2016 m.

situacija pasikeitė ir dėl sumažėjusių pardavimų pardavimo pajamos sumažėjo iki 3,88 mln. Eur ir tai sudarė 0,358 proc. šakos pardavimo pajamose. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamos vidutiniškai sudarė 0,38 proc. šakos pajamose. Ūkio šakos pardavimo pajamų situacija yra geresnė. Kiekvienais metais pardavimo pajamos tik didėjo. Analizuojamu 2012–2016 m. laikotarpiu šakos pardavimo pajamos padidėjo 297,81 mln. eur.

Siekiant įvertinti įmonės pardavimo pajamų struktūros kitimą, atlikta 2012–2016 m. įmonės pardavimo pajamų pagal skirtingas produkcijos rūšis dinamikos analizė. Kadangi UAB „Viking Industrier“ gaminių asortimentas yra labai platus, pardavimo pajamų analizė atlikta remiantis gaminiais iš kurių gaunama daugiausia pajamų. UAB „Viking Industrier“ atskirų gaminių pardavimo pajamos 2012–2016 m. pateiktos 18 paveiksle.

Iš 18 paveiksle pateiktų duomenų matyti, kad per visą analizuojamą laikotarpį UAB „Viking Industrier“ daugiausia pardavimo pajamų gavo iš 9,2 m² ploto grilio namelio. 2012–2016 m. laikotarpiu vidutinės pajamos gautos iš 9,2 m² ploto grilio namelio per metus sudarė 874,38 tūkst. Eur. Daugiausiai pajamos iš 9,2 m² ploto grilio namelio išaugo 2015 m. Per metus jos padidėjo 299,55 tūkst. Eur. Tai lėmė, kad 2015 m. buvo parduota 124 vienetais daugiau 9,2 m² ploto grilio namelių, nei 2014 metais.

18 pav. UAB „Viking Industrier“ atskirų produktų pardavimo pajamų dinaminė analizė 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

2012–2016 m. laikotarpiu vidutinės 16,5 m² ploto grilio namelio pajamos per metus sudarė 259,08 tūkst. Eur. Didžiausias pardavimo pajamų padidėjimas iš 16,5 m² ploto grilio namelio buvo 2014 m., kai pardavimo pajamos išaugo 99,06 tūkst. Eur. Tai buvo viena iš svarbiausių priežasčių, kodėl 2014 m. buvo parduota 130 vienetų daugiau 16,5 m² ploto grilio namelių, nei 2013 metais. 2012–2016 m. laikotarpiu vidutinės 10 m² ploto paviljono pajamos per metus sudarė 155,21 tūkst. Eur. Kitų gaminių pardavimo pajamos visu analizuojamu 2012–2016 m. laikotarpiu didėjo.

Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Viking Industrier“ didžiausią ir reikšmingiausią pajamų dalį gauna iš 9,2 m² ploto grilio namelių, svarbu įvertinti, kaip pagrindinio gaminio pajamos priklauso nuo parduoto gaminio kainų ir kiekio pokyčių. Pasinaudojant indeksų metodu, įvertinta šių dviejų veiksmų pokyčių įtaka 9,2 m² ploto grilio namelių pardavimo pajamoms. Atlikti skaičiavimai pateikti 1 priede, o jų rezultatai pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė

9,2 m² ploto grilio namelių kiekio ir kainų pokyčių poveikio, įvertinto indeksų metodu, pardavimo pajamoms rezultatai 2012–2016 m.

Laikotarpis	Pardavimo pajamų iš 9,2 m ² ploto grilio namelių pokytis dėl parduoto kiekio pasikeitimo, Eur	Pardavimo pajamų iš 9,2 m ² ploto grilio namelių pokytis dėl kainos pasikeitimo, Eur	Bendras pardavimo pajamų iš 9,2 m ² ploto grilio namelių pokytis dėl abiejų veiksmų įtakos, Eur
2012–2016 m.	+426304	-30240	+12390

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Tiriant UAB „Viking Industrier“ 9,2 m² ploto grilio namelių kainų ir kiekio pokyčių daromą įtaką pardavimo pajamoms apskaičiuota, kad per visą 2012–2016 m. laikotarpį įmonės pardavimo pajamos iš 9,2 m² ploto grilio namelių didėjo dėl parduotų 9,2 m² ploto grilio namelių kiekio didėjimo 42,63 tūkst. Eur. Parduotų 9,2 m² ploto grilio namelių kainų lygio pasikeitimas buvo 9,2 m² ploto grilio namelių pardavimo pajamas mažinantis veiksnys. Pardavimo pajamos iš parduotų 9,2 m² ploto grilio namelių sumažėjo 30,24 tūkst. Eur dėl parduotų 9,2 m² ploto grilio namelių kainų pasikeitimo. Galutinis 9,2 m² ploto grilio namelių pardavimo pajamų didėjimas dėl bendros šių dviejų veiksmų įtakos buvo 12,39 tūkst. Eur.

2.4.2. UAB „Viking Industrier“ veiklos efektyvumo analizė 2012–2016 metais

Įmonės turto naudojimo ir vykdomos veiklos sąnaudų ir pardavimo savikainos lygį parodo atliekama veiklos efektyvumo analizė.

Turto efektyvumo (apyvartumo) rodiklių analizė. Apskaičiuoti turto efektyvumo rodikliai labai gerai apibūdina įmonės veiklos efektyvumą. Jų rezultatai pateikti 8 lentelėje.

Apžvelgiant rezultatus, galima teigti, kad 2012–2016 m. įmonės viso turto apyvartumo (kartais) rodiklio vidutinės reikšmės buvo 2,57. Žemiausia įmonės viso turto apyvartumo rodiklio reikšmė buvo 2016 m. ir siekė 1,86 karto. Tai reiškia, kad vienas įmonės turto euras uždirbo 1,86 Eur pardavimo pajamų. Tokį rodiklio sulėtėjimą (0,78 punkto) 2016 metais lėmė 4,33 proc. sumažėjusios įmonės pardavimo pajamos ir 26,4 proc. padidėjęs įmonės turtas. Galima teigti, kad 2016 m. įmonės turto naudojimas užtikrinant pardavimų procesus nebuvo labai efektyvus. Lyginant įmonės viso turto apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmes su šakos reikšmėmis, įmonės rodiklio reikšmės visu analizuojamu laikotarpiu buvo didesnės. Šakos viso turto apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmės analizuojamu laikotarpiu buvo mažesnės už 2.

**UAB „Viking Industrier“ ir šakos turto efektyvumo (apyvartumo) rodiklių dinamika
2012–2016 m.**

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016
Viso turto apyvartumas (kartais)	3,88	2,22	2,28	2,64	1,86
Šakos viso turto apyvartumas (kartais)	1,43	1,45	1,48	1,51	1,59
Nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais)	7,24	5,24	3,96	3,14	2,39
Šakos Nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais)	4,57	4,47	4,29	4,11	3,47
Ilgalaikio turto apyvartumas (kartais)	26,99	7,54	4,06	4,97	4,78
Šakos ilgalaikio turto apyvartumas (kartais)	2,69	2,71	2,87	3,02	3,27
Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	4,52	3,15	5,22	5,61	3,04
Šakos trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	3,05	3,12	3,08	3,01	3,12
Atsargų apyvartumas (kartais)	8,56	11,04	10,10	9,98	8,14
Šakos atsargų apyvartumas (kartais)	7,20	7,33	7,11	6,53	6,68
Atsargų apyvartumas (dienomis)	43	33	36	37	45
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	12,12	10,29	77,00	30,78	18,40
Šakos debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	8,08	8,64	8,49	8,66	9,17
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	30	35	5	12	20
Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	18,89	12,46	34,04	30,56	15,03
Šakos kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais)	8,15	8,19	8,00	8,00	11,31
Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	19	29	11	12	24
Kapitalo apytakos ciklas (dienomis)	53	39	30	36	40

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Įmonės nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais) 2012–2016 m. tendencingai mažėjo. Mažiausia įmonės nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklio reikšmė buvo 2016 m., kuomet vienas nuosavo kapitalo euras sukūrė 2,39 Eur pardavimo pajamų. Didžiausias įmonės nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais) buvo 2012 m., jis siekė 7,24 karto. 3 kartus didesnę rodiklį nei 2016 m. lėmė 2012–2016 m. nuosavo kapitalo didėjimas didesniu tempu nei pardavimo pajamos. Nuosavas kapitalas padidėjo 1216,87 tūkst. Eur, o pardavimo pajamos 935,31 tūkst. Eur. Lyginant įmonės nuosavo kapitalo apyvartumo (kartais) rodiklį su šakos, 2012–2013 m. laikotarpiu įmonės rodiklis

buvo aukštesnis. Tai rodo, kad įmonės vienas nuosavo kapitalo euras sukūrė didesnę vertę. 2014–2016 m. šakos nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais) buvo didesnis nei įmonės.

UAB „Viking Industrier“ ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklio vidutinė reikšmė 2012–2016 m. buvo 9,6 karto. Žymiausias ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklio pokytis buvo 2013 m. Rodiklio reikšmė sumažėjo net 19,4 punkto. Taip nutiko todėl, kad ilgalaikio turto vertė 2013 m. padidėjo net 4 kartus, palyginus su 2012 m. Pardavimo pajamos 2013 m. padidėjo 15,25 proc. Žemiausia įmonės ilgalaikio turto apyvartumo rodiklio reikšmė buvo 2014 m., kuomet vienas ilgalaikio turto euras uždirbo 4,06 Eur pardavimo pajamų. Dėl tokio ilgalaikio turto apyvartumo sumažėjimo ilgalaikio turto panaudojimo efektyvumas taip pat sumažėjo. Lyginant įmonės ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklių reikšmes su šakos reikšmėmis, 2012–2016 m. įmonės rodiklio reikšmės buvo didesnės. Taigi, įmonė savo ilgalaikį turtą valdė daug efektyviau, nei vidutiniškai kitos šakos įmonės.

Analizuojant UAB „Viking Industrier“ trumpalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklius, jų reikšmės 2012–2016 metais buvo didesnės už 3. UAB „Viking Industrier“ trumpalaikis turtas 2012–2016 m. dažniausiai buvo atnaujinamas 2015 m. (5,61 karto). Mažiausias įmonės trumpalaikio turto apyvartumas buvo 2016 m., jis siekė 3,04 karto, jį lėmė, kad 2016 m. trumpalaikis turtas padidėjo 43,4 proc., o pardavimo pajamos sumažėjo 4,33 proc. Tai rodo, kad vienas trumpalaikio turto euras uždirbo 3,04 Eur pardavimo pajamų. Vidutinis įmonės trumpalaikio turto apyvartumas (kartais) analizuojamu laikotarpiu buvo 4,3 karto. Lyginant įmonės trumpalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklių reikšmes su šakos rodiklių reikšmėmis, jos buvo aukštesnės 2012–2015 m. Vidutinis šakos turto apyvartumas (kartais) analizuojamu laikotarpiu buvo 3,08 karto.

UAB „Viking Industrier“ atsargų apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmės 2012–2016 m. nebuvo aukštos. Todėl galima teigti, kad įmonės atsargos buvo pakeičiamos gana lėtai, nes pagrindinės įmonės atsargos yra mediena ir jos pusgaminiai. Efektyviausias įmonės atsargų valdymas buvo 2013 m. Tada jos buvo atnaujinamos 11,04 karto per metus arba kas 33 dienas. Mažiausias įmonės atsargų valdymo efektyvumas buvo pasiektas 2016 m. Tais metais atsargos buvo pakeičiamos 8,14 karto per metus arba kas 45 dienas. Lyginant su 2015 m. atsargų apyvartumo (kartais) rodikliu, atsargų apyvartumas sumažėjo (1,84 karto per metus). Sulėtėjimą lėmė 2016 m. sumažėjusi pardavimo savikaina (4,22 proc.) ir padidėjusios atsargos (15,1 proc.). Lyginant atsargų apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmes su šakos reikšmėmis, tai 2012–2016 m. įmonės atsargos buvo valdomos efektyviau nei šakos. Didžiausias skirtumas matomas 2013 m., kai įmonės atsargos buvo atnaujintos (3,71 karto per metus) dažniau nei šakos. Galima daryti išvadą, kad įmonės atsargų valdymo politika buvo efektyvesnė nei šakos.

Įmonės debitorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmių dinamika 2012–2016 m. buvo nuo 10,29 iki 77. 2012–2016 m. su įmone pirkėjai atsiskaitydavo vidutiniškai per 20 dienų arba įmonei gražinamos skolos buvo 29,7 karto per metus. Didžiausios pirkėjų skolos buvo 2013 m. ir jos siekė 338,26 tūkst. Eur. 2014 m. jos sumažėjo net 86,2 proc. ir siekė 46,83 tūkst. Eur. Tai lėmė tai, kad 2012–2013 m. įmonė daugiau produktų parduodavo su ilgesniu mokėjimo atidėjimu. UAB „Viking Industrier“ klientai už gaminius atsiskaitydavo daug vėliau, dažniausiai kai patys gaudavo apmokėjimą už perparduotus gaminius. Tačiau 2014 m. įmonė tokios politikos atsisakė ir pirkėjai su ja atsiskaitydavo daug greičiau, tai yra perkant iš karto arba su nedideliu atidėjimu. Įmonės pardavimo pajamoms sumažėjus 4,33 proc., o per vienerius metus gautinoms sumoms padidėjus 37,6 proc., 2016 m. debitorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmė, palyginti su 2015 m., reikšmingai sumažėjo (12,38 karto per metus). 2016 m. pirkėjai su įmone atsiskaitydavo per 20 dienų. Lyginant UAB „Viking Industrier“ debitorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklių reikšmes su šakos reikšmėmis, tai debitorinis įsiskolinimo apyvartumas (kartais) buvo daug spartesnis nei šakos. Tai rodo, kad pirkėjai daug greičiau atsiskaitydavo su įmone UAB „Viking industrier“ nei vidutiniškai su kitomis šakos įmonėmis. Didžiausias skirtumas matomas 2014 m., kai įmonės debitorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklis buvo didesnis (68,51 karto per metus). Tai rodo, kad su įmone pirkėjai atsiskaitė labai greitai.

Įmonės kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmių dinamika 2012–2016 m. buvo nuo 12,46 iki 34,04. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ su savo tiekėjais atsiskaitydavo greičiau nei per mėnesį. Greičiausiai savo skolas tiekėjams įmonė gražino 2014 m., tada kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas siekė 11 dienų. Lyginant 2015 m. ir 2016 m. kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) skirtumas yra labai ženklus. 2016 m. kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais) sumažėjo (15,53 karto per metus) arba atsiskaitymo terminas su tiekėjais pailgėjo 12 dienų. Situacijos pablogėjimo priežastys buvo tokios, kad 2016 m. įmonės skolas tiekėjams padidėjo 48,7 proc., tuo tarpu įmonės pardavimo savikaina sumažėjo 4,22 proc. Tai parodo neefektyvų įmonės skolų tiekėjams apmokėjimo valdymą. Lyginant UAB „Viking Industrier“ kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo (kartais) rodiklį su šakos rodiklio reikšmėmis, tai įmonės rodiklis 2012–2016 m. buvo aukštesnis. Tai rodo, kad UAB „Viking Industrier“ tiekėjams skolas sumokėdavo daug greičiau.

Remiantis apskaičiuotu kapitalo apyvartos ciklo (dienomis) rodikliu, galima teigti, kad įmonės kapitalo apyvartos ciklas buvo: 2012 m. – 53 dienos, 2013 m. – 39 dienos, 2014 m. – 30 dienų, 2015 m. – 36 dienos, 2016 m. – 40 dienų. Kadangi 2012–2016 m. įmonės kapitalo apyvartos ciklas sumažėjo 13 dienų, galima teigti, kad įmonės veikla buvo valdoma efektyviai.

Sąnaudų lygio rodiklių analizė. Analizuojant įmonės veiklos efektyvumą, svarbu atlikti sąnaudų lygio rodiklių analizę, nes visos įmonėje vykdomos veiklos patiria sąnaudas. Analizei atlikti naudojami tokie rodikliai: pardavimo savikainos lygis, veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui. Apskaičiuotų rodiklių rezultatai pateikti 9 lentelėje.

9 lentelė

UAB „Viking Industrier“ ir šakos sąnaudų lygio rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Pardavimo savikainos lygis	84,52	81,86	82,85	78,88	78,96
Šakos pardavimo savikainos lygis	80,70	80,45	80,03	80,26	82,10
Veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	4,20	9,44	8,92	9,84	10,22
Šakos veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	16,87	16,31	16,20	17,54	14,86
Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	0,18	0,33	0,47	0,16	0,13
Šakos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui	1,00	0,87	0,50	0,61	-

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Iš 9 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad 2012–2016 m. vidutinis įmonės pardavimo savikainos lygis buvo 81,4 proc. Tai reiškia, kad vidutiniškai 81 Eur centas pardavimo savikainos teko vienam pardavimo pajamų eurui. 2012–2016 m. įmonės pardavimo savikainos lygis sumažėjo 5,56 proc. punktais. Tai lėmė, kad pardavimo pajamos išaugo 24,1 proc., o pardavimo savikainos lygis 18,7 proc. Lyginant UAB „Viking Industrier“ pardavimo savikainos lygį su šakos, visu analizuojamu laikotarpiu įmonės pardavimo savikainos lygis buvo aukštesnis. Vidutinis šakos pardavimo savikainos lygis buvo 80,7 proc., tai yra 0,7 proc. punkto mažesnis nei vidutinis įmonės pardavimo savikainos lygis.

Apskaičiuotas veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui rodiklis 2012–2016 m. buvo nepastovus. Įmonės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui augo 2013 m., 2015 m. ir 2016 m. Šis rodiklis atitinkamai padidėjo 5,24 proc., 0,92 proc. ir 0,38 proc. punkto. Tai rodo, kad įmonės veikloje nebuvo vykdomas efektyvus išlaidų mažinimas. Veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui rodiklis 2014 m. sumažėjo 0,52 proc. punkto, kadangi pardavimo pajamos didėjo didesniu tempu, nei veiklos sąnaudos. 2012–2016 m. įmonės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui padidėjo 6,02 proc. punkto. 2012–2016 m. šakos veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui buvo didesnės nei UAB „Viking Industrier“. Tai reiškia, kad įmonė efektyviau valdė savo išlaidas. Didžiausias skirtumas pastebimas 2012 m. kai įmonės veiklos sąnaudų vienam pardavimo pajamų piniginiam vienetui rodiklis buvo mažesnis 12,67 proc. punkto lyginat su šakos rodikliu.

Įmonės finansinės ir investicinės veiklos vidutinės sąnaudos vienam pardavimo pajamų eurui 2012–2016 m. buvo 0,254 proc. 2012–2016 m. rodiklis sumažėjo 0,05 proc. punkto. Lyginant UAB „Viking Industrier“ ir šakos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklius, visu analizuojamu laikotarpiu šakos rodiklis buvo aukštesnis. Vidutinis analizuojamo laikotarpio šakos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklis buvo 0,6 proc., ir tai yra 0,55 proc. punkto didesnis nei UAB „Viking Industrier“.

Sąnaudų lygio analizėje svarbiausias rodiklis yra pardavimo savikainos lygis. Dėl šios priežasties svarbu atlikti detalią šio rodiklio analizę. Šios analizės tikslas – įvertinti pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtaką parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui. 10 lentelėje pateiktas 2012–2013 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu.

10 lentelė

UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2012–2013 m.

Keitimai	Pardavimo pajamos, mln. Eur	Pardavimo savikaina, mln. Eur	Parduotų prekių savikaina vienam pardavimo pajamų eurui	Veiksnių įtaka
Baziniai metai (2012 m.)	2,95	2,49	0,84	-
I keitimas	3,48	2,49	0,72	-0,12
II keitimas	3,48	2,85	0,82	+0,1
Bendras parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio pasikeitimas dėl abiejų veiksnių įtakos				-0,02

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Iš 10 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad pardavimo pajamų pokyčiai mažino, o pardavimo savikainos pasikeitimas didino parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmę. 2013 m. įmonės pajamos padidėjo 15,24 proc., todėl rodiklis sumažėjo (0,12) ir siekė 0,72. Tai reiškia, kad vienam pardavimo pajamų eurui teko 72 Eur centai pardavimo savikainos. 2013 m. išaugo įmonės pardavimo savikaina. Tai lėmė parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio padidėjimą. Dėl to vienam pardavimo pajamų eurui teko 82 Eur centai pardavimo savikainos. Šių dviejų veiksnių pasikeitimas įtakojo bendrą šio rodiklio reikšmės sumažėjimą 0,02. Teigiamas šio rodiklio pasikeitimas rodo, kad 2013 m. įmonės vadovybė priėmė teisingus sprendimus. Pastarųjų dėka pavyko sumažinti pardavimo savikainos lygį.

UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pasikeitimo įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2013–2014 m. pateiktas 11 lentelėje. 2013–2014 m. įmonės pardavimo pajamos padidėjo 3,45 proc., o pardavimo savikaina 4,61 proc.

**UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas
grandininių keitimų metodu 2013–2014 m.**

Keitimai	Pardavimo pajamos, mln. Eur	Pardavimo savikaina, mln. Eur	Parduotų prekių savikaina vienam pardavimo pajamų eurui	Veiksnių įtaka
Baziniai metai (2013 m.)	3,48	2,85	0,82	-
I keitimas	3,6	2,85	0,79	-0,03
II keitimas	3,6	2,98	0,83	+0,04
Bendras parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio pasikeitimas dėl abiejų veiksnių įtakos				+0,01

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Iš 11 lentelėje apskaičiuotų rodiklių ir gautų rezultatų galima daryti išvadą, kad 2013–2014 m. įmonės pardavimo pajamos padidėjo 0,12 mln. Eur. Tokia veiksnio įtaka sumažino parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmę nuo 0,82 iki 0,79. Tačiau tuo pačiu laikotarpiu pardavimo savikaina padidėjo 0,13 mln. Eur. Tai lėmė, kad parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmė padidėjo 0,04. Taigi, bendra šių veiksnių įtaka lėmė, kad 2013–2014 m. parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmė padidėjo 0,01. Todėl galima teigti, kad įmonės vadovų priimti sprendimai nebuvo efektyvūs.

UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pasikeitimo įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2014–2015 m. pateiktas 12 lentelėje. 2014–2015 m. įmonės pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina padidėjo.

**UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas
grandininių keitimų metodu 2014–2015 m.**

Keitimai	Pardavimo pajamos, mln. Eur	Pardavimo savikaina, mln. Eur	Parduotų prekių savikaina vienam pardavimo pajamų eurui	Veiksnių įtaka
Baziniai metai (2014 m.)	3,6	2,98	0,83	-
I keitimas	4,05	2,98	0,74	-0,09
II keitimas	4,05	3,19	0,79	+0,05
Bendras parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio pasikeitimas dėl abiejų veiksnių įtakos				-0,04

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Iš 12 lentelėje apskaičiuotų rodiklių ir gautų rezultatų galima daryti išvadą, kad 2014–2015 m. įmonės pardavimo pajamos padidėjo 11,06 proc. Tokia veiksnio įtaka sumažino parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmę 0,09. Šiuo atveju 74 Eur centai pardavimo savikainos teko vienam pardavimo pajamų eurui. Tačiau tuo pačiu laikotarpiu

pardavimo savikaina padidėjo 6,57 proc. Tai lėmė, kad parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio reikšmė padidėjo 0,05. Šių dviejų veiksnių pasikeitimas įtakojo bendrą šio rodiklio reikšmės sumažėjimą 0,04. Tai yra palanki situacija įmonei, kadangi įmonės pajamos augo didesniu tempu nei pardavimo savikaina.

UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pasikeitimo įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2015–2016 m. pateiktas 13 lentelėje. Būtina pažymėti, kad 2015–2016 m. įmonės pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina mažėjo panašiu tempu: 4,33 proc. ir 4,22 proc.

13 lentelė

UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamų ir savikainos pokyčių įtakos apskaičiavimas grandininių keitimų metodu 2015–2016 m.

Keitimai	Pardavimo pajamos, mln. Eur	Pardavimo savikaina, mln. Eur	Parduotų prekių savikaina vienam pardavimo pajamų eurui	Veiksnių įtaka
Baziniai metai (2015 m.)	4,05	3,19	0,79	-
I keitimas	3,88	3,19	0,82	0,03
II keitimas	3,88	3,06	0,79	-0,03
Bendras parduotų prekių savikainos vienam pardavimo pajamų eurui rodiklio pasikeitimas dėl abiejų veiksnių įtakos				0,00

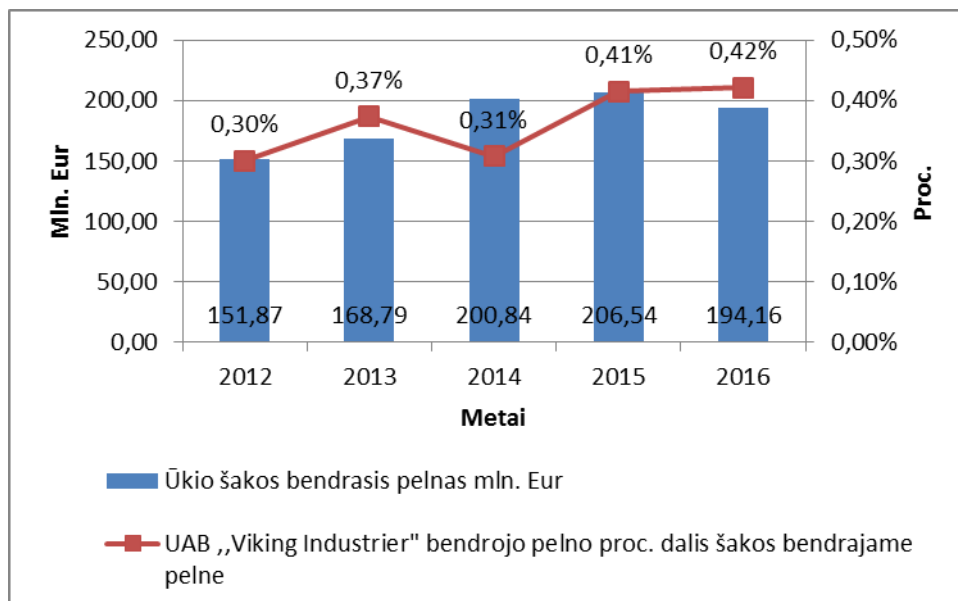
Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Dėl panašaus pardavimo pajamų ir savikainos mažėjimo tempo, parduotų prekių savikaina vienam pardavimo pajamų eurui išliko tokia pati, tai yra 0,79. Taigi, 79 centai pardavimo savikainos teko vienam pardavimo pajamų eurui. Tokia veiksnių įtakai nei pagerino nei pablogino įmonės esamą situaciją.

2.4.3. UAB „Viking Industrier“ pelno ir pelningumo rodiklių analizė 2012–2016 metais

Siekiant didesnio įmonės pelningumo būtina tobulinti veiklą. Tai padaryti galima tik žinant bendrą įmonės pelningumo situaciją. Visų pirma šioje darbo dalyje atliekama UAB „Viking Industrier“ bendrojo pelno 2012–2016 m. dinamikos analizė. Apskaičiuotas UAB „Viking Industrier“ bendrojo pelno rodiklis išreiškiant procentinę dalį šakos bendrajame pelne (19 pav.).

19 pav. UAB „Viking Industrier“ bendrojo pelno proc. dalis šakos bendrajame pelne ir ūkio šakos bendrojo pelno dinamika 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Iš 19 paveiksle pateiktų duomenų galima teigti, kad UAB „Viking Industrier“ didžiausia bendrojo pelno dalis (0,42 proc.) šakos bendrajame pelne buvo 2016 m. Didžiausias UAB „Viking Industrier“ bendrasis pelnas buvo 2015 m. ir siekė 0,86 mln Eur ir sudarė 0,41 proc. šakos bendrajame pelne. Lyginant su 2014 m. metais jis padidėjo 0,24 mln. Eur. Tai lėmė, kad 2015 m. UAB „Viking Industrier“ pardavimo pajamos padidėjo 11,06 proc., kai tuo tarpu pardavimo savikaina padidėjo dvigubai mažiau 6,57 proc. Šakos bendrasis pelnas 2015 m. padidėjo 5,7 mln. Eur ir siekė 206,54 mln. Eur. 2016 metais UAB „Viking Industrier“ bendrasis pelnas sumažėjo 0,04 mln. Eur ir siekė 0,82 mln. Eur, tai sudarė 0,42 proc. šakos bendrajame pelne. Tai lėmė pardavimo pajamų ir pardavimo savikainos sumažėjimas atitinkami 4,33 proc. ir 4,22 proc. Šakos bendrasis pelnas 2016 m. sumažėjo 12,38 mln. Eur. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ bendrasis pelnas vidutiniškai sudarė 0,37 proc. šakos bendrajame pelne.

Pardavimo pelningumo analizė. Atliekant UAB „Viking Industrier“ pardavimo pelningumo analizę buvo apskaičiuoti bendrojo pardavimo pelningumo, veiklos pelningumo, grynojo pardavimo pelningumo rodikliai. Apskaičiuoti įmonės ir šakos rodikliai pateikti 14 lentelėje.

UAB „Viking Industrier“ ir šakos pardavimo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Bendrasis pardavimo pelningumas	15,48	18,14	17,15	21,12	21,04
Šakos bendrasis pardavimo pelningumas	19,30	19,60	20,00	19,70	17,90
Veiklos pelningumas	11,28	8,70	8,23	11,28	10,82
Šakos veiklos pelningumas	2,10	2,80	3,40	2,20	3,10
Grynasis pardavimo pelningumas	9,33	7,39	6,81	9,40	8,57
Šakos grynasis pardavimo pelningumas	1,8	2,4	2,9	1,7	2,4

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Iš 14 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad UAB „Viking Industrier“ bendrasis pardavimo pelningumas buvo didžiausias 2015 m. ir siekė 21,12 proc. Jis buvo 3,98 proc. punkto didesnis nei 2014 m. Tai lėmė 27,8 proc. išaugęs bendrasis pelnas ir 11,06 proc. padidėjusios pardavimo pajamos. Tačiau 2016 m. bendrasis pelningumas labai neženkliai 0,08 proc. punkto sumažėjo ir siekė 21,04 proc. Lyginant su šakos bendroju pardavimo pelningumu UAB „Viking Industrier“ bendrasis pardavimo pelningumas buvo mažesnis 2012–2014 m. Tuo tarpu 2015–2016 m. įmonės bendrasis pardavimo pelningumas buvo aukštesnis.

Įmonės vadovų sugebėjimą kontroliuoti įmonės veiklos sąnaudų formavimąsi parodo veiklos pelningumo rodiklis. Aukščiausias veiklos pelningumas buvo 2012 m. ir 2015 m., jis siekė 11,28 proc. 2013 m. veiklos pelningumas sumažėjo 2,58 proc. punkto. Tai lėmė, kad 2013 metais pardavimo pajamos išaugo 15,24 proc., o įprastinės veiklos pelnas sumažėjo 9,78 proc. 2016 m. veiklos pelningumas sumažėjo 0,46 proc. punkto ir siekė 10,82 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu įmonės veiklos pelningumas buvo kelis kartus didesnis nei šakos veiklos pelningumas. Ženkiausias skirtumas matomas 2012 m. kai šakos veiklos pelningumas buvo 5 kartus mažesnis nei įmonės veiklos pelningumas.

Analizuojant UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo rodiklius, galima pastebėti, kad 2015 m. jis buvo aukščiausias ir siekė 9,4 proc. Žemiausias UAB „Viking Industrier“ grynasis pardavimo pelningumas buvo 2014 m. ir siekė 6,81 proc. 2015 m. matomas didžiausias grynojo pardavimo pelningumo padidėjimas, jis siekė 2,59 proc. punkto. Tai lėmė, kad 2015 m. pardavimo pajamos išaugo 11,06 proc., o grynasis pelnas padidėjo 35,54 proc. Tačiau 2016 m. grynasis pardavimo pelningumas sumažėjo ir siekė 8,57 proc., kadangi sumažėjo pardavimo pajamos ir grynasis pelnas atitinkamai 4,33 proc. ir 14,47 proc. Lyginant su šakos grynuoju pardavimo pelningumu, tai įmonės situacija yra labai gera. Jos grynasis pardavimo pelningumas buvo kelis kartus didesnis nei šakos. Didžiausias skirtumas matomas 2014 m. kai įmonės grynasis pardavimo pelningumas buvo 5 kartus didesnis už šakos grynąjį pardavimo pelningumą.

Atliekant įmonės grynojo pardavimo pelningumo rodiklių analizę, rodikliai yra palyginami su ūkio šakos grynojo pardavimo pelningumo rodikliais apskaičiuotais kvartilų metodu. Šakoje veikiančios įmonės yra suskirstytos pagal dydį, jis priklauso nuo darbuotojų skaičiaus. Skaičiavimui reikalingi duomenys pateikti 2 priede, o skaičiavimų rezultatai 15 lentelėje.

15 lentelė

UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m. ir ūkio šakos grynojo pardavimo pelningumo kvartiliai.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
UAB „Viking Industrier“					
Grynasis pardavimo pelningumas	9,33	7,39	6,81	9,4	8,57
Ūkio šakos (medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamyba)					
Grynasis pardavimo pelningumas	Q ₁ = 0,32	Q ₁ = 0,36	Q ₁ = 1,55	Q ₁ = 1	-
	Q ₂ = 1,01	Q ₂ = 1,32	Q ₂ = 1,74	Q ₂ = 1,55	-
	Q ₃ = 1,88	Q ₃ = 3,36	Q ₃ = 3,36	Q ₃ = 2,30	-

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ pelno (nuostolių) ataskaitų ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Apskaičiavus 2012 m. šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklio pirmąjį kvartilį (Q₁), galima teigti, kad 25 proc. analizuojamos šakos įmonių grynojo pardavimo pelningumo rodiklis buvo mažesnis nei 0,32 proc. Apskaičiuoto antro kvartilio (Q₂) reikšmė – 1,01 proc., tai reiškia, 50 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumas buvo mažesnis nei 1,01 proc. Pagal apskaičiuotą trečią kvartilį (Q₃) galima teigti, kad trys ketvirtadaliai šakos įmonių turėjo žemesnį grynojo pardavimo pelningumo rodiklį nei 1,88 proc. Ir 25 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis už 1,88 proc. tarp kurių buvo ir UAB „Viking Industrier“, kurios grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo 9,33 proc. 2012 m. aukščiausią grynąjį pardavimo pelningumą turėjo šakos įmonės, kuriuose dirbo 50–249 darbuotojų ir mažiausias grynasis pardavimo pelningumas buvo įmonėse, kuriose dirbo 10–19 darbuotojų.

Apskaičiuotos 2013 m. šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklio kvartilų reikšmės buvo didesnės nei 2012 m. Tai reiškia, kad situacija ūkio šakoje buvo geresnė. 25 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo mažesnis nei 0,36 proc., 50 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo mažesnis už 1,32 proc. ir 75 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis nesiekė 3,36 proc. UAB „Viking Industrier“ grynasis pardavimo pelningumo rodiklis 2013 m. buvo 7,39 proc. Įmonė pateko tarp 25 proc. šakos įmonių, kurių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis nei 3,36 proc. 2013 m. aukščiausią grynąjį pardavimo pelningumą turėjo tos įmonės, kuriose dirbo 20–49 darbuotojų. Žemiausias grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo įmonėse, kuriose dirbo 10–19 darbuotojų.

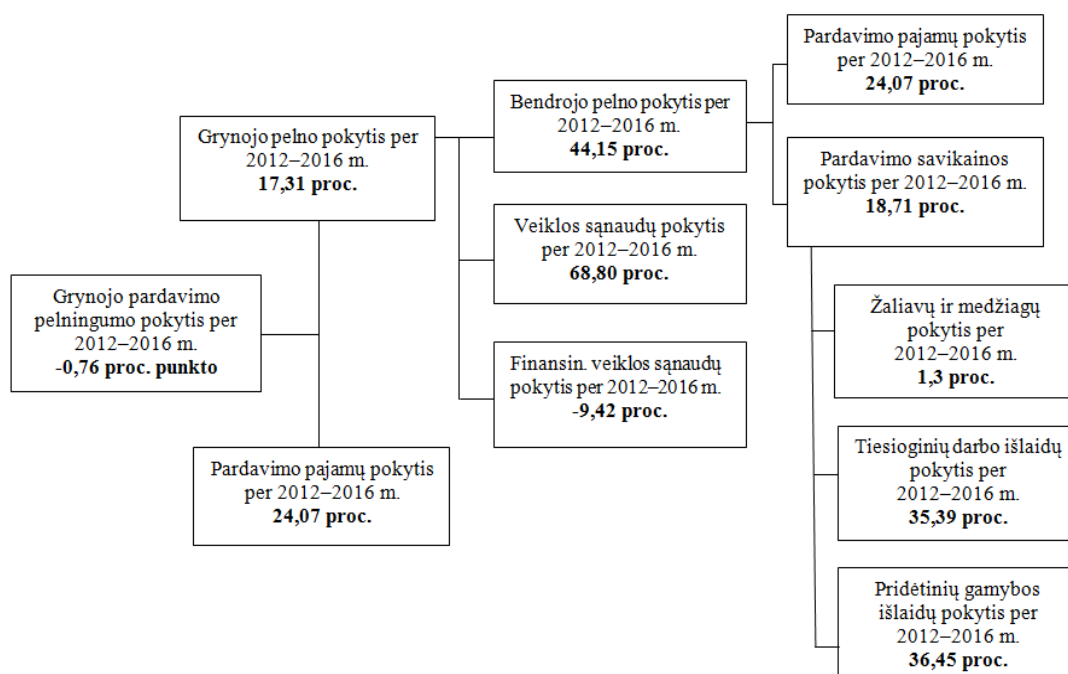
Atlikus 2014 m. šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklio analizę, galima teigti, kad 25 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis nesiekė 1,55 proc., 50 proc. šakos įmonių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis nesiekė 1,74 proc. ir 75 proc. šakos įmonių

grynasis pardavimo pelningumo rodiklis nesiekė 3,36 proc. UAB „Viking Industrier“ grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo 6,81 proc. Taigi, įmonė pateko tarp 25 proc. šakos įmonių, kurių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis nei 3,36 proc. 2014 m. aukščiausią grynąjį pardavimo pelningumą turėjo įmonės, kuriose dirbo 50–249 darbuotojų ir mažiausias grynasis pardavimo pelningumas buvo įmonėse, kuriose dirbo 0–9 darbuotojų.

Apskaičiavus 2015 m. šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklio pirmąjį kvartilį galima teigti, kad 25 proc. analizuojamos šakos įmonių grynojo pardavimo pelningumo rodiklis buvo mažesnis nei 1 proc., 50 proc. šakos įmonių mažesnis nei 1,55 proc. ir trijų ketvirtadalių šakos įmonių mažesnis nei 2,30 proc. 2015 m. UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumas buvo 9,4 proc. ir ji pateko tarp 25 proc. šakos įmonių, kurių grynasis pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis nei 2,30 proc. 2015 m. aukščiausią grynąjį pelningumą turėjo įmonės, kuriose dirbo 50–249 darbuotojų ir mažiausias grynasis pardavimo pelningumas buvo įmonėse, kuriose dirbo 0–9 darbuotojų.

Atlikus ūkio šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklių skaičiavimus kvartilų metodu, galima teigti, kad 2012–2015 m. UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis nei 75 proc. šakos įmonių. Aukščiausią grynąjį pardavimo pelningumą pasiekė vidutinio dydžio (pagal darbuotojų skaičių) įmonės, mažiausias grynasis pardavimo pelningumas buvo mažose įmonėse, o labai didelės įmonės pasiekė tik vidutinį grynąjį pardavimo pelningumą lyginant su kitomis įmonėmis.

Siekiant detalesnės grynojo pardavimo pelningumo analizės sudaryta grynojo pardavimo pelningumo piramidinė analizė (20 pav.). Remiantis ja, galima išanalizuoti veiksnius, kurie 2012–2016 m. lėmė grynojo pardavimo pelningumo pokytį. UAB „Viking Industrier“ grynasis pardavimo pelningumas 2012–2016 m. laikotarpiu sumažėjo 0,76 proc. punkto. Pirmiausia, tam didžiausią įtaką darė pardavimo pajamų (24,07 proc.) ir grynojo pelno (17,31 proc.) pokyčiai. Pardavimo pajamų pokytis buvo didesnis nei grynojo pelno, o tai mažino grynąjį pardavimo pelningumą. Toliau analizuojamas bendrojo pelno pokytis (44,15 proc.). Tai lėmė pardavimo pajamų ir pardavimo savikainos padidėjimas, atitinkamai 24,07 proc. ir 18,71 proc. Kadangi, pardavimo pajamos didėjo didesniu tempu nei pardavimo savikaina, tai bendrasis pelnas augo.

20 pav. UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo piramidinė analizė 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ ataskaitų duomenimis.

Labai aiškiai matosi, dėl ko 2012–2016 m. išaugo savikaina. Tai lėmė tokios priežastys: išlaidos žaliavoms ir medžiagoms padidėjo 1,3 proc., tiesioginės darbo išlaidos padidėjo 35,39 proc., pridėtinės gamybos išlaidos padidėjo 36,45 proc. Tiesioginės darbo išlaidos išaugo, nes padidėjo darbuotojų skaičius ir jų atlyginimai. Analizuojamu laikotarpiu veiklos sąnaudos padidėjo 68,80 proc., o finansinės veiklos sąnaudos sumažėjo 9,42 proc. Veiklos sąnaudų padidėjimas mažino įmonės grynąjį pelną. Tuo tarpu finansinės veiklos sąnaudų sumažėjimas didino grynąjį pelną, tačiau labai neženkliai, nes jų pokytis buvo neženklus.

Apibendrinant, galima daryti išvadą, kad visu analizuojamu 2012–2016 m. laikotarpiu įmonės pardavimo pelningumo rodikliai buvo gana aukšti.

Turto pelningumo analizė. Ji atliekama siekiant išanalizuoti įmonės naudojamo trumpalaikio ir ilgalaikio turto efektyvumą. 16 lentelėje pateikta UAB „Viking Industrier“ turto pelningumo rodiklių dinamika.

16 lentelė

UAB „Viking Industrier“ ir šakos turto pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Trumpalaikio turto pelningumas	42,21	23,24	35,53	52,69	26,04
Ilgalaikio turto pelningumas	251,75	55,70	27,69	46,75	40,99
Viso turto pelningumas	36,15	16,40	15,56	24,77	15,92
Šakos viso turto pelningumas	3	4,1	5,1	3,4	4,9

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

UAB „Viking Industrier“ didžiausias trumpalaikio turto pelningumas buvo 2015 m., kurio reikšmė siekė 52,69 proc. Tai reiškia, kad vienam įmonės trumpalaikio turto eurui teko 0,52 eur grynojo pelno. 2016 m. trumpalaikio turto pelningumas sumažėjo net 26,66 proc. punkto. Tai lėmė, kad grynasis pelnas sumažėjo 14,47 proc., o trumpalaikis turtas padidėjo 14,1 proc. Žemiausias trumpalaikio turto pelningumas buvo 2012 m. ir siekė 24,88 proc., tada įmonė turėjo mažiausiai trumpalaikio turto, kurio vertė buvo 652,18 tūkst. Eur.

Kalbant apie ilgalaikio turto pelningumą analizuojama laikotarpiu reikšmės buvo labai didelės. 2012 m. UAB „Viking Industrier“ ilgalaikio turto pelningumas siekė net 251,75 proc. Tai reiškia, kad vienam įmonės ilgalaikio turto eurui teko 2,51 Eur grynojo pelno. Tuo tarpu žemiausias ilgalaikio turto pelningumas buvo 2014 m. ir siekė 27,69 proc., tai lėmė, kad 2014 m. ilgalaikis turtas padidėjo 48 proc. 2012–2016 m. ilgalaikio turto pelningumas sumažėjo 210,76 proc. punkto. 2012–2016 m. įmonė įsigijo daug ilgalaikio turto – pastatų, įrengimų. Laikotarpio pradžioje ilgalaikis turtas buvo daug pelningesnis, kadangi jo buvo 7,4 karto mažiau nei laikotarpio pabaigoje. 2012 m. UAB „Viking Industrier“ ilgalaikio turto vertė buvo 109,35 tūkst. Eur, o 2016 metais – 812,25 tūkst. Eur.

Įmonės vadovai turi sugebėti kontroliuoti ir valdyti įmonės turtą. Tai padaryti galima apskaičiuojant viso turto pelningumą. Pastarasis parodo trumpalaikio ir ilgalaikio turto panaudojimo efektyvumą. Didžiausias viso turto pelningumas buvo 2012 m. ir siekė 36,15 proc., įmonė turėjo turto tik už 761,54 tūkst. Eur. Tuo tarpu mažiausias viso turto pelningumas buvo 2014 m., jis siekė 15,56 proc. Tuomet įmonės turto vertė buvo 1578,67 tūkst. Eur. Didžiausias pastebimas pokytis buvo 2012–2013 m., kai viso turto pelningumas sumažėjo net 19,75 proc. punkto, nes 2013 m. įmonės turtas padidėjo 51,4 proc., o grynasis pelnas sumažėjo 1,9 proc.

Siekiant įvertinti įmonės padėtį medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakoje, galima palyginti UAB „Viking Industrier“ ir šakos viso turto pelningumą. Analizuojamos įmonės situacija – gana palanki, nes jos viso turto pelningumas buvo net kelis kartus didesnis nei šakos viso turto pelningas. Didžiausias skirtumas pastebimas 2012 m., kai įmonės viso turto pelningumas buvo 12 kartų didesnis nei šakos viso turto pelningumas. Tuo tarpu didžiausias šakos viso turto pelningumas buvo 2014 m. ir siekė 5,1 proc.

Svarbu išsiaiškinti veiksnių daromą įtaką įmonės turto pelningumui. Įvertinant grynojo pardavimo pelningumo ir turto apyvartumo pokyčių įtaką įmonės turto pelningumui panaudotas „Bernstein“ modelis. Atliktų skaičiavimų rezultatai pateikti 17 lentelėje.

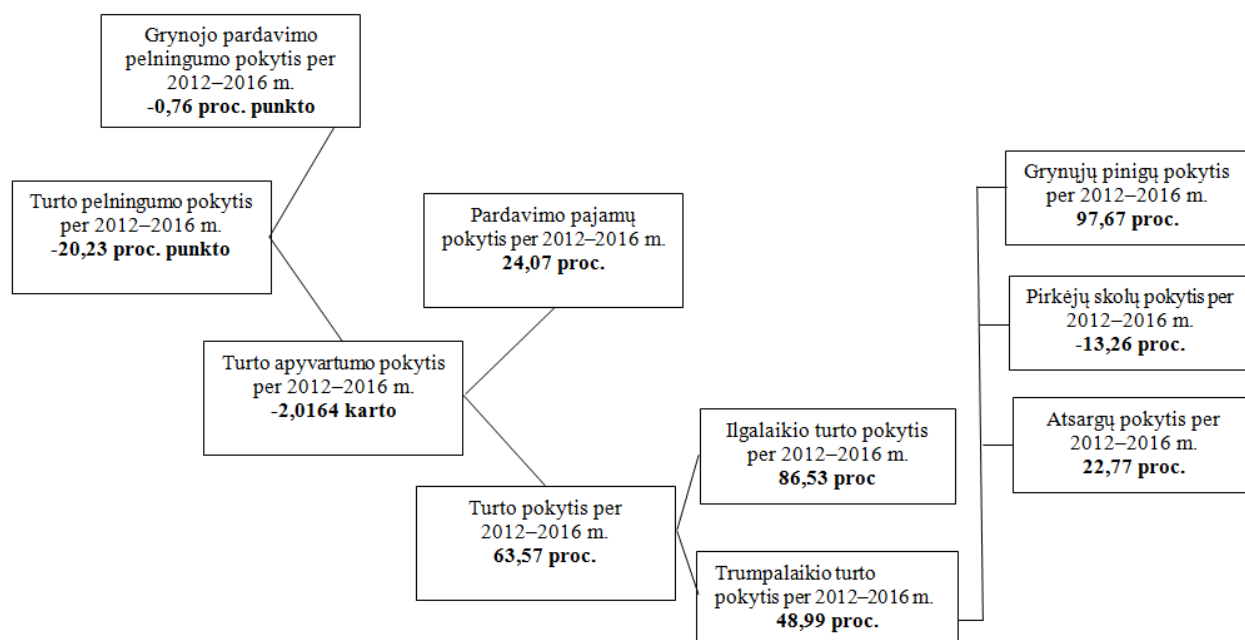
Turto pelningumą lemiančių veiksnių pagal „Bernstein“ modelį vertinimas 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2012–2016 m. pokytis (kartais)
Turto pelningumas (kartais)	0,3615	0,1640	0,1556	0,2477	0,1592	-0,2023
1. Grynasis pardavimo pelningumas (kartais)	0,0933	0,0739	0,0681	0,0940	0,0857	-0,0076
2. Turto apyvartumas (kartais)	3,8750	2,2203	2,2844	2,6353	1,8587	-2,0164

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis.

Atlikus skaičiavimus galima teigti, kad 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ turto pelningumas sumažėjo 0,2023 karto. Tokį pokytį lėmė turto apyvartumo sumažėjimas 2,0164 karto. Grynojo pardavimo pelningumo labai nežymus sumažėjimas (0,0076 karto) irgi neigiamai įtakojo turto pelningumą. Aukščiausia UAB „Viking Industrier“ turto pelningumo (kartais) reikšmė buvo 2012 m. (0,3615 karto), o mažiausia – 2014 m. (0,1556 karto). Lyginant su 2013 m. turto pelningumo sumažėjimą lėmė turto apyvartumo sulėtėjimas 0,0641 karto ir grynojo pardavimo pelningumo sumažėjimas 0,0058 karto.

Analizuojant turto pelningumo rodiklius, reikia įvertinti jų pokyčius lemiančius veiksnius. Tai galima padaryti efektyviausiu būdu – piramidinės analizės būdu. UAB „Viking Industrier“ turto pelningumo piramidinė analizė 2012–2016 m. pateikta 21 paveiksle. Didžiausias dėmesys bus skiriamas turto apyvartumo sumažėjimą įtakojančioms veiksniams, kadangi grynąjį pardavimo pelningumą lemiantys veiksniai buvo išanalizuoti 20 paveiksle.

21 pav. UAB „Viking Industrier“ turto pelningumo piramidinė analizė 2012–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ ataskaitų duomenimis.

Iš 21 paveikslo piramidinės analizės matyti, kad UAB „Viking Industrier“ turto pelningumas analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 20,23 proc. punkto dėl grynojo pardavimo pelningumo sumažėjimo 0,76 proc. punkto ir turto apyvartumo sumažėjimo 2,0164 karto. 2012–2016 m. turto apyvartumas sumažėjo dėl to, kad įmonės turtas padidėjo net 63,57 proc., o pardavimo pajamos tik 24,07 proc. Turto pokytį lėmė 86,53 proc. padidėjęs ilgalaikis turtas ir 48,99 proc. padidėjęs trumpalaikis turtas. Kadangi 2012–2016 m. įmonė plėtė savo veiklą, per analizuojamą laikotarpį įsigijo ilgalaikio turto už 702,90 tūkst. Eur. Dėl tos pačios priežasties padidėjo ir trumpalaikis įmonės turtas. Įmonės trumpalaikį turtą didino grynujų pinigų padidėjimas 97,67 proc., ir atsargų padidėjimas 22,77 proc. Kadangi įmonė 2014 m. pradėjo vykdyti tokią politiką, kad gaminiai yra pristatomi pirkėjams tik tada, kai yra gaunamas apmokėjimas, pirkėjų skolos sumažėjo 13,26 proc.

Kapitalo pelningumo analizė. Siekiant įvertinti kapitalo panaudojimo efektyvumą, darbe apskaičiuoti nuosavo ir pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai. Skaičiavimų rezultatai pateikti 18 lentelėje.

18 lentelė

UAB „Viking Industrier“ ir šakos kapitalo pelningumo rodiklių, proc. dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Nuosavo kapitalo pelningumas	36,15	16,40	15,56	24,77	15,91
Šakos nuosavo kapitalo pelningumas	8,4	10,8	12,6	7,1	8,4
Pastovaus kapitalo pelningumas	67,50	37,71	26,97	29,50	20,46
Šakos pastovaus kapitalo pelningumas	14,97	20,94	28,30	17,98	21,59

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Iš 18 lentelėje apskaičiuotų rodiklių matoma, kad 2012–2014 m. įmonės nuosavo kapitalo pelningumo rodiklio reikšmės sumažėjo, tai labiausiai įtakojo nuosavo kapitalo padidėjimas, jis padidėjo 54,1 proc., kai grynasis pelnas išliko gana pastovus. Ženklus nuosavo kapitalo pelningumo padidėjimas pastebimas 2015 m., kuomet nuosavo kapitalo pelningumo pokytis buvo 9,21 proc. punkto. Didžiausią įtaką tam padarė grynojo pelno padidėjimas – 2015 m. jis išaugo 35,54 proc. Didžiausias nuosavo kapitalo pelningumas buvo 2012 m., jis siekė 36,15 proc., tai reiškia, kad vienam nuosavo kapitalo eurui teko 0,36 Eur grynojo pelno.

Lyginant įmonės ir šakos nuosavo kapitalo pelningumo rodiklius, UAB „Viking Industrier“ nuosavo kapitalo pelningumo rodikliai yra ženkliai aukštesni nei medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakoje. Todėl galima teigti, kad įmonė labiau išnaudoja nuosavą kapitalą ir iš jo gauna didesnę pelną. Didžiausias skirtumas matomas 2012 m., kai šakos ir įmonės

nuosavo kapitalo pelningumas skyrėsi net 4 kartus. Mažiausias skirtumas tarp rodiklių buvo 2014 m. kai įmonės nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis buvo 15,56 proc., tuo tarpu šakos – 12,6 proc.

2012–2016 m. įmonės pastovaus kapitalo pelningumo rodiklių reikšmės mažėjo, išskyrus 2015 metus. Tam didžiausią įtaką turėjo pastovaus kapitalo padidėjimas, jis 2012–2016 m. padidėjo 75 proc. 2012–2016 m. pastovaus kapitalo sumažėjimas buvo ženklus, jis siekė 47,03 proc. Žemiausias pastovaus kapitalo pelningumas buvo 2016 m., jis siekė 20,46 proc. Tuo tarpu didžiausias pastovaus kapitalo pelningumas buvo 2012 m. ir jis siekė 67,50 proc.

Lyginant UAB „Viking Industrier“ pastovaus kapitalo pelningumą su šakos pastoviuoju kapitalo pelningumu 2012–2016 m. matomas labai ženklus skirtumas. Didžiausias skirtumas matomas 2012 m. kai įmonės pastovaus kapitalo pelningumas buvo 4,5 karto didesnis nei šakos. Todėl galima teigti, kad įmonė labiau išnaudoja savo pastovų kapitalą ir iš jo gauna didesnę pelną. 2016 m. įmonės ir šakos pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai buvo labai panašūs, atitinkamai 20,46 proc. ir 21,59 proc.

19 lentelė

Veiksnių, darančių įtaką UAB „Viking Industrier“ pastovaus kapitalo pelningumo pasikeitimui 2012–2016 m., apskaičiavimas grandininių keitimų metodu

Keitimai	Grynasis pelnas, Eur	Pastovus kapitalas, Eur	Pastovaus kapitalo pelningumas, proc.	Veiksnių įtaka (+/-)
2012 m. duomenys	275297	407873	67,50	
I keitimas	332929	407873	81,63	+14,13
II keitimas	332929	1627041	20,46	-61,16
Bendras pastovaus kapitalo pelningumo rodiklio pasikeitimas dėl abiejų veiksnių įtakos				-47,03

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso, pelno (nuostolių) ataskaitų duomenimis ir atliktais skaičiavimais.

Iš 19 lentelėje pateiktų skaičiavimų rezultatų galima teigti, kad 2012–2016 m. įmonės pastovaus kapitalo pelningumas sumažėjo 47,03 proc punkto. Pastovaus kapitalo pelningumo sumažėjimą teigiamai įtakojo grynojo pelno pokytis. Grynojo pelno padidėjimas pastovaus kapitalo pelningumą padidino 14,13 proc. punkto. Neigiamą įtaką pastovaus kapitalo pelningumo sumažėjimui analizuojamu laikotarpiu darė pastovaus kapitalo padidėjimas.

2.4.4. UAB „Viking Industrier“ trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklių analizė 2012–2016 metais

Mokumas yra svarbus kiekvienai įmonei, nes nuo jo priklauso įmonės finansinė padėtis, pasiekti veiklos rezultatai, jos ateities perspektyvos. Mokiai įmonei yra lengviau konkuruoti rinkoje, lengviau susirasti verslo partnerius ar gauti finansinę paskolą. Šiame skyriuje atliekama

UAB „Viking Industrier“ mokumo rodiklių analizė panaudojant trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklius.

Trumpalaikio mokumo rodiklių analizė. Analizuojant įmonės mokumą apskaičiuoti tokie trumpalaikio mokumo rodikliai: bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas, greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas, absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas, grynasis apyvartinis kapitalas, manevringumo koeficientas. Skaičiavimų rezultatai pateikti 20 lentelėje.

20 lentelė

UAB „Viking Industrier“ ir šakos trumpalaikio mokumo rodiklių dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	1,84	1,23	1,04	2,93	2,76
Šakos bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	1,06	1,18	1,24	1,35	1,76
Greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	1,02	0,94	0,59	1,63	1,94
Šakos greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas	0,55	0,64	0,61	0,69	0,87
Absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas	0,04	0,004	0,04	0,27	1,22
Šakos absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas	0,13	0,19	0,14	0,20	0,27
Grynasis apyvartinis kapitalas (tūkst. Eur.)	298,51	203,37	23,48	476,53	814,79
Šakos grynasis apyvartinis kapitalas (tūkst. Eur)	14208	42954	62958	90214	155321
Manevringumo koeficientas	1,60	1,66	0,76	0,56	0,79
Šakos manevringumo koeficientas	1,5	1,44	1,39	1,36	1,12

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

20 lentelėje pateikti skaičiavimų rezultatai rodo, kad UAB „Viking Industrier“ bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmės 2013 m. sumažėjo 0,61 punkto, 2014 m. – 0,19 punkto, 2015 m. rodiklio reikšmė padidėjo 1,89 punkto ir siekė 2,93, o 2016 m. sumažėjo 0,17 punkto. Žemiausia įmonės bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė buvo 2014 m. ir ji siekė 1,04. Tai reiškia, kad įmonės galėjo padengti savo trumpalaikius įsipareigojimus trumpalaikiu turtu, vienam trumpalaikio įsipareigojimo eurui teko 1,04 Eur įmonės trumpalaikio turto. 2015 m. įmonė savo trumpalaikius įsipareigojimus galėjo padengti trumpalaikiu turtu beveik 3 kartus. Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficiento padidėjimą (0,92 punkto) 2012–2016 m. lėmė, kad įmonės trumpalaikis turtas didėjo greitesniu tempu nei trumpalaikiai įsipareigojimai. Lyginant UAB „Viking Industrier“ bendrąjį trumpalaikio mokumo koeficientą su šakos, tai įmonė buvo labai geroje situacijoje. Jos bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas buvo didesnis visu analizuojamu laikotarpiu išskyrus 2014 m.

UAB „Viking Industrier“ greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmės 2012–2016 m. laikotarpiu buvo gana nepastovios. Žemiausia greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento reikšmė buvo 2014 m., ir siekė 0,59. Galima teigti, kad įmonė vienam trumpalaikio įsipareigojimo eurui padengti turėjo tik 0,59 Eur greitai realizuojamo trumpalaikio turto. Tai lėmė, kad 2014 m. trumpalaikis turtas sumažėjo 60 proc. 2012–2016 m. greitojo trumpalaikio mokumo koeficiento padidėjimas 0,92 punkto rodo, kad UAB „Viking Industrier“ trumpalaikio mokumo situacija gerėjo. Įmonės greitąjį trumpalaikio mokumo koeficientą, palyginus su šakos koeficientu, galima pastebėti, kad įmonei sekėsi geriau, išskyrus 2014 m. Visu analizuojamu laikotarpiu UAB „Viking Industrier“ greitasis trumpalaikio mokumo koeficientas buvo vidutiniškai du kartus didesnis nei šakos greitasis trumpalaikio mokėjimo koeficientas. Išimtis yra tik 2014 m. kai šakos greitasis trumpalaikio mokumo rodiklis buvo 0,02 punkto didesnis nei įmonės.

Tolimesnėje analizės dalyje apskaičiuojamas UAB „Viking Industrier“ absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas. Rodiklis parodo kokią trumpalaikių įsipareigojimų dalį įmonė gali padengti savo turimais grynaisiais pinigais. 2011–2015 m. laikotarpiu absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas vidutiniškai buvo 0,31. Tai reiškia, kad įmonė visų savo trumpalaikių įsipareigojimų negalėjo padengti grynaisiais pinigais. Tačiau ne visada įmonei yra verta turėti daug grynujų pinigų sąskaitoje, kartais naudingiau juos yra įtraukti į įmonės apyvartą. 2016 m. įmonės absoliutus trumpalaikis mokumo koeficientas buvo 1,22. Per visą 2012–2016 m. laikotarpį koeficientas padidėjo 1,18 punkto. Tai lėmė net 43 kartus padidėjęs grynujų pinigų kiekis 2016 m. lyginant su 2012 metais. Šakos absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas visu analizuojamu laikotarpiu vidutiniškai buvo 0,19. Šakos trumpalaikio mokumo koeficientas buvo didesnis 2012–2014 m. nei UAB „Viking Industrier“. Tačiau 2015–2016 m. situacija buvo kitokia, kai įmonės absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas išaugo ir buvo didesnis nei šakos.

UAB „Viking Industrier“ grynasis apyvartinis kapitalas 2012–2016 m. analizuojamu laikotarpiu buvo teigiamas. Tai reiškia, kad įmonė buvo moki ir jos trumpalaikis turtas buvo didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus. Mažiausias UAB „Viking Industrier“ grynasis apyvartinis kapitalas buvo 2014 m., jis siekė 23,48 tūkst. Eur. Tai lėmė 2014 m. sumažėjęs įmonės trumpalaikis turtas, jis per metus sumažėjo 37,5 proc. 2012–2016 m. grynasis apyvartinis kapitalas padidėjo 516,27 tūkst. Eur. Kalbant apie šakos grynąjį apyvartinį kapitalą, tai jis visu 2012–2016 m. laikotarpiu didėjo.

Atliekant analizę, labai svarbus yra manevringumo koeficientas. Jis parodo, kiek vienam įmonės turimo nuosavo kapitalo eurui tenka trumpalaikio turto. Didžiausias UAB „Viking Industrier“ manevringumo koeficientas buvo 2013 m. ir siekė 1,66. Mažiausias įmonės manevringumo koeficientas buvo 2015 m., jis siekė 0,56. Tam įtakos turėjo trumpalaikio turto ir nuosavo kapitalo sumažėjimas 2014–2015 m. Lyginant įmonės manevringumo koeficientą su šakos

koeficientu, 2012–2013 m. bendrojo manevringumo koeficientai buvo labai panašūs, 2014–2016 m. šakos manevringumo koeficientas buvo daug aukštesnis nei įmonės.

Ilgalaikio mokumo rodiklių analizė. Ilgalaikių mokumo rodiklių analizė atliekama siekiant iširti įmonės finansinį stabilumą ir veiklos tęstinumo galimybes, išanalizuoti skolų apmokėjimo galimybes, nustatyti įmonės finansavimo šaltinius. Analizuojant įmonės mokumą apskaičiuoti tokie ilgalaikio mokumo rodikliai: bendrasis skolos rodiklis, bendrojo mokumo rodiklis (21 lentelė).

21 lentelė

UAB „Viking Industrier“ ir šakos ilgalaikio mokumo rodiklių dinamika 2012–2016 m.

Rodiklis	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Bendrasis skolos rodiklis	0,46	0,58	0,42	0,16	0,22
Šakos bendrasis skolos rodiklis	0,69	0,68	0,65	0,63	0,53
Bendrojo mokumo koeficientas	1,15	0,74	1,36	5,24	3,47
Šakos bendrojo mokumo koeficientas	0,45	0,48	0,53	0,58	0,86

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ balanso ataskaitų, Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

UAB „Viking Industrier“ bendrojo skolos rodiklio reikšmių dinamika 2012–2016 m. buvo nuo 0,16 iki 0,58. Aukščiausias bendrasis skolos rodiklis buvo 2013 m., jis siekė 0,58, tai reiškia, kad vienam įmonės turto eurui teko 0,58 Eur visų įsipareigojimų. Mažiausias bendrasis skolos rodiklis buvo 2015 m. ir jis siekė 0,16. Tai lėmė, kad 2015 m. UAB „Viking Industrier“ įsipareigojimais sumažėjo 421,23 tūkst. Eur. Lyginant įmonės bendrąjį skolos rodiklį su šakos, tai įmonės bendrasis skolos rodiklis buvo mažesnis kiekvienais metais. Vadinasi, įmonė turėjo mažesnę dalį skolintų lėšų formuojant įmonės turtą.

Apskaičiuotas bendrasis mokumo koeficientas parodo, kiek vienam įmonės skolos eurui tenka nuosavo kapitalo. Didžiausias įmonės bendrasis mokumo koeficientas buvo 2015 m., jis siekė net 5,24. Tai įmonė galėjo padengti savo skolas 5 kartus nuosavu kapitalo. 2013 m. įmonės bendrasis mokumo koeficientas buvo mažesnis už 1, tai yra 0,74, todėl įmonė, nesugebėjo padengti savo skolų nuosavu kapitalo. Tai lėmė, kad 2013 m. UAB „Viking Industrier“ įsipareigojimais sumažėjo 549,38 tūkst. Eur. Lyginat įmonės bendrąjį mokumo koeficientą su šakos, jos bendrasis mokumo koeficientas visu analizuojamu laikotarpiu buvo didesnis.

2.4.5. UAB „Viking Industrier“ produkcijos analizė

Įmonėms svarbu išanalizuoti savo gaminamą produkciją. Atlikus produkcijos analizę, gaunami rezultatai, kurie yra naudingi tobulinant įmonės veiklą, t. y. keičiant gaminių asortimentą. Atliekant produkcijos analizę, apskaičiuojami ir analizuojami tokie rodikliai: bendrojo produkto rodiklis, prekinės produkcijos rodiklis, grynosios produkcijos rodiklis. 22 lentelėje pateikti produkcijos analizės rodikliai, kurie vienas su kitu yra susiję ir juos galima analizuoti koeficientų pagalba.

UAB „Viking Industrier“ produkcijos analizės rodikliai 2012 m., 2016 m.

Rodiklis	Žymėjimai	2012 m.	2016 m.	Dinamika, koef.	Pokyčiai
Bendrasis produktas, tūkst. Eur		2950,99	3886,30	1,316	935,31
Prekinė produkcija, tūkst. Eur	N_p	2360,79	3109,04	1,317	748,25
Materialinės sąnaudos, tūkst. Eur	M	1343,28	1772,15	1,319	428,87
Nusidėvėjimas (amortizacija), tūkst. Eur	A	174,69	233,17	1,335	58,48
Viso: $M+A$		1517,97	2005,32	1,321	487,35
Grynoji produkcija [$N_p - (M+A)$]	N_{gr}	842,82	1103,72	1,310	260,90
N_{gr} lyginamoji dalis N_p	K_d	0,357	0,355	0,994	-0,002
Medžiagų imlumas ($M : N_p$)		0,57	0,57	1,002	0,001
Amortizacijos imlumas ($A : N_p$)		0,074	0,075	1,014	0,001
Darbuotojai	R	40	59	1,475	19
Darbo našumas ($N_p : R$), tūkst. Eur	r_n	59,02	52,70	0,893	-6,3

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Skaičiuojant 2012–2016 m. prekinės produkcijos pasikeitimą lemiančių veiksnių įtaką, naudojama tokia funkcija $f(x,y)$, kur x – darbuotojų skaičius, y – darbo našumas. Taigi, prekinės produkcijos pokytį įtakojo: darbuotojų skaičiaus pokytis: $59 \times 59,02 - 2360,79 = 1120,21$ tūkst. Eur; darbo našumo pokytis: $3109,04 - (59 \times 59,02) = -371,96$ tūkst. Eur.

Toliau sudaroma funkcija $f(x,y,z)$, pagal kurią apskaičiuojami veiksniai lemiantys grynosios produkcijos prieaugį. Grynosios produkcijos pokytį 2016 m. įtakojo:

- darbuotojų skaičiaus pasikeitimas: $(59 \times 59,02 \times 0,357) - (40 \times 59,02 \times 0,357) = 400,33$ tūkst. Eur.;
- darbo našumo pasikeitimas: $(40 \times 52,7 \times 0,357) - (40 \times 59,02 \times 0,357) = -90,24$ tūkst. Eur.;
- grynosios produkcijos lyginamosios dalies prekinėje produkcijoje pasikeitimas: $(40 \times 59,02 \times 0,355) - (40 \times 59,02 \times 0,357) = -49,19$ tūkst. Eur.

Kadangi, sumažėjo darbuotojų darbo našumas ir grynosios produkcijos lyginamoji dalis prekinėje produkcijoje, įmonė 2016 m. pagamino 139,43 tūkst. Eur mažiau grynosios produkcijos. 2016 metais darbuotojų skaičiaus padidėjimas įmonėje lėmė grynosios produkcijos augimą 400,23 tūkst. Eur.

Pagal funkciją $f(x,y,z)$ galima apskaičiuoti veiksnių daromą įtaką grynajai produkcijai. Pirmiausia apskaičiuojama grynoji produkcija: 2012 m.: $2360,79 - 1343,28 - 174,69 = 842,82$ tūkst. Eur; 2016 m.: $3109,04 - 1772,15 - 233,17 = 1103,72$ tūkst. Eur. Toliau apskaičiuoti skirtumai paverčiami sandaugomis: 2012 m.: $2360,79 \times 0,431 \times 0,828 = 842,82$ [$(2360,79 - 1343,28) / 2360,79 = 0,431$; $842,42 / (2360,79 - 1343,28) = 0,828$]; 2016 m. atitinkamai – $3109,04 \times 0,43 \times 0,83 = 1103,72$

Grynosios produkcijos pokytį 2016 m. įtakojo:

- prekinės produkcijos apimčių pokytis: $(3109,04 \times 0,431 \times 0,828) - (2360,79 \times 0,431 \times 0,828) = 266,9$ tūkst. Eur;
- materialinių sąnaudų apimčių pokytis: $(2360,79 \times 0,43 \times 0,828) - (2360,79 \times 0,431 \times 0,828) = -2,29$ tūkst. Eur;
- nusidėvėjimo (amortizacijos) apimčių pokytis: $(2360,79 \times 0,431 \times 0,83) - (2360,79 \times 0,431 \times 0,828) = -3,71$ tūkst. Eur.

Padidėjusios materialinės sąnaudos ir nusidėvėjimas (amortizacija) mažino grynąją produkciją atitinkamai 2,29 tūkst. Eur ir 3,71 tūkst. Eur. Grynosios produkcijos prieaugį didino prekinės produkcijos apimčių padidėjimas 266,9 tūkst. Eur.

Produkcijos apimtis dažniausiai yra išreiškiama pinigine – vertine išraiška. Šios analizės metu produkcijos apimtis apskaičiuojama ir darbo sąnaudomis, pagal technologinį darbo imlumą. Analizės tikslas – įvertinti atskirų gaminių įtaką gamybos rezultatams, lyginant produkcijos pokyčius struktūroje darbo sąnaudų ir vertine (pinigine) išraiška. Analizei pasirinkti šeši gaminiai, kurių pardavimo pajamos 2012–2016 m. buvo didžiausios. Atliekat analizę, remiamasi tokiomis prielaidomis:

- nagrinėjamo laikotarpio darbo sąnaudų normos nekeičiamos;
- gaminių kainos nekeičiamos.

Produkcijos struktūrinių pokyčių įtaką 2012 m. ir 2016 m. gamybos rezultatams pateikta 23 lentelėje.

23 lentelė

UAB „Viking Industrier“ produkcijos struktūriniai pokyčiai 2012 m., 2016 m.

Gaminys	Technologinis darbo imlumas Val. / vnt.	Kaina Eur / vnt.	Pagaminta vnt.		Prekinė produkcija, Eur			
			2012 m.	2016 m.	Pagal darbo imlumą		Pagal vertę	
					2012 m.	2016 m.	2012 m.	2016 m.
9,2 m ² ploto grilio namelis	38	2118	357	378	13566	14364	755948	800415
16,5 m ² ploto grilio namelis	47	2963	77	80	3619	3760	228113	237000
9,2 m ² ploto paviljonas	38	2260	55	51	2090	1938	124300	115260
10 m ² ploto paviljonas	45	2128	55	84	2475	3780	117013	178710
3 m. ilgio kubo formos sauna	35	1438	99	100	3465	3500	142313	143750
2,5 m. ilgio kubo formos sauna	35	1643	80	86	2800	3010	131400	141255
Viso:					28015	30352	1499085	1616390

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Pagal normatyvinę technologinę darbo imlumą (K_d), prekinė produkcija 2016 m. padidėjo 8,3 proc., pagal vertę (K_v) – 7,8 proc. Darbų apimties padidėjimas valandomis viršijo vertinę apimtį 0,05 proc. Tam įtakos turėjo struktūriniai pokyčiai (24 lentelė).

2012–2016 m. bendras gaminių santykinis darbo imlumo koeficientas padidėjo 0,001 punkto. Dėl to, 1000 Eur produkcijos pagaminti reikėjo 1 darbo valandos daugiau. Tam įtakos turėjo pasikeitimai struktūroje: 2016 m. padidėjo 10 m² ploto paviljono lyginamoji dalis pagal vertę (3,3 proc. punkto) ir neženkliai sumažėjo kitų gaminių lyginamoji dalis pagal vertę.

24 lentelė

**UAB „Viking Industrier“ technologinio darbo imlumo rodiklių lyginamoji dalis proc.,
2012 m., 2016 m.**

Gaminys	Santykinis darbo imlumo koeficientas	Lyginamoji dalis pagal vertę, proc.	
		2012 m.	2016 m.
9,2 m ² ploto grilio namelis	0,022	50,4	49,5
16,5 m ² ploto grilio namelis	0,021	15,2	14,7
9,2 m ² ploto paviljonas	0,021	8,3	7,1
10 m ² ploto paviljonas	0,029	7,8	11,1
3 m. ilgio kubo formos sauna	0,035	9,5	8,9
2,5 m. ilgio kubo formos sauna	0,030	8,8	8,7
Viso:	2012 m.: 0,024 2016 m.: 0,025	100	100

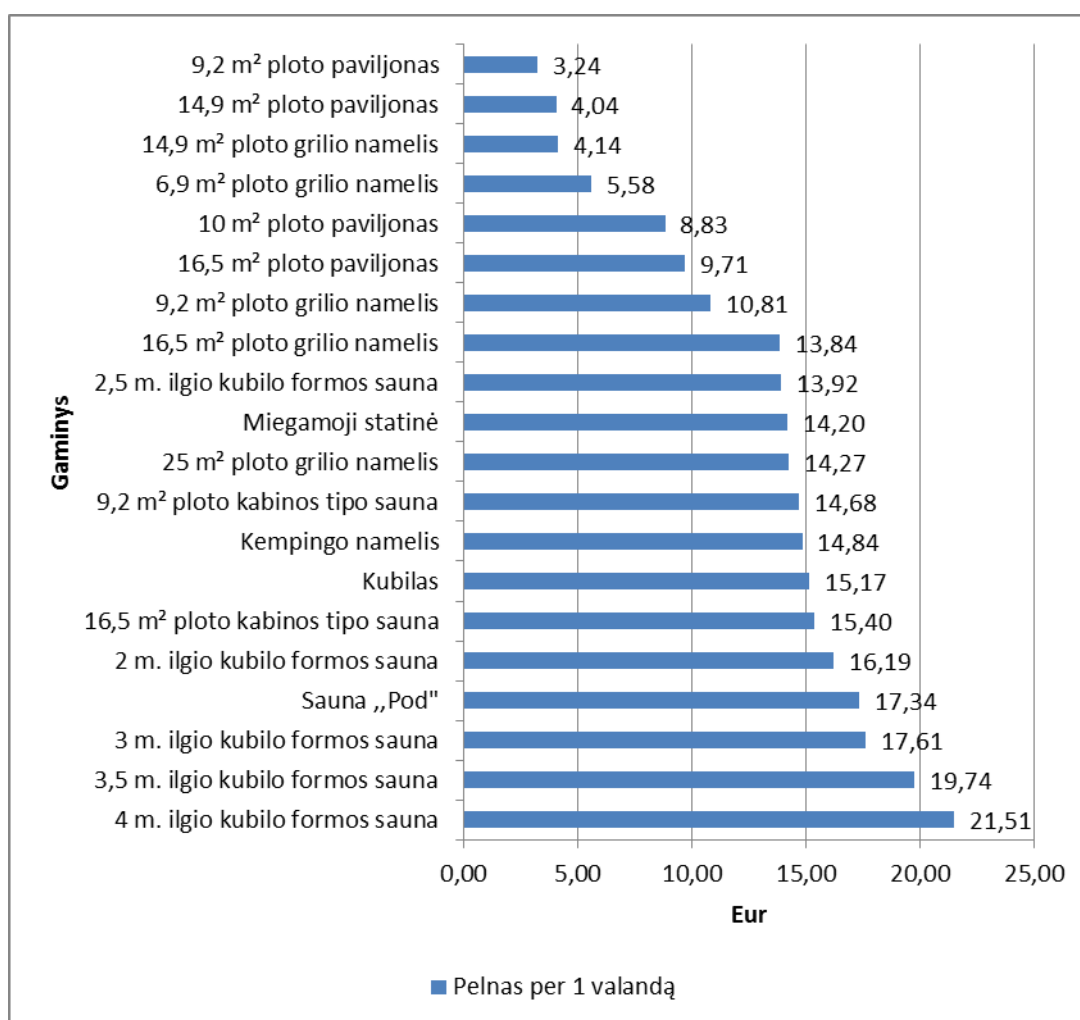
Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Atlikus produkcijos rodiklių analizę, galima daryti išvadą, kad prekinės produkcijos pokyčius 2012–2016 m. sąlygojo darbuotojų skaičiaus ir darbo našumo pasikeitimai. Analizuojamu laikotarpiu darbuotojų skaičius padidėjo 19 darbuotojų, o tai prekinę produkciją padidino 1120,21 tūkst. Eur. 2016 m. darbo našumas sumažėjo 6,32 tūkst. Eur ir tai prekinę produkciją sumažino 371,96 tūkst. Eur. Atsižvelgiant į tai, kad sumažėjo darbuotojų darbo našumas ir grynosios produkcijos lyginamoji dalis prekinėje produkcijoje, įmonė 2016 m. pagamino 139,43 tūkst. Eur mažiau grynosios produkcijos. 2016 metais darbuotojų skaičiaus padidėjimas įmonėje lėmė grynosios produkcijos augimą 400,23 tūkst. Eur. 2016 m. padidėjusios materialinės sąnaudos ir nusidėvėjimas (amortizacija) mažino grynąją produkciją atitinkamai 2,29 tūkst. Eur ir 3,71 tūkst. Eur. Grynosios produkcijos prieaugį didino prekinės produkcijos apimčių padidėjimas 266,9 tūkst. Eur.

3. UAB „VIKING INDUSTRIER“ VEIKLOS TOBULINIMAS

Tobulinant įmonės veiklą ir siekiant didesnio pelno, svarbu išanalizuoti iš atskirų gaminių uždirbtą pelną. Jei įmonė turi ribotus darbo jėgos išteklius ir gamybinius – technologinius pajėgumus, geriausias būdas padidinti įmonės pelną – gaminti daugiau pelningų gaminių ir sumažinti mažiau pelno atnešančių gaminių gamybą. Įmonės pagrindinis tikslas yra didelis pelnas, todėl ji privalo specializuotis siauro ir pelningo asortimento gamyboje.

22 paveiksle pavaizduotas pagrindinių gaminamų gaminių pelnas 2014–2016 m., gaunamas per 1 valandą. Toks laikotarpis analizuojamas todėl, kad UAB „Viking Industrier“ nuo 2014 m. savo veikloje pradėjo naudotis programa „Microsoft Dynamics NAV“, kuri kaupia duomenis apie pagamintą ir parduotą produkciją. Remiantis programa, apskaičiuotas iš gaminių gautas pelnas per 1 valandą.

22 pav. UAB „Viking Industrier“ pelnas uždirbtas iš gaminio per 1 valandą, Eur 2014–2016 m.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

Iš 22 paveikslo matoma, kiek pelno yra uždirbama iš kiekvieno gaminio per 1 valandą. Iš kubo formos saunų pelningiausias buvo 4 m. ilgio saunos. Pelnas iš jų per 1 valandą 2014–2016 m. buvo 21,51 Eur / val., jų buvo parduota 93 vienetai. 3,5 m. ilgio kubo formos saunos

pelnas siekė 19,74 Eur / val., jų buvo parduota 91 vienetas. 3 m. ilgio kubo formos saunos pelnas siekė 17,61 Eur / val., jų buvo parduota net 272 vienetai. 2 m. ilgio kubo formos saunos pelnas siekė 16,19 Eur / val., tačiau jų parduota tik 37 vienetai, o 2,5 m. ilgio kubo formos saunų parduota 173 vienetai, jų pelnas buvo 13,92 Eur / val. Šie produktai yra labai panašūs, tačiau jų pelnas skiriasi, todėl pakeisti jų gamybos struktūrą būtų labai nesunku, tačiau efektyvu.

Vienas iš pelningiausių įmonės gaminių 2014–2016 m. buvo 16,5 m² ploto kabinos tipo sauna, iš kurios pelnas siekė 15,40 Eur / val. Per šį laikotarpį buvo parduota 31 vienetas 16,5 m² ploto kabinos tipo saunų ir 44 vienetai 9,2 m² ploto kabinos tipo saunų, iš kurių pelnas siekė 14,68 Eur / val. Tai yra nedideli skaičiai palyginus su kitais parduotais produktais, todėl atsižvelgiant į jų pelną, įmonė turėtų gaminti ir parduoti daugiau saunų. 25 m² ploto grilio namelis yra gana naujas gaminytis, tačiau pelningas. Jo pelnas buvo 14,27 Eur / val. 2014–2016 m. jų parduota nedaug – 47 vienetai. Kempingo namelis ir miegamoji statinė buvo pelningi gaminiai įmonei ir jų gamybos tobulinti tikrai nereikia. 9,2 m² ploto grilio namelio pelnas siekė 10,81 Eur / val., o per 2014–2016 m. laikotarpį jų parduota net 1376 vienetai. 16,5 m² ploto grilio namelis pagal gaunamą pelną yra taip pat labai svarbus, o jo pelnas 2014–2016 m. siekė 13,84 Eur / val. ir buvo parduota 290 namelių. Visai kitaip yra dėl 14,9 m² ploto grilio namelių, kurių 2014–2016 m. buvo parduota 171 vienetas ir pelnas siekė 4,14 Eur / val. Šito produkto gamybą taip pat reiktų pertvarkyti. Kalbant apie paviljonų gamybą, tai pelningiausias buvo 16,5 m² ploto paviljonas, iš kurio pelnas siekė 9,71 Eur / val., 2014–2016 m. jų buvo parduota 46 vienetai. Tuo tarpu 10 m² ploto paviljonų buvo parduota 223 vienetai ir vieneto pelnas buvo 8,83 Eur / val. Pats nepelningiausias buvo 9,2 m² ploto paviljonas, 2014–2016 m. jų buvo parduota 187 vienetai, ir gaminio pelnas siekė tik 3,24 Eur / val.

Siekiant didesnio įmonės pelno, keičiamas gaminių asortimentas, remiamasi prielaidomis, pateiktomis tyrimo metodikos 9 etape.

25 lentelė

UAB „Viking Industrier“ parduotų kubo formos saunų duomenys 2014–2016 m.

Gaminys	Parduota gaminių, vnt.			Pelno iš viso, Eur	Gaminio pelnas, Eur / vnt.	Technologinis darbo imlumas val. / vnt.
	2014 m.	2015 m.	2016 m.			
2 m. ilgio kubo formos sauna	6	10	21	20970	567	35
2,5 m. ilgio kubo formos sauna	74	50	49	84283	487	35
3 m. ilgio kubo formos sauna	112	71	89	167689	617	35
3,5 m. ilgio kubo formos sauna	39	32	20	62871	691	35
4 m. ilgio kubo formos sauna	24	31	38	80025	860	40

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis.

25 lentelėje pateikti gaminiai yra gaminami saunų ceche ir jų gamybos specifikacija yra labai panaši. 2 m. ilgio kubo formos saunų pardavimai augo kiekvienais metais ir gaminio pelnas buvo 80 Eur / vnt. didesnis nei 2,5 m. ilgio kubo formos saunos. Tuo tarpu 2,5 m. ilgio kubo formos saunų pardavimai kiekvienais metais mažėjo. Abiejų gaminių pagaminimo normatyvai yra 50 valandų, todėl gamybos pajėgumų keisti nereikės. Taigi, negaminant 2,5 m. ilgio kubo formos saunų, bus galima pagaminti 173 vienetais daugiau 2 m. ilgio kubo formos saunų: $173 \times 567 = 98091$ Eur. Dėl to įmonė uždirbs daugiau pelno: $98091 - 84283 = 13808$ Eur. 3 m. ilgio kubo formos saunų pardavimo apimtis paliekame tas pačias, nes tai buvo paklausus gaminy, jo uždirbamas pelnas buvo didžiausias iš šitų gaminių. 3,5 m. ilgio kubo formos saunų pardavimai kiekvienais metais mažėjo ir per visą laikotarpį buvo parduota 91 vienetas. 4 m. ilgio kubo formos saunų pardavimai kiekvienais metais augo ir gaminio pelnas buvo 169 Eur / vnt. didesnis nei 3,5 m. ilgio kubo formos saunos. Įmonė turėtų vietoje 3,5 m. ilgio kubo formos saunos gaminti 4 m. ilgio kubo formos sauną. Skiriasi šių gaminių gamybos normatyvai, 4 m. ilgio kubo formos sauna yra gaminama 40 valandų ir tai yra 5 valandomis daugiau nei 3,5 m. ilgio kubo formos sauna. Tai reiškia, kad per tą patį laiką bus pagaminta 4 m. ilgio kubo formos saunų 9 proc. mažiau nei 3,5 m. ilgio kubo formos saunų: $91 \times 0,91 \times 860 = 71216$ Eur. Dėl to įmonė uždirbs daugiau pelno: $71216 - 62871 = 8345$ Eur. Taigi, pertvarkius kubo formos saunų gamybą įmonė per trejus metus uždirbtų daugiau pelno: $13808 + 8345 = 22153$ Eur.

26 lentelė

UAB „Viking Industrier“ parduotų gaminių duomenys 2014–2016 m.

Gaminys	Parduota gaminių, vnt.			Pelno iš viso, Eur	Gaminio pelnas, Eur / vnt.	Technologinis darbo imlumas val. / vnt.
	2014 m.	2015 m.	2016 m.			
25 m ² ploto grilio namelis	13	16	18	38887	827	58
14,9 m ² ploto grilio namelis	69	52	50	31819	186	45
9,2 m ² ploto kabinos tipo sauna	12	13	19	38746	881	60
9,2 m ² ploto paviljonas	83	54	50	23039	123	38
16,5 m ² ploto kabinos tipo sauna	6	10	15	28636	924	60
14,9 m ² ploto paviljonas	13	11	11	6652	190	47

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis UAB „Viking Industrier“ duomenimis

26 lentelėje pateikti gaminiai yra gaminami grilių ceche. 25 m² ploto grilio namelio pardavimai 2014–2016 m. augo kiekvienais metais, pelnas siekė 827 Eur / vnt. Atliktos analizės rezultatai rodo, kad šio gaminio pardavimus reikia didinti. Tai galima padaryti negaminant 14,9 m² ploto grilio namelio ir gaminant 25 m² ploto grilio namelį. 14,9 m² ploto grilio namelio pardavimai kiekvienais metais mažėjo, jo pelnas buvo labai mažas – 186 Eur / vnt. Be to, šių namelių gamyba yra identiška tik skiriasi namelių dydis, todėl nebus sudėtinga pakeisti jų gamybą. Skiriasi šių namelių gamybos normatyvai. 25 m² ploto grilio namelis yra gaminamas 58 valandas, o 14,9 m² ploto grilio namelis gaminamas 45 valandas. Todėl per tą patį laiką bus pagaminta 22 proc. mažiau 25 m² ploto grilio

namelių. Parduodant daugiau 25 m² ploto grilio namelių įmonė uždirbs pelno: $171 \times 0,78 \times 827 = 110305$ Eur. Remiantis tokia strategija įmonė per 3 metus uždirbtų daugiau pelno: $110305 - 31819 = 78486$ Eur.

9,2 m² ploto kabinos tipo sauna buvo labai pelningas gaminys, jo pelnas siekė 881 Eur / vnt. ir pardavimai kiekvienais metais augo. Siekiant pagaminti daugiau tokių gaminių, reikia atsisakyti 9,2 m² ploto paviljono gamybos. 9,2 m² ploto paviljono pardavimai kiekvienais metais mažėjo ir jo pelnas siekė tik 123 Eur / vnt. Šie gaminiai yra gaminami tame pačiame ceche, juos gamina tie patys darbuotojai. 9,2 m² ploto kabinos tipo saunos gamyba yra sudėtingesnė, nes tai yra šiltintas gaminys. 9,2 m² ploto paviljonas yra nešiltintas gaminys ir turi daugiau langų, jis yra greičiau ir lengviau pagaminamas. 9,2 m² ploto kabinos tipo saunos gamybos normatyvai yra 60 valandų, 9,2 m² ploto paviljonas yra gaminamas 38 valandas. Per tą patį laiką 9,2 m² ploto kabinos tipo saunų bus pagaminta 37 proc. mažiau. Gaminant tik 9,2 m² ploto kabinos tipo saunas pelno būtų gauta: $187 \times 0,63 \times 924 = 108856$ Eur. Remiantis tokia strategija įmonė per 3 metus uždirbtų daugiau pelno: $108856 - 23039 = 85817$ Eur.

Paskutinė gaminių gamybos korekcija turėtų būti atlikta su gaminiais: 16,5 m² ploto kabinos tipo sauna ir 14,9 m² ploto paviljonu. Šių gaminių pardavimo situacija yra lygiai tokia pati kaip ir 9,2 m² ploto kabinos tipo saunos bei 9,2 m² ploto paviljono. 16,5 m² ploto kabinos tipo sauna yra pelningiausias įmonės gaminys, jo pelnas siekė 924 Eur / vnt. Abu gaminiai yra gaminami tame pačiame ceche. Skiriasi šių gaminių gamybos normatyvai: 16,5 m² ploto kabinos tipo sauna yra gaminama 60 valandų, o 14,9 m² ploto paviljonas – 47 valandas. Visiškai atsisakant 14,9 m² ploto paviljono per tą patį laiką bus pagaminta 22 proc. mažiau 16,5 m² ploto kabinos tipo saunų. Gaminant tik 16,5 m² ploto kabinos tipo saunas pelno būtų gauta: $35 \times 0,78 \times 924 = 25225$ Eur. Remiantis tokia strategija, įmonė per 3 metus uždirbtų daugiau pelno: $25225 - 6652 = 18573$ Eur.

Tobulinant ir prognozuojant įmonės veiklą, reikia turėti ir pesimistinį variantą. Jeigu taip nutiktų, kad pakeitus produkcijos asortimentą, gaminių kainos dėl konkurencijos ir pasikeitusių rinkos sąlygų sumažėtų 10 proc., įmonės pelnas per ateinančius trejus metus padidėtų: $205029 \times 0,9 = 184526$ Eur.

Jei bus laikomasi parengtos strategijos, pelnas gali padidėti. Visiškai atsisakant gaminių: 2,5 m. ilgio kubilo formos saunos, 3,5 m. ilgio kubilo formos saunos, 14,9 m² ploto grilio namelio, 9,2 m² ploto paviljono, 14,9 m² ploto paviljono. Padidinant gamybą ir pardavimus šių gaminių: 2,5 m. ilgio kubilo formos saunos, 4 m. ilgio kubilo formos saunos, 25 m² ploto grilio namelio, 9,2 m² ploto kabinos tipo saunos, 16,5 m² ploto kabinos tipo saunos. Per ateinančius 3 metus UAB „Viking Industrier“ uždirbtų daugiau pelno: $22153 + 78486 + 85817 + 18573 = 205029$ Eur. Jeigu gaminių kainos sumažėtų 10 proc., per ateinančius 3 metus UAB „Viking Industrier“ pelnas padidėtų 184526 Eur.

IŠVADOS

1. Įmonės veiklos ekonominė analizė – įmonės veiklos rezultatų, procesų, išteklių ir perspektyvų tyrimas. Pastarojo tikslas yra aprūpinti valdymo procesų subjektus informacija, kuri reikalinga racionaliems sprendimams priimti. Įmonės veiklos ekonominę analizę sudaro vidinė ir išorinė analizė. Įmonės vidinę analizę sudaro finansinė ir vadybinė analizės. Išorinėje analizėje svarbiausia išanalizuoti šaką, kurioje veikia įmonė. Šios analizės yra atliekamos remiantis santykinų ir absoliučių rodiklių pagalba. Nagrinėjama pardavimo pajamų, veiklos efektyvumo, pelno ir pelningumo, mokumo, produkcijos rodiklių dinamika ir struktūra, jų tarpusavio ryšiai ir priklausomybė, įvertinami veiksniai, turėję įtakos tam tikrų rodiklių pokyčiams. Ekonominė analizė atliekama siekiant atskleisti veiklos tobulinimo ir pelno didinimo galimybes. Veikla gali būti tobulinama racionaliau naudojant įmonės išteklius, mažinant veiklos sąnaudas, keičiant gaminių asortimentą.
2. UAB „Viking Industrier“ veikla – medinių sodo gaminių gamyba. UAB „Viking Industrier“ pagamintą produkciją eksportuoja į 23 skirtingas pasaulio šalis. Daugiausia gaminių yra eksportuojama į Norvegiją ir tik apie 5 proc. produkcijos parduodama Lietuvoje. Atliekant šakos, kurioje veikia įmonė, analizę išanalizuotos Lietuvos ir Norvegijos medienos ir medienos gaminių šakos. Lietuvos medienos ir medienos gaminių šaka auga – 2012–2016 m. didėjo įmonių skaičius, kiekvienais metais buvo pagaminta vis didesnė produkcijos dalis, augo produkcijos importas ir eksportas. 2012–2016 m. Norvegijos medienos ir medienos šakos gaminių importas augo, 2016 m. šakos importas buvo 4,5 karto didesnis už eksportą, todėl ši rinka eksportuojančioms šalims yra labai svarbi.
3. Atliekant vidinę UAB „Viking Industrier“ veiklos analizę, išanalizuotos įmonės 2012–2016 m. pardavimo pajamos. Įmonės pardavimo pajamos vidutiniškai sudarė 0,376 proc. ūkio šakos pajamose. 2012–2015 m. įmonės ir šakos pardavimo pajamos kiekvienais metais didėjo. Daugiausia pardavimo pajamų 2012–2016 m. įmonė gavo iš 9,2 m² ploto grilio namelio, vidutinės pajamos gautos iš 9,2 m² ploto grilio namelio per metus sudarė 874,38 tūkst. Eur.
4. UAB „Viking Industrier“ veiklos efektyvumas įvertintas atliekant turto apyvartumo ir sąnaudų lygio analizes. 2012–2016 m. įmonės viso turto apyvartumo (kartais) rodiklio vidutinės reikšmės buvo didesnės nei šakos ir siekė 2,57. Įmonės nuosavo kapitalo apyvartumas (kartais) 2012–2016 m. turėjo tendenciją mažėti. Įmonės ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) rodiklio vidutinė reikšmė 2012–2016 m. buvo 9,6, šakos – 2,9. Įmonės ilgalaikio turto vertė 2013 m. padidėjo 4 kartus, todėl ilgalaikio turto apyvartumas (kartais) sumažėjo 19,4 punkto. UAB „Viking Industrier“ atsargų valdymo politika buvo

efektyvesnė nei šakos. Įmonės vidutinė atsargų apyvartumo (kartais) rodiklio reikšmė buvo 9,6, šakos – 6,9. UAB „Viking Industrier“ vidutinis debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis) 2012–2016 m. atitinkamai buvo 20,4 ir 19 dienų. Tai rodo, kad įmonė savo skolas valdė neefektyviai, greičiau atsikaitydavo su tiekėjais nei gaudavo skolas iš pirkėjų. Įmonės debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartais) 2012–2016 m. buvo aukštesnis nei šakos. UAB „Viking Industrier“ pardavimo savikainos lygis 2012–2016 m. buvo aukštesnis nei šakos. Vidutinis įmonės pardavimo savikainos lygis buvo 81,7 proc., tai yra 0,7 proc. punkto aukštesnis nei šakos.

5. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ bendrasis pelnas vidutiniškai sudarė 0,37 proc. šakos bendrajame pelne. Įmonės bendrasis pelningumas buvo didžiausias 2015 m. ir siekė 21,12 proc, t. y. 1,42 proc. punkto didesnis nei šakos. 2012–2016 m. įmonės veiklos pelningumas vidutiniškai 3,7 karto buvo didesnis nei šakos. Atlikus ūkio šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklių skaičiavimus kvartilų metodu, išsiaiškinta, kad 2012–2015 m. UAB „Viking Industrier“ grynojo pardavimo pelningumo rodiklis buvo didesnis nei 75 proc. šakos įmonių. 2012–2016 m. įmonės turto pelningumas buvo labai aukštas. Didžiausias trumpalaikio turto pelningumas buvo 2015 m. – 52,69 proc., o ilgalaikio turto 2012 m. ir siekė net 251,75 proc. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ viso turto pelningumas buvo kelis kartus didesnis nei šakos. 2012–2016 m. įmonė efektyviau išnaudojo nuosavą ir pastovų kapitalą, nes kapitalo pelningumas buvo ženkliai didesnis nei šakos.
6. Atlikus 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ mokumo rodiklių analizę panaudojant trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodiklius, galima teigti, kad įmonės bendrasis trumpalaikio mokumo ir greitis trumpalaikio mokumo koeficientas buvo aukštesnis nei šakos, išskyrus 2014 m. UAB „Viking Industrier“ visų savo trumpalaikių įsipareigojimų 2012–2015 m. negalėjo padengti grynaisiais pinigais, nes įmonės absoliutus trumpalaikio mokumo koeficientas vidutiniškai buvo 0,31. 2016 m. įmonės absoliutus trumpalaikis mokumo koeficientas padidėjo iki 1,22. 2012–2016 m. UAB „Viking Industrier“ buvo moki, nes apyvartinis kapitalas buvo teigiamas. UAB „Viking Industrier“ bendrojo skolos rodiklio reikšmių dinamika 2012–2016 m. buvo nuo 0,16 iki 0,58, ir jis buvo mažesnis nei šakos. Didžiausias UAB „Viking Industrier“ bendrasis mokumo koeficientas buvo 2015 m., jis siekė net 5,24, todėl įmonė galėjo padengti savo skolas 5 kartus nuosavu kapitalo. Visu analizuojamu laikotarpiu įmonės mokumas buvo aukštesnis, ji turėjo mažesnę skolintų lėšų dalį nei vidutiniškai kitos šakos įmonės.
7. Atlikus produkcijos rodiklių analizę, galima daryti išvadas, kad prekinės produkcijos pokyčius 2012–2016 m. sąlygojo darbuotojų skaičiaus ir darbo našumo pasikeitimai.

Analizuojamu laikotarpiu darbuotojų skaičius padidėjo 19 darbuotojų, o tai prekinę produkciją padidino 1120,21 tūkst. Eur. 2016 m. darbo našumas sumažėjo 6,32 tūkst. Eur ir tai prekinę produkciją sumažino 371,96 tūkst. Eur. Sumažėjo darbuotojų darbo našumas ir grynosios produkcijos lyginamoji dalis prekinėje produkcijoje, todėl įmonė 2016 m. pagamino 139,43 tūkst. Eur mažiau grynosios produkcijos. 2016 metais darbuotojų skaičiaus padidėjimas įmonėje lėmė grynosios produkcijos augimą 400,23 tūkst. Eur. 2016 m. padidėjusios materialinės sąnaudos ir nusidėvėjimas (amortizacija) mažino grynąją produkciją atitinkamai 2,29 tūkst. Eur ir 3,71 tūkst. Eur. Grynosios produkcijos prieaugi didino prekinės produkcijos apimčių padidėjimas 266,9 tūkst. Eur.

8. Atliekant UAB „Viking Industrier“ veiklos tobulinimo ir gaminių asortimento keitimo analizę, išanalizuotas iš gaminių uždirbamas pelnas per 1 valandą. Pelningiausi gaminiai 2014–2016 m. buvo 4 m. ilgio kubo formos sauna, 3,5 m. ilgio kubo formos sauna, o patys nepelningiausi – 9,2 m² ploto paviljonas ir 14,9 m² ploto grilio namelis. Remiantis pateiktomis prielaidomis, keičiamas gaminių asortimentas siekiant didesnio įmonės pelno. Vadovaujantis tokia strategija, visiškai atsisakoma gaminių: 2,5 m. ilgio kubo formos saunos, 3,5 m. ilgio kubo formos saunos, 14,9 m² ploto grilio namelio, 9,2 m² ploto paviljono, 14,9 m² ploto paviljono. Padidinant gamybą ir pardavimus šių gaminių: 2,5 m. ilgio kubo formos saunos, 4 m. ilgio kubo formos saunos, 25 m² ploto grilio namelio, 9,2 m² ploto kabinos tipo saunos, 16,5 m² ploto kabinos tipo saunos. Per ateinančius 3 metus UAB „Viking Industrier“ uždirbtų 205029 Eur daugiau pelno. Jeigu gaminių kainos sumažėtų 10 proc., per ateinančius 3 metus UAB „Viking Industrier“ pelnas padidėtų 184526 Eur. Tokiu būdu būtų pasiektas pagrindinis įmonės tikslas – padidintas įmonės pelnas.

LITERATŪRA

1. Abraham, A., Glynn, J., Murphy, M., Wilkinson, B. (2008). Accounting for Managers. Cengage Learning, EMEA.
2. Aleknevičienė, V. (2011). Įmonės finansų valdymas. Kaunas.
3. Babalola A., Abiola, F. (2013). Financial Ratio Analysis of Firms: A Tool for Decision Making. International Journal of Management Sciences, Vol. 1, No. 4, 2013, 132-137
4. Bagdžiūnienė, V. (2006). Įmonių veiklos planavimas ir analizė: esmė ir verslo situacijos. Vilnius: Conto litera.
5. Bagdžiūnienė, V. (2013). Finansinių ataskaitų analizė: esmė ir verslo situacijos. Vilnius: Conto Litera.
6. Baltes N., Drago, A., Ardelean, D. (2015). Study regarding the determination of the financial performance of a company through market rates. Vasile Goldis, Western University of Arad.
7. Bebera, A., Brandt, M., Luisie, M. (2015). Distilling the macroeconomic news flow. Journal of Financial Economics.
8. Bekaert, G., Harvey, C., Lundblad, C., Siegel, S. (2017). Economic and Financial Integration in Europe. Columbia Business School Research Paper No. 17-42.
9. Buškevičiūtė, E., Mačerinskienė, I. (2009). Finansų analizė. Kaunas: Technologija.
10. Castellucci, F., Podolny, J. (2016). The dynamics of position, capability, and market competition. Industrial and Corporate Change, Volume 26, Issue 1. Oxford University Press.
11. Chrisman, M., Schwarzenegger, A., Snow, L. A. (2008). Economic Analysis Guidebook. California: The Resources Agency.
12. Delen, D., Kuzey, C., Uyar, A. (2013). Measuring Firm Performance Using Financial Ratios: A Decision Tree Approach. Department of Management Science and Information Systems. Oklahoma State University, United States.
13. Demartino, G., McCloskey, D. (2016). The Oxford handbook of Professional economic ethics. Oxford University Press.
14. Einav L., Levin J. (2014). The Data Revolution and Economic Analysis. Stanford University.
15. Eurostat duomenys [interaktyvus]. [žiūrėta 2017.10.22]. Prieiga per internetą: <http://ec.europa.eu/eurostat>
16. Federgruen, A., Hu, M. (2015). Multi-Product Price and Assortment Competition. University of Toronto, Toronto, Canada.
17. Fridson, M., Alvarez, F. (2011). Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide. Hoboken, New Jersey.

18. Girdzijauskas, S., Jefimovas, B. (2006). Įmonės veiklos ekonominė analizė. Kaunas.
19. Gronskas, V. (2008). Ekonominė analizė. Kaunas: Technologija.
20. Gurskij, P., Liučvaitienė, A. (2016). Lėtėjančios ekonomikos poveikis įmonių veiklai. Science: Future of Lithuania. Vol. 8 Issue 2, p159-170.
21. Hausman, D., McPherson, M., Satz, D. (2017). Economic Analysis, Moral Philosophy and Public Policy. Cambridge university press.
22. Janovič, V. (2012). Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui. Business systems and economics No. 2 (1). Mykolo Romerio universitetas.
23. Jonaitienė, B., Dzikevičius, A. (2015). Finansinių santykinių rodiklių, geriausiai įvertinančių skirtinguose Lietuvos sektoriuose veikiančias įmones, paieška. Vilnius.
24. Jonsson, R., Rinaldi, F. (2017). The impact on global wood – product markets of increasing consumption of wood pellets within the European Union. Ispra, Italy.
25. Juozaitienė L. (2008). Įmonės finansai. Šiaulių universiteto leidykla.
26. Kancerevyčius, G. (2009). Finansai ir investicijos. Kaunas.
27. Karaca, S., Cigdem, R. (2012). The Effects of the 2008 World Crisis to Turkish Certain Sectors: The Case of Food, Main Metal, Stone and Soil and Textile Industries. International Research Journal of Finance and Economics, (88), p. 59–68.
28. Kazakevičius, A. (2015). Įmonių veiklos ekonominės analizės turinys vadybiniu aspektu. Kaunas.
29. Ladaniuk, A., Ivashchuk, V., Kisała, P., Askarova, N., Sagymbekova, A. (2015). Algorithm for decision support as the tool for control system of industries with variable assortment of products. Lublin University of Technology, Poland.
30. Lazauskas, J. (2005). Įmonių ūkinės ir komercinės veiklos ekonominė analizė. Vilnius: Technika.
31. Law, S., Singh, N. (2014). Does too much finance harm economic growth? Journal of Banking & Finance. Volume 41, Pages 36-44.
32. Lixin, Z., Long, W. (2015) Construction of the Logistic Regression Estimation Model in Early Warning on Pure Financial Indicators. Wuhan University of Technology, China.
33. Lietuvos statistikos duomenų bazė [interaktyvus]. [žiūrėta 2017.09.17]. Prieiga per internetą: <https://www.stat.gov.lt/>
34. Machin, D. (2017). The Great Asian International School Gold Rush: an economic analysis. School of Social Sciences and Public Policy, Keele University.
35. Mackevičius, J. (2006). Finansinių santykinių rodiklių skaičiavimas ir grupavimas, Vilnius.
36. Mackevičius, J. (2005). Įmonių veiklos analizė, Vilnius: TEV leidykla.

37. Mackevičius, J., Giriūnas, L., Valkauskas, R. (2014). Finansinė analizė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
38. Mackevičius, J., Poškaitė, D., Villis, L. (2011). Finansinė analizė. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
39. Mackevičius, J., Valkauskas, R. (2010). Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika. Verslas: teorija ir praktika, 11 (3): 213–221.
40. Martišius, M. (2008). Information Society and statistics, Economics of Engineering Decisions 5 (60): 16–23 psl.
41. Miyano M., Kaizoji T. (2017). Power Law Distributions for Share Price and Financial Indicators: Analysis at the Regional Level.
42. Mott, G. (2005). Accounting for Non-Accountants: A Manual for Managers and Students. London.
43. Peterson, P., Fabozzi, F. (2012). Analysis of Financial Statements. John Wiley & Sons.
44. Slavinskaitė, N. (2012). Kompleksinis pieno pramonės įmonių pagrindinės veiklos efektyvumo vertinimas. Buhalterinės apskaitos teorija ir praktika (12), p. 82–94.
45. Smith, P. (2016). Chasing yesterday: nowcasting economic activity with timely indicators. University of Strathclyde.
46. Subramanyam, K., Wild, J. (2013). Financial Statement Analysis Hardcover. Eleventh edition.
47. Šepetienė, R., Čiubrinskienė, R., Ruževičius, J. (2017). Sisteminis veiklos valdymo tobulinimas: įmonės atvejo analizė, vertinant kokybės kaštus. Kaunas.
48. Taulli, T. (2004). The EDGAR Online Guide to Decoding Financial Statements: Tips, Tools, and Techniques for Becoming a Savvy Investor. Boca Raton, Florida.
49. UAB „Viking Industrier“ internetinė svetainė [interaktyvus]. [žiūrėta 2017.10.17]. Prieiga per internetą: <http://vikingindustrier.com/>
50. Volpe, A. (2017). Financial analysis of 100 major lighting manufacturers worldwide. CSIL Centre for Industrial Studies. Milano.
51. Žigienė, G. (2006). Įmonės finansų analizės teoriniai aspektai. Kaunas.
52. Žvinklys, J., Vabalas, E. (2006). Įmonės ekonomika. Vilnius: Vilniaus vadybos aukštoji mokykla.

PRIEDAI

Kiekio ir kainų pokyčių įtaka pardavimo pajamoms iš 9,2 m² ploto grilio namelio, įvertinto indeksų metodu, skaičiavimai

2012–2016 m.	Bazinio laikotarpio parduoto gaminio kiekis, vnt.	Ataskaitinio laikotarpio parduoto gaminio kiekis, vnt.	Bazinio laikotarpio gaminio kaina Eur / vnt.	Ataskaitinio laikotarpio gaminio kaina Eur / vnt.	Pokytis dėl parduoto kiekio pasikeitimo, Eur	Pokytis dėl kainos pasikeitimo, Eur	Bendras pokytis, dėl abiejų veiksnių įtakos, Eur
9,2 m ² ploto grilio namelis	357	378	2030	1950	42630	-30240	12390

Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių gamybos šakos grynojo pardavimo pelningumo rodiklių apskaičiuotos kvartilų reikšmės, proc.

Šakos įmonės pagal darbuotojų skaičių	2012 m.	Kvartiliai	Šakos įmonės pagal darbuotojų skaičių	2013 m.	Kvartiliai	Šakos įmonės pagal darbuotojų skaičių	2014 m.	Kvartiliai	Šakos įmonės pagal darbuotojų skaičių	2015 m.	Kvartiliai
10–19 darbuotojų	0,05	}Q1 = 0,32	10–19 darbuotojų	0,06	}Q1 = 0,36	0–9 darbuotojai	1,47	}Q1 = 1,55	0–9 darbuotojai	0,89	}Q1 = 1
0–9 darbuotojai	0,58		0–9 darbuotojai	0,66		10–19 darbuotojų	1,62		10–19 darbuotojų	1,11	
250 ir daugiau darbuotojų	1,01	Q2 = 1,01	250 ir daugiau darbuotojų	1,32	Q2 = 1,32	250 ir daugiau darbuotojų	1,74	Q2 = 1,74	250 ir daugiau darbuotojų	1,55	Q2 = 1,55
20–49 darbuotojai	1,32	}Q3 = 1,88	50–249 darbuotojai	3,21	}Q3 = 3,36	20–49 darbuotojai	3,1	}Q3 = 3,36	20–49 darbuotojai	2,06	}Q3 = 2,30
50–249 darbuotojai	2,43		20–49 darbuotojai	3,5		50–249 darbuotojai	4,19		50–249 darbuotojai	2,53	

UAB "Viking Industrier" horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė

STRAIPSNIAI	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Pasikeitimai (+/-)				Pasikeitimai proc.			
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
Pardavimo pajamos	2950995	3481704	3606278	4054584	3886301	530709	124574	448306	-168283	15,24	3,45	11,06	-4,33
Pardavimo savikaina	2494285	2850269	2987861	3198072	3068550	355984	137592	210211	-129522	12,49	4,61	6,57	-4,22
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	456710	631435	618417	856512	817751	174725	-13018	238095	-38761	27,67	-2,11	27,80	-4,74
Veiklos sąnaudos	123964	328635	321699	399111	397344	204671	-6936	77412	-1767	62,28	-2,16	19,40	-0,44
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	332746	302800	296718	457401	420407	-29946	-6082	160683	-36994	-9,89	-2,05	35,13	-8,80
Kitos veiklos pajamos (sąnaudos) – grynasis rezultatas	3035	9780	6359	-10492	-23938	6746	-3421	-16851	-13446	68,97	-34,98	-160,61	-56,17
Finansinės ir investicinės veiklos pajamos (sąnaudos) – grynasis rezultatas	-5379	-11626	-16784	-6384	-4916	-6246	-5158	10400	1468	-53,73	-30,73	61,96	22,99
Iprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	330401	300955	286293	440525	391553	-29446	-14662	154232	-48972	-9,78	-5,12	35,01	-12,51
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	330401	300955	286293	440525	391553	-29446	-14662	154232	-48972	-9,78	-5,12	35,01	-12,51
Pelno mokestis	55105	43791	40629	59418	58624	-11314	-3162	18789	-794	-25,84	-7,78	31,62	-1,35
Grynasis pelnas (nuostoliai)	275297	257165	245664	381107	332929	-18132	-11501	135443	-48178	-7,05	-4,68	35,54	-14,47

UAB "Viking Industrier" vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė

STRAIPSNIAI	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Lyginamieji svoriai proc.					Pasikeitimai proc.			
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
Pardavimo pajamos	2950995	3481704	3606278	4054584	3886301	100	100	100	100	100	0,0	0,0	0,0	0,0
Pardavimo savikaina	2494285	2850269	2987861	3198072	3068550	84,5	81,9	82,9	78,9	79,0	-2,7	1,0	-4,0	0,1
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	456710	631435	618417	856512	817751	15,5	18,1	17,1	21,1	21,0	2,7	-1,0	4,0	-0,1
Veiklos sąnaudos	123964	328635	321699	399111	397344	4,2	9,4	8,9	9,8	10,2	5,2	-0,5	0,9	0,4
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	332746	302800	296718	457401	420407	11,3	8,7	8,2	11,3	10,8	-2,6	-0,5	3,1	-0,5
Kitos veiklos pajamos (sąnaudos) – grynasis rezultatas	3035	9780	6359	-10492	-23938	0,1	0,3	0,2	-0,3	-0,6	0,2	-0,1	-0,4	-0,4
Finansinės ir investicinės veiklos pajamos (sąnaudos) – grynasis rezultatas	-5379	-11626	-16784	-6384	-4916	-0,2	-0,3	-0,5	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	0,3	0,0
Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	330401	300955	286293	440525	391553	11,2	8,6	7,9	10,9	10,1	-2,6	-0,7	2,9	-0,8
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	330401	300955	286293	440525	391553	11,2	8,6	7,9	10,9	10,1	-2,6	-0,7	2,9	-0,8
Pelno mokesčiai	55105	43791	40629	59418	58624	1,9	1,3	1,1	1,5	1,5	-0,6	-0,1	0,3	0,0
Grynasis pelnas (nuostoliai)	275297	257165	245664	381107	332929	9,3	7,4	6,8	9,4	8,6	-1,9	-0,6	2,6	-0,8

UAB „Viking Industrier“ turto horizontalioji analizė

	TURTAS	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Pasikeitimai (+/-)				Pasikeitimai proc.			
		Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
A.	ILGALAIKIS TURTAS													
I.	Nematerialusis turtas	508	13048	15535	10582	3703	12540	2487	-4953	-6879	96,1	16,0	-46,8	-185,8
II.	Ilgalaikis materialusis turtas													
II.1.	Žemė ir pastatai	-	262363	297985	281089	-	-	35622	-16896	-	-	12,0	-6,0	-
II.2.	Mašinos ir kiti įrenginiai	-	68291	55693	46587	25279	-	-12598	-9106	-21308	-	-22,6	-19,5	-45,7
II.3.	Transporto priemonės	-	-	-	13896	10271	-	-	-	-3625	-	-	-	-26,1
II.4.	Kitas turtas	-	4086	32198	23944	65290	-	28112	-8254	41346	-	87,3	-25,6	63,3
II.5.	Nebaigta statyba	-	22011	451375	17609	71666	-	429364	-433766	54057	-	95,1	-96,1	75,4
II.6.	Investicinis turtas	-	-	-	404195	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ilgalaikio materialiojo turto iš viso	107861	356752	837251	787320	172506	248891	480499	-49931	-614814	69,8	57,4	-6,3	-78,1
III.	Ilgalaikis finansinis turtas													
III.1.	Investicijos į dukterines įmones	-	16798	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ilgalaikio finansinio turto iš viso	985	16798	-	-	616400	15813	-	-	-	94,1	-	-	-
IV.	Kitas ilgalaikis turtas													
IV.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	-	75071	34442	17384	19640	-	-40629	-17058	2256	-	-54,1	-49,5	11,5
	Kitas ilgalaikio turto iš viso	0	75071	34442	17384	19640	75071	-40629	-17058	2256	100,0	-54,1	-49,5	11,5
	ILGALAIKIO TURTO IŠ VISO	109354	461663	887228	815286	812249	352309	425565	-71942	-3037	76,3	48,0	-8,8	-0,4
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS													
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys													
I.1.	Atsargos	291284	258230	295738	320332	377143	-33053	37508	24594	56811	-12,8	12,7	7,7	15,1
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	-	-	7745	24836	-	-	-	17091	-	-	-	68,8	-
	Atsargų, išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti sutarčių iš viso	291284	258230	303483	345168	377143	-33053	45253	41685	31975	-12,8	14,9	12,1	8,5
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.1.	Iš pirkėjų gautinos sumos	243498	338269	46833	131734	211200	94771	-291436	84901	79466	28,0	-86,2	64,4	37,6
II.2.	Iš susijusių šalių gautinos sumos	-	-	210725	44861	57605	-	-	-165864	12744	-	-	-78,7	22,1
II.3.	Pelno mokesčio permoka	-	-	71044	46787	0	-	-	-24257	-46787	-	-	-34,1	-
II.4.	Kitos gautinos sumos	-	-	35237	87613	68162	-	-	52376	-19451	-	-	59,8	-28,5
	Per vienerius metus gautinų sumų iš viso	265920	375547	363839	310995	336967	109627	-11708	-52844	25972	29,2	-3,2	-17,0	7,7
III.	Kitas trumpalaikis turtas	81832	468703	-	-	-	386871	-	-	-	82,5	-	-	-
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	13152	3950	24117	67092	564562	-9202	20167	42975	497470	-70,0	83,6	64,1	88,1
	TRUMPALAIKIO TURTO IŠ VISO	652188	1106430	691439	723255	1278672	454242	-414991	31816	555417	41,1	-37,5	4,4	43,4
	TURTO IŠ VISO	761542	1568093	1578667	1538541	2090921	806551	10574	-40126	552380	51,4	0,7	-2,6	26,4

UAB „Viking Industrier“ turto vertikaloji analizė

	TURTAS	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Lyginamieji svoriai proc.					Pasikeitimai proc.			
		Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
A.	ILGALAIKIS TURTAS														
I.	Nematerialusis turtas	508	13048	15535	10582	3703	0,1	0,8	1,0	0,7	0,2	0,8	0,2	-0,3	-0,5
II.	Ilgalaikis materialusis turtas														
II.1.	Žemė ir pastatai	-	262363	297985	281089	-	-	16,7	18,9	18,3	-	-	2,1	-0,6	-
II.2.	Mašinos ir kiti įrenginiai	-	68291	55693	46587	25279	-	4,4	3,5	3,0	1,2	-	-0,8	-0,5	-1,8
II.3.	Transporto priemonės	-	-	-	13896	10271	-	-	-	0,9	0,5	-	-	-	-0,4
II.4.	Kitas turtas	-	4086	32198	23944	65290	-	0,3	2,0	1,6	3,1	-	1,8	-0,5	1,6
II.5.	Nebaigta statyba	-	22011	451375	17609	71666	-	1,4	28,6	1,1	3,4	-	27,2	-27,4	2,3
II.6.	Investicinis turtas	-	-	-	404195	-	-	-	-	26,3	-	-	-	-	-
	Ilgalaikio materialiojo turto iš viso	107861	356752	837251	787320	172506	14,2	22,8	53,0	51,2	8,3	8,6	30,3	-1,9	-42,9
III.	Ilgalaikis finansinis turtas														
III.1.	Investicijos į dukterines įmones	-	16798	-	-	-	-	1,1	-	-	-	-	-	-	-
	Ilgalaikio finansinio turto iš viso	985	16798	-	-	616400	-	1,1	-	-	29,5	-	-	-	-
IV.	Kitas ilgalaikis turtas														
IV.1.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	-	75071	34442	17384	19640	-	4,8	2,2	1,1	0,9	-	-2,6	-1,1	-0,2
	Kito ilgalaikio turto iš viso	0	75071	34442	17384	19640	0,0	4,8	2,2	1,1	0,9	4,8	-2,6	-1,1	-0,2
	ILGALAIKIO TURTO IŠ VISO	109354	461663	887228	815286	812249	14,4	29,4	56,2	53,0	38,8	15,1	26,8	-3,2	-14,1
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS														
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys														
I.1.	Atsargos	291284	258230	295738	320332	377143	38,2	16,5	18,7	20,8	18,0	-21,8	2,3	2,1	-2,8
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	-	-	7745	24836	-	-	-	0,5	1,6	-	-	-	1,1	-
	Atsargų, išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti sutarčių iš viso	291284	258230	303483	345168	377143	38,2	16,5	19,2	22,4	18,0	-21,8	2,8	3,2	-4,4
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.1.	Iš pirkėjų gautinos sumos	243498	338269	46833	131734	211200	15,4	21,4	3,0	8,6	10,1	6,0	-18,5	5,6	1,5
II.2.	Iš susijusių šalių gautinos sumos	-	-	210725	44861	57605	-	-	13,3	2,9	2,8	-	-	-10,4	-0,2
II.3.	Pelno mokesčio permoka	-	-	71044	46787	0	-	-	4,5	3,0	0,0	-	-	-1,5	-3,0
II.4.	Kitos gautinos sumos	-	-	35237	87613	68162	-	-	2,2	5,7	3,3	-	-	3,5	-2,4
	Per vienerius metus gautinų sumų iš viso	265920	375547	363839	310995	336967	34,9	23,9	23,0	20,2	16,1	-11,0	-0,9	-2,8	-4,1
III.	Kitas trumpalaikis turtas	81832	468703	-	-	-	10,7	29,9	-	-	-	19,1	-	-	-
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	13152	3950	24117	67092	564562	1,7	0,3	1,5	4,4	27,0	-1,5	1,3	2,8	22,6
	TRUMPALAIKIO TURTO IŠ VISO	652188	1106430	691439	723255	1278672	85,6	70,6	43,8	47,0	61,2	-15,1	-26,8	3,2	14,1
	TURTO IŠ VISO	761542	1568093	1578667	1538541	2090921	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

UAB "Viking Industrier" nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų horizontalioji analizė

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Pasikeitimai (+/-)				Pasikeitimai proc.			
		Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
C.	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI													
I.	Kapitalas	2896	2896	2896	2896	2896	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	Rezervai	290	290	290	290	290	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV.	Nepaskirstytasis pelnas	404687	661852	907526	1288633	1621562	257165	245674	381107	332929	38,9	27,1	29,6	20,5
	Nuosavo kapitalo iš viso	407873	665038	910712	1291819	1624748	257165	245674	381107	332929	38,7	27,0	29,5	20,5
D.	DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS													
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI													
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	-	16827	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	353669	886229	-	-	-	532560	-	-	-	60,1	-	-	-
II.1.	Prekybos skolos	132045	228787	87766	104635	204133	96742	-141021	16869	99498	42,3	-61,6	16,1	48,7
II.2.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	-	-	14127	45481	15617	-	-	31354	-29864	-	-	68,9	-65,7
II.3.	Susijusioms šalims mokėtinos sumos	-	-	497136	29771	3492	-	-	-467365	-26279	-	-	-94,0	-88,3
II.4.	Mokėtinas pelno mokestis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	43815	31867	52819	59777	67809	-11948	20952	6958	8032	-27,3	39,7	11,6	11,8
II.6.	Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos	-	-	16107	7058	172829	-	-	-9049	165771	-	-	-56,2	95,9
	Per vienerius metus mokėtinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų iš viso	353669	903055	667955	246722	463880	549387	-235100	-421233	217158	60,8	-26,0	-63,1	46,8
F.	SUKAUPOTOS SAŪNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS	-	-	-	-	3990	-	-	-	-	-	-	-	-
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	761542	1568093	1578667	1538541	2092618	806551	10574	-40126	554077	51,4	0,7	-2,6	26,5

UAB "Viking Industrier" nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų vertikalioji analizė

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Lyginamieji svoriai proc.					Pasikeitimai proc.			
		Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.	2015-2014 m.	2016-2015 m.
C.	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI														
I.	Kapitalas	2896	2896	2896	2896	2896	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	Rezervai	290	290	290	290	290	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV.	Nepaskirstytasis pelnas	404687	661852	907526	1288633	1621562	53,1	42,2	57,5	83,8	77,5	-10,9	15,3	26,3	-6,3
	Nuosavo kapitalo iš viso	407873	665038	910712	1291819	1624748	53,6	42,4	57,7	84,0	77,6	-11,1	15,3	26,3	-6,3
D.	DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS														
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI														
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	-	16827	-	-	-	-	1,1	-	-	-	-	-	-	-
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	353669	886229	-	-	-	46,4	56,5	-	-	-	10,1	-	-	-
II.1.	Prekybos skolos	132045	228787	87766	104635	204133	8,4	14,5	5,6	6,8	9,8	6,1	-8,9	1,2	3,0
II.2.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	-	-	14127	45481	15617	-	-	0,9	3,0	0,7	-	-	2,1	-2,2
II.3.	Susijusioms šalims mokėtinos sumos	-	-	497136	29771	3492	-	-	31,5	1,9	0,2	-	-	-29,6	-1,8
II.4.	Mokėtinas pelno mokestis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	43815	31867	52819	59777	67809	2,8	2,0	3,3	3,9	3,2	-0,8	1,3	0,5	-0,6
II.6.	Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos	-	-	16107	7058	172829	-	-	1,0	0,5	8,3	-	-	-0,6	7,8
	Per vienerius metus mokėtinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų iš viso	353669	903055	667955	246722	463880	46,4	57,6	42,3	16,0	22,2	11,1	-15,3	-26,3	6,1
F.	SUKAUPOTOS ŠAŪAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS	-	-	-	-	3990	-	-	-	-	0,2	-	-	-	-
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	761542	1568093	1578667	1538541	2092618	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0